as

AMATÉRSKÁ SCÉNA

1/2005

CENA 48 KČ

40. MORAVSKÝ FESTIVAL POEZIE

SVĚTOVÝ FESTIVAL DĚTSKÉHO DIVADLA

KOLOKVIUM O AMATÉRSKÉM DIVADLE

OTÁČIVÉ HLEDIŠTĚ A DIVADLO V TÝNĚ

OŘECHOVSKÉ PATÁLIE ▮ KDYSI SLAVNÉ

LÍČIDLA A REFLEKTORY ▮ VOSÍRNA

OBSAH

40. „VALMEZ“ – jubilejní, ale i nápadně utlumený / Vít Závodský 3

Festival české a slovenské dramatické tvorby
Martin Malínek 8

2. Národní setkání amatérských divadelních souborů Divadlo a hudba / František Preisler 8

Tréglova Bělá / Ladislav Valeš 9

Setkání divadel a lidí v Ostravě už podvacáté
Saša Rychecký 10

Kaškova Zbraslav podesáté – opět doma
Ota Smrček 12

Bechyňský sekt aneb Perlení 05
Vladimír Zajíc 13

8. Světový festival dětského divadla v Havaně
Jana Štrbová 18

Na vandru se slonem / Blanka Šefrnová 22

Kolokvium o amatérském divadle ve francouzském Rennes / Jakub Korčák 22

Dovětek o J. Lemairovi a kolokviu v Rennes
Lenka Lázňovská 23

Proměny českého amatérského divadla
Jakub Korčák 24

S Luďkem Švehlou o Otáčivém hledišti a 150 leté tradici ochotnického divadla v Týně nad Vltavou
Rozhovor připravil Milan Strotzer 25

Jak jsme stavěli divadlo
Alena a Bohuslav Chalupovi 28

Jubilující Alena Chalupová 30

Ořechovské patálie aneb Nemáte volné místo pro kulturní stánek? / Libuše Pehalová 30

SPORT : KULTURA aneb Výmluvné skóre .. 31

Jak se daří divadlu ve Frýdku-Místku?
Jan Krulikovský 32

Zrod loutkového divadla v Polné 33

SERVIS / Dramaturgický pozorníkDramaturgické inspirace na stránkách Amatérské scény / Milan Strotzer 33

KDYSI SLAVNÉ... / Viktor Dyk: Posel
Jan Císař 34

Hry významných dramatiků
(T. Bernhard, A. Strindberg, T. Stoppard, Ö. von Horváth) 35

Jean-Claude Grumberg: Nejspíš sníš
Pavlína Morávková 36

SERVIS / Technika
Čtenáři se ptají – AS odpovídá / M. Strotzer ... 37

Kde seženeme divadelní líčidla?
Kristina Herzinová 38

Máme staré re ektory a nejsou do nich žárovky, co dělat? / Pavel Hurych 38

Zprávičky 39

Kalendář akcí / březen – květen 2005 41

Repertoárová příloha Amatérské scény
Divadelní hry pro děti z autorské soutěže Oříšky pro Popelku / Milan Strotzer I

Dramaturgický pendant ke hře Petra Lněničky Vosírna
Alena Urbanová I

VOSÍRNA
Petr Lněnička II

Obsah ročníku AS 2004 uprostřed tohoto čísla

AMATÉRSKÁ SCÉNA
Dvouměsíčník pro otázky amatérského divadla a uměleckého přednesu.
Ročník 42. (Ochotnické divadlo 51.), číslo **1 / 2005**.
Vydává Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, Blanická 4, 120 21 Praha 2.
Vedoucí redaktor: PhDr. Milan Strotzer.
Redakce: Simona Bezoušková, Mgr. Marie Poesová.
Redakční rada: prof. PhDr. Jan Císař, CSc. (předseda), Josef Brůček, Mgr. Alexandr Gregar, Mgr. Jiří Hraše, Mgr. Jaroslav Kodeš, Mgr. Jiřina Lhotská, Vlastimil Ondráček, PhDr. Vítězslava Šrámková.
Grafická úprava: Jitka Tláskalová (obálka a loga), Simona Bezoušková a Milan Strotzer.
Adresa redakce: NIPOS-ARTAMA, P.O.BOX 12, (Blanická 4), 120 2l Praha 2, **tel.:** 221 507 956-7, **fax:** 221 507 955, **e-mail:** mistr@nipos-mk.cz.
Tiskne: Kulturní agentura IKARUS firmy Josef Havelka JH&C Mělník.
Rozšiřuje: A.L.L. Production, s. r.o., P.O.BOX 732, 111 21 Praha 1, **e-mail:** mila.jelinkova@predplatne.cz, **tel.:** Callcentrum 234 092 851, **Fax:** 234 092 813.
Objednávky přijímá redakce a distributor (http://www.predplatne.cz).
Cena 1 výtisku 48,- Kč, roční předplatné 240,- Kč.
Nevyžádané rukopisy a obrazový materiál redakce nevrací.
Redakční uzávěrka tohoto čísla byla 4.2.2005.
Příští číslo vyjde 5.5.2005.

© NIPOS PRAHA 2005
ISSN 0002 – 6786. Registrační číslo: MK CR E 4608.

Foto na titulní straně: Radim Šíp z Brna, matador uměleckého přednesu, na 40. Moravském festivalu poezie ve Valašském Meziříčí sice nezopakoval své vítězství z roku 2001, ale stal se nejlépe umístěným českým recitátorem jubilejního česko-slovenského festivalu poezie. Radim Šíp, systematicky inklinující k americké literatuře, získal ve „VALMEZU“ 2. místo v 2. kategorii (nad 19 let) za přesně v autorských intencích tlumočený jak monumentalizující Nesmírný západ slunce od Robinsona Jefferse, tak valící se proud obrazů z Ginsbergova Kadiše za Naomi Ginsbergovou. Foto: Bob Pacholík.

Foto na zadní straně obálky: Jiří Beneš, vedoucí redaktor časopisu Ochotnické divadlo, od roku 1964 přejmenovaného na Amatérskou scénu. V čele časopisu byl bezmála – patrně nepřekonatelných – 23 let, a sice od vzniku časopisu v roce 1955 do své předčasné smrti 10. října 1977. Jiří Beneš byl ale také předním amatérským režisérem (s jeho jménem je spjata slavná éra pražského souboru Máj), kritikem, porotcem a lektorem mnoha amatérských divadelních přehlídek a vzdělávacích akcí, nevyjímaje Jiráskův Hronov. Předsedal Ústřednímu poradnímu sboru pro amatérské divadlo, byl spoluzakladatelem Svazu českých divadelních ochotníků a až do posledních svých dnů členem jeho ústředního výboru. Krom toho byl iniciátorem a organizátorem amatérského divadelního dění, mj. např. poděbradského FEMADu etc., etc.

40. „VALMEZ“ – JUBILEJNÍ, ALE I NÁPADNĚ UTLUMENÝ

Amatérští sóloví recitátoři z obou republik naší bývalé federace mají každoročně k dispozici několik vzájemně nezávislých soutěží, mezi nimiž jakožto národní přehlídky přirozeně hrají prim Wolkrův Prostějov a Hviezdoslavův Kubín. Existuje však systematicky budovaná akce, která kupodivu ani po mnoha letech od svého zrodu plně nevešla do povědomí širší veřejnosti. Ale bohužel ani do přízně povrchního, za efemérními senzacemi se pachtícího tisku, kde (vlastní zkušeností potvrzeno) ještě nejednou přetrvává neinformovaně podcenivý pohled na tento domněle jen „lokální“ podnik. Ano, jedná se o Moravský festival poezie „O štít města Valašského Meziříčí“, který ve dnech 18. – 20. listopadu 2004 proběhl už po čtyřicáté.

Pravidelně referovat o MFP znamená pokaždé znovu připomenout některá konstantní, přímým účastníkům sice notoricky zřejmá, ale mnohému nezasvěcenému čtenáři už daleko méně známá fakta. Jubilejní ročník pak navíc vybízí ke krátkému historickému ohlédnutí.

Ve spolupráci s NIPOS-ARTAMA Praha a Národným osvetovým centrom Bratislava pořádá MFP místní Kulturní zařízení, Občanské sdružení Valašské Athény a hostitelské město, finančně podpořeny Ministerstvem kultury ČR, Zlínským krajem a okruhem okolních sponzorů. Jeho dějištěm opět už řádku let zůstává moderně upravené, útulné a technicky dobře vybavené klenuté sklepení tzv. M-klubu. Jde o podzemí jedné ze dvou tamních významných šlechtických staveb (druhou je níže ležící klasicistické sídlo Kinských – nyní útočiště zdejšího muzea, mj. vystavujícího umělecké výrobky proslulých meziříčských sklářských a gobelínových dílen), někdejšího žerotínského zámku. Nachází se na místě staré tvrze přímo v městském centru nad řekou Bečvou (i tam nechvalně známou z nedávných povodní) a trojice jeho novou fasádou zářících křídel s podloubími a arkádami uzavírá malebný čestný dvůr. V původně renesanční stavbě, upravené a rozšířené r. 1716, sídlil známý aristokratický rod plná tři století. Poté zámek sloužil nejrůznějším účelům a institucím – za časů císaře pána také jako ženská trestnice, v níž byla údajně vězněna i vražedkyně inspirovavší Maryšu bratří Mrštíků. S rozsáhlým, postupně vkusně renovovaným objektem má radnice smělé plány: vedle kanceláří, učeben a divadelního sálu kulturního zařízení by tu mělo (možná za podpory evropských dotací) vzniknout kongresové a vzdělávací centrum s hotelem.

Předsedkyně poroty Hana Kofránková, režisérka Českého rozhlasu v Praze. Na snímku vlevo dole je jedenaosmdesátiletý prof. Jiří Demel, který stál i při 40. ročníku MFP v čele jeho organizačního štábu. Foto: Bob Pacholík.

V duchu letošního jubilejního historizování si však připomeňme i další interiéry, ve kterých se jinak nepříliš migrující festival odbýval. Začínal první dekádou v klubu Tesly na náměstí (dnes Komerční banka), po dva ročníky byl jeho dějištěm rozlehlý klub Osvětlovacího skla (poté diskotéka Shark), kvůli zámeckým rekonstrukcím musel jedenkrát vzít zavděk vzdáleným, stísněným a neosobně působícím provizoriem Posádkového domu armády a nakonec se rád (a bohdá už nastálo) vrátil „domů“, kde se dosud odehrával nejčastěji.

Při každém novém ročníku MFP si s potěšením uvědomujeme, že jejich nepřetržitá série znamená v našich společensky tak proměnlivých podmínkách unikátní záviděníhodnou kontinuitu, průběžně se modifikující nejen co do koncepce, ale též v rozličných specifických znacích a zejména neopakovatelné družné atmosféře „spřízněných duší“. Tyto rysy byly vždy podmíněny obětavostí a nadšením houževnatých lidí, kteří jsou oné zcela nelukrativní aktivitě schopni a ochotni věnovat mnoho času i dnes. U jeho zrodu stála skupina mladých členů Divadla poezie, soustředěná kolem prostějovského rodáka a zaměstnance Tesly ing. Jiřího Brolla. První, tehdy ještě krajský festival Ostravska se konal v prosinci 1965. Za těsné spolupráce severní a jižní Moravy počínajíc čtvrtým ročníkem přijal (při dalším rozšiřování už poněkud matoucí) současný název, i když v r. 1971 tu soutěžili také recitátoři z celých Čech a v roce 1974 rovněž ze Slovenska. Pečlivému organizačnímu štábu, jemuž po léta stojí v čele nestárnoucí patriot a přední kulturní pracovník Valašska, jednaosmdesátiletý prof. Jiří Demel (např. právě nyní ke 140. výročí místní tělocvičné jednoty připravil a redigoval jubilejní, cennými dokumentárními fotografiemi obohacený almanach Sokol nad Bečvami), letos pomáhali ředitelka kulturního zařízení i festivalu Marie Havranová a předseda

Peter Hort, laureát ceny 17. listopadu a držitel 2. ceny v 1. kategorii. Foto: Bob Pacholík.

OS Valašské Athény Josef Fabián. Postupně jej vypěstovali v jedinou celostátní, poté federální a konečně mezinárodní soutěž v individuálním přednesu (jednu dobu též coby zápolení tříčlenných krajských družstev, vysílaných z pověření KKS), jejíž spodní věková účastnická hranice se posléze v souladu s Wolkrovým Prostějovem ustálila na 15 letech. (Stratifikace podle stáří se ostatně rovněž několikráte měnila: rozpětí soutěžících nejprve globálně stanovila na 16-35 let, teprve r. 1990 se vydělily dvě kategorie, 16-30 a nad 30 let, a nyní se jejich rozdělení opět vhodněji posunulo.) Je sympatické, že toto úsilí nijak nepolevilo ani s dravým nástupem tržních principů do oblasti kultury nebo po rozchodu a následném politickém vzdalování obou sousedních republik, takže MFP stále probíhá v internacionálním měřítku.

S dobovými podmínkami daným faktem, že zaštiťujícím donátorem MFP byl Svaz československo-sovětského přátelství, souvisely listopadový termín, zájezd do SSSR pro vítěze, a zejména dramaturgická omezení: v prvním kole byla závazná báseň ruského či sovětského autora a později alespoň z „tábora socialismu", v druhém se tolerovala rovněž naše nebo i světová. Po důvodné argumentaci slovenských účastníků, že dobrých překladů z poezie ruské a dalších národností SSSR nemají dostatek, rozumně došlo i na předlohy prozaické. Přihlášené texty podléhaly ještě v písemné podobě externí předběžné cenzuře, a tak se několikrát stalo, že podezřelý „ideově závadný" se již z pódia neozval. Na druhé straně však tyto aprioristické mantinely nutily účastníky sahat nejen po knižně vydaných autorech, ale i pátrat ve všelijakých almanaších, antologiích, revuích a časopisech. Praxe ukázala, že nad oficiálně protežovanou „pokrokovou" produkcí ve výběru zpravidla převažovala hodnotná díla klasiků, experimentujících modernistů přelomu 19. a 20. století, reprezentantů stalinismem perzekvované meziválečné avantgardy nebo protestsongy soudobých písničkářů z rodu Vladimíra Vysockého nebo Bulata Okudžavy.

Dnes už jen věrní pamětníci ocení, že MFP i v nejtíživějším dusnu husákovské „normalizace" dokázal čelit dogmatickým ideologickým a mocenským tlakům a že vedle promyšlených propozic a spolehlivého organizačního zázemí dostal do vínku liberální ovzduší myšlenkové tolerance a svobodné výměny názorů. „Valmez" také vždy nabízel neběžnou možnost konkrétně porovnávat odlišné recitátorské přístupy a pojetí, což bylo pochopitelně užitečné nejen pro samotné účinkující, ale též pro jejich pedagogy nebo přítomné metodiky tehdejších okresních a krajských kulturních zařízení, kteří se oblasti uměleckého přednesu systematicky věnovali. Své reprezentanty zpravidla důkladně prověřili hned v nižších soutěžních kolech a připravili pro ně rozličné semináře, školení nebo individuální konzultační pomoc. Po rozpadu této vertikální sítě nastaly problémy s výběrem kvalitních recitátorů, kterých – podobně jako hloubavých čtenářů – v nastupující éře vizuální „klipové" videokultury zjevně spíše ubývá. Organizátoři je nyní vedle Šrámkovy Sobotky, Poděbradských dnů poezie, Beniakových Chynoran či Horovova Zemplína vyhledávají hlavně na obou zmíněných vrcholných národních přehlídkách (Prostějov,

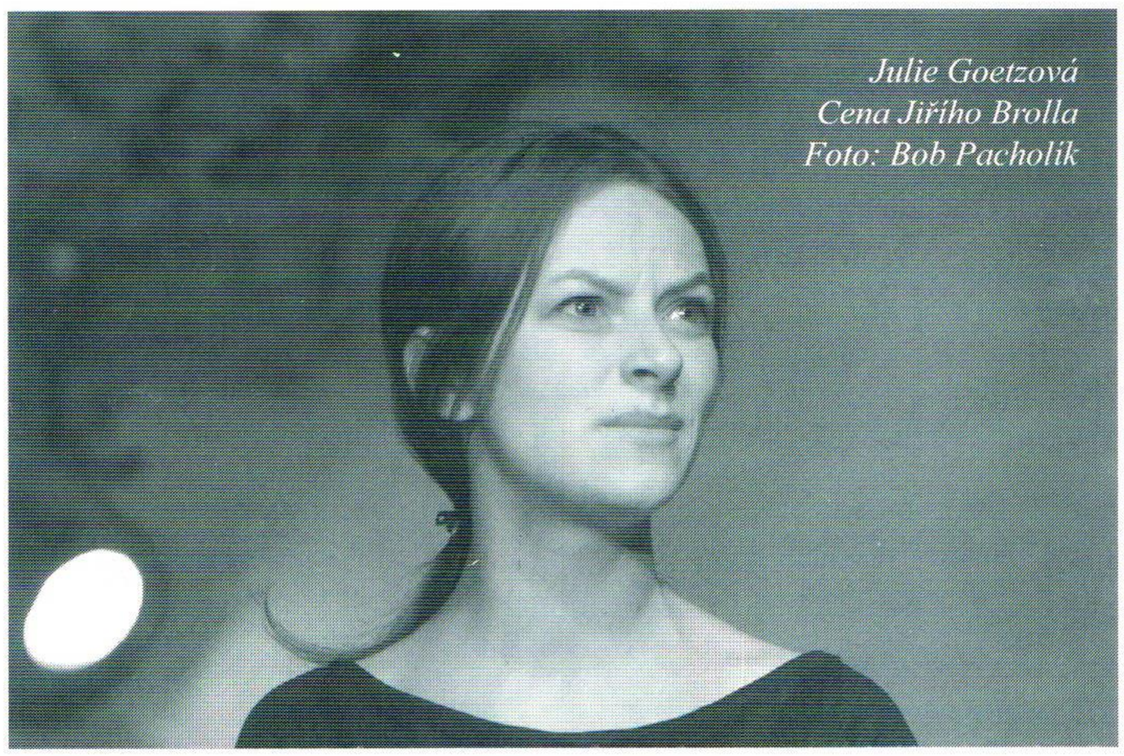

Julie Goetzová Cena Jiřího Brolla Foto: Bob Pacholík

Kubín) nebo na podkladě osobních kontaktů. Už delší čas bývají tedy ve „Valmezu" jednotlivé regiony zastoupeny dosti nevyváženě, jak si soutěžící třeba i na vlastní pěst cestičku do „Valašských Athén" přece jen prošlapou. Ať tak či onak, během doby se na MFP vystřídaly stovky recitujících, zástupců rozličných interpretačních „škol" a „líhní" – samorostlých osobností, jejichž originální přínos trvá v paměti po léta, a ovšem i účinkujících, co pro svůj nevýrazný podíl zůstali jen efemérní epizodou. S příchodem slovenských účinkujících vznikla rovněž další šance k užitečné, vzájemně podnětné konfrontaci, a to nejen v rovině čistě jazykové, ale i co do celkového přístupu k uměleckému přednesu: vedle typicky českého respektu k autorskému textu s jeho detailní myšlenkovou i formální racionální analýzou se zřetelně prosazovala „východní" impulzivní výbušnost, dynamičnost a spontánní výrazová exprese.

I když už v předlistopadové době znamenal MFP vítanou enklávu nedoktrinářského vztahu k široce chápanému

kulturnímu dědictví i výbojům rozličných avantgardních směrů, počátek devadesátých let sem vnesl řadu pozitivních, avšak promyšleně a neukvapeně zaváděných obsahových a propozičních změn. Základní proměna se týkala samotného dramaturgického zaměření, když se úvodní vyřazovací kolo hned v r. 1990 otevřelo jakékoli (tedy ne již výhradně ruské, sovětské či slovanské) poezii nebo próze. Někdejší zájezdová Cena SČSP ustoupila ve prospěch Ceny 17. listopadu za nejlepší přednes textu českého nebo slovenského autora, vyzkoušela se anketní Cena účastníků, opustilo se vyhlašování pořadí krajských družstev. Obměnili se členové do té doby téměř stabilní poroty (jejím svorníkem zůstával po celé čtvrtstoletí literární vědec a editor dr. Vladimír Justl, CSc.) a zavedlo se jejich každoroční střídání v předsednické funkci. Přibyly přesně stanované časové limity: pro 1. kolo sedm minut u poezie a devět minut u prózy, ve finále (vyhrazeném pouze veršům) desetiminutová stopáž.

Po celá čtyři desetiletí zůstal však speciální způsob hodnocení, v podstatě převzatý z některých sportovních disciplín a spočívající ve veřejném bodování pomocí číselných tabulek (hodnoty 1-10 s využitím půlbodu) bezprostředně po odeznění každého výkonu. O jeho nepopiratelných výhodách i sporných momentech se dnes už ani příliš nediskutuje a pořadatelé, vybavení příslušným výpočetním střediskem, na tuto od počátku zavedenou praxi, náročnou na kvalifikovanost, pohotovost a individuální názorovou vyhraněnost porotců, nedají dopustit: umožňuje žádoucí objektivitu a průběžnou veřejnou kontrolu nezákulisního rozhodování (numerická mechaničnost je dostatečně kompenzována automatickým škrtem nejnižšího a nejvyššího výsledku i úvodní koordinující mimosoutěžní předrecitací), v němž každý z porotců rozdílných kulturních profesí musí být kdykoli schopen svůj viditelně demonstrovaný názor vysvětlit a obhájit.

Ve snaze založit ve Valašském Meziříčí zbrusu novou tradici ustavila se r. 1997 rovněž **literární soutěž v oboru poezie i prózy pro mladé autory od 15 do 30 let, kteří dosud knižně nepublikovali.** Chvályhodným úmyslem organizátorů, kterým chybívala ministerská dotace, bylo akci co nejvíce otevřít a postupně vytvořit další vrcholnou česko-slovenskou přehlídku s účastí vítězů rozličných obdobných soutěží obou republik (Literárny Zvolen, Wolkrova Polianka aj.). Např. hned

Michaela Maráková
1. cena v 1. kategorii
Foto: Bob Pacholík

v zahajovacím ročníku posuzovala samostatná odborná porota pod vedením dr. Pavla Chalupy 126 prací, a to většinou básnických. Nejlepší příspěvky pak zpravidla pohotově soustředil speciální sborníček. Autorská soutěž však probíhala poněkud stranou zavedeného programu MFP, šance na vzájemná inspirativní setkání mladých literátů a recitátorů se nenaplnila a od jistě ne marného nápadu se po pěti pokusech upustilo.

Rekapitulující ohlédnutí do minulosti MFP jsme si dovolili nejen vzhledem ke kulatému číslu posledního ročníku, ale částečně také kvůli jeho celkové ne právě povzbudivé interpretační úrovni, kde podstatná část předvedených výkonů nevybízí k detailnějšímu rozboru, nýbrž spíše jen ke konstatující zprávě.

Ve dnech, kdy střední Evropou právě přecházela ničivá vichřice, která nezadržitelně pustošila zejména nedaleké Tatry, dojelo do „Valmezu“ nakonec **32 recitátorů** (tedy počet zhruba odpovídající kolísavému průměru), 17 Čechů a 15 Slováků. Nad sedmi muži jako obvykle vysoce převažovaly dívky, mezi seniorkou a těmi nejmladšími zůstával doslova generační „rozptyl“ 20 (!) roků. Jejich interpretační výkony posuzovala ve dvou kolech sedmičlenná odborná porota v čele se zkušenou pražskou režisérkou Českého rozhlasu Hanou Kofránkovou. I ona si v jednom ze tří barevně odlišených čísel docela svěže koncipovaného a zdarma rozdávaného Zpravodaje marně lámala hlavu nad skutečností, proč některá česká „esa“ MFP ignorovala a zda část recitátorů k němu necítí apriorní averzi. Je přirozené, že přednes jednotlivých soutěžících zpravidla mívá ve svých krajních pólech značně odlišnou úroveň, neboť vedle ostřílených matadorů nebo vyhraňujících se individualit přijíždějí mladí adepti, kteří o získání prvních ostruh teprve usilují. Tentokrát jsme však byli svědky neobvykle nízkých bodových hodnocení (nejslabší účastnice zahajovacího kola odešla dokonce s pouhými 17 b.). Zatímco nejvyšší známky se mihly spíše pořídku a ocitaly se tedy ve škrtu (desítku ani 9,5 b. nevytáhl z porotců vůbec nikdo), běžně se objevovaly nejen čtyřky a trojky, ale tu a tam i dvojka, a to dokonce ve 2. kole. Blahovolná porota stanovila pohyblivý postupový limit nezvykle nízko (28 bodů proti dříve obvyklým zhruba 34, resp. 36) a do druhého „čtení“ tak na úkor jeho kvality pustila

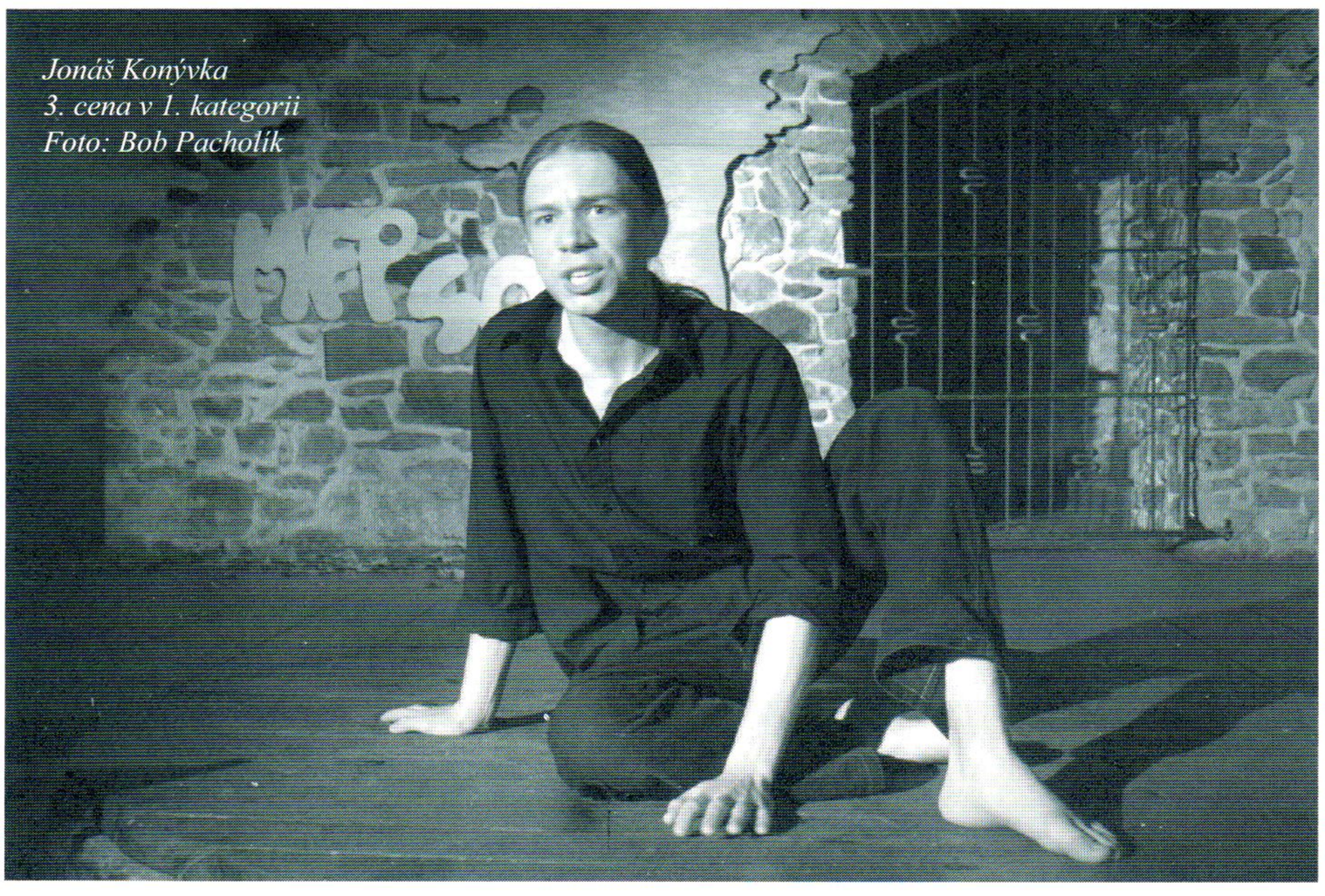

Jonáš Konývka
3. cena v 1. kategorii
Foto: Bob Pacholík

Soňa Pariláková
1. cena v 2. kategorii
Foto: Bob Pacholík

zbytečně vysoký počet 21 vystupujících (z nich 10 ze SR). To se pak logicky promítlo do celkového bodového zisku, kde se i ti nejlepší museli spokojit s nápadně slabšími výsledky, nežli jsme bývali na MFP právem zvyklí. Poslední ročník zaznamenal ostatně i jiné dílčí „zádrhele" – diskvalifikaci pro překročení časového limitu (Petra Drábeková u Babelovy povídky Hriech), ručník předčasně hozený do ringu (neukončený ovidiovský přednes Marie Dufkové ve 2. kole), návrat na pódium s opakovaným začátkem (Soňa Pariláková s Lančíkovým Havránkom), záhadné zmizení tabulkové sady paní předsedkyně atp.

V očekávané míře se vyskytovaly problematické jevy nejednoho minulého ročníku, např. ošidně vypreparované „úryvky" (montáže z více textů, ba i autorů ovšem propozice připouštějí), necitlivé průběžné zásahy do zvolených předloh, neschopnost respektovat zásady antické časomíry nebo moderního volného verše. Trémou způsobené pamětní výpadky každý včetně porotců pochopí; nelze však napříště tolerovat časté, příliš výrazné a v zásadě nepřípustné obměny textu, jak je sebevědomě prezentovali i špičkoví soutěžící (Ingrid Zachorecová aj.). Jen ojediněle se vynořila stará bolest snad všech obdobných interpretačních akcí – přednes nekontaktově ztišený až šeptaný, s podceněním své komunikativní funkce i akustických daností sklepního prostoru. Vystoupení navenek dravější se samoúčelnému exhibicionismu naopak vyhnout dokázala, takže se staronový problém, zda totiž chápat recitaci coby pokornou službu autorovi, nebo jeho slovo brát jen jako startovací rampu pro vlastní sebeprosazování, naléhavěji neprojevil. Ojedinělá práce s nápadnějším kostýmem (nejeden soutěžící však bez zřejmého vnitřního zdůvodnění tentokrát přicházel na scénu bos) nebo rekvizitou (malé proutěné křesílko Hany Marie Marouškové atp.) zůstávala vcelku funkční. Na tyto skutečnosti a mnohé jiné otazníky budoucího vývoje uměleckého přednesu u nás upozornil obsažný závěrečný seminář s konkrétním rozborem předních, především finálových výkonů.

U vrcholové přehlídky, jakou MFP bezesporu je, pokládáme za vcelku samozřejmé, že dramaturgický výběr domácích i cizích textů zůstává pokaždé dostatečně pestrý a v nejednom případě svědčí o sečtělosti mladých přednášejících a jejich chvályhodném rozhledu po domácí i překladové literatuře. Jako obvykle někteří z nich volbou žánrově obdobných, jejich typu plně odpovídajících předloh takříkajíc sázeli na jistotu, zatímco jiní se odvážili prověřit své schopnosti na ukázkách diametrálně odlišných a ještě další neprozíravě vystříleli všechen prach hned zpočátku.

První kolo obou kategorií mělo těžiště v ukázkách moderních, ba současných (důsledněji si je volili Slováci), zatímco domácích „klasiků" (J. Král', F. Hrubín) bylo jen minimum; mírně převažovala próza. Z novodobé české a slovenské tvorby byli tedy zastoupeni např. E. Frynta, J. Skácel, I. Vyskočil, K. Hynek, I. Wernisch, K. Legátová, bratři Justové, V. Beniak, D. Dušek, D. Podracká, V. Klimáček, M. Janečková a S. Lavrík. Mezi zahraničními autory převážně 20. století (F. Kafka, H. Michaux, R. Jeffers, V. Lindsay, G. S. Harrison, T. Hurlimann, L. Fluminiová, I. Örkény, Z. Herbert) nechyběla již neoktrojovaná oblast ruská (A. S. Puškin, L. N. Andrejev, A. Achmatovová, I. Babel, D. Charms, N. Matvějevová). Skladba finálového kola odrážela individuální vkus recitátorů ještě zřetelněji, avšak poměr jednotlivých sfér se jevil vyrovnanější. Vedle nemnoha domácích stálic (K. H. Mácha, J. Orten) a ojedinělých objevů (V. Obrtel) nabízelo se širší spektrum cizí klasiky (P. Ovidius Naso, F. Villon, G. Apollinaire, J. Cocteau) a vyváženější pohled do velmi eliminativně pojatého novějšího básnictví (J. Kainar, L. Vadkerti-Gavorníková, I. Kupec, I. Lančík. M. Janoušek, J. Urban po boku E. Hemingwaye, L. Ferlinghettiho, A. Ginsberga, S. Plathové, D. Alonsa a montáže od soudobých Švédů). Z tohoto výčtu zároveň vysvítá, že stranou pozornosti v podstatě zůstaly celé národní kultury, dějinné epochy a četné obvykle vyhledávané umělecké směry: orientální a vůbec neevropské literatury, řecká a římská antika, středověk, renesance, baroko a klasicismus; česká literatura národního obrození a následných generací, přitažlivá mnohovrstevnatá moderna přelomu 19. a 20. věku, blok meziválečné tvorby od proletářského umění přes avantgardu po zástupce reflexivní a spirituální poezie, přední zjevy druhé poloviny minulého století. Tentokrát se neuplatnily ani linie disidentská a exilová (včetně jindy vyhledávaného J. Koláře či písničkářů), jakýkoli folklor nebo vlastní debutantské pokusy; výraznější zájem nebudily obvykle osvěžující předlohy dadaisticky recesní a nonsensové.

Porota 40. MFP hlasovala tradičně bodovacími tabulkami bezprostředně po odeznění každého vystoupení.

Protože nám šlo o souhrnné vystižení specifických rysů nejnovější podoby MFP, spokojíme se dále s enumerativní faktografií, demonstrující skutečnost, že se stejně jako loni stal jeho 40. ročník zaslouženou „kořistí" slovenských soutěžících.

V početněji zastoupené I. kategorii (15-19 let) zvítězila s pouhými 72 body (pro srovnání: její loňský předchůdce Tomáš Dianiška dosáhl 89,5 b.) **Michaela Maráková ze Sence,** jejíž výkony, vycházející z přirozeně zabarveného hlasu a čisté artikulace, spojovala vnitřní dramatičnost. Úryvkem prózy ruského dekadenta Leonida Nikolajeviče Andrejeva Judáš Iškariotský vystihla tragickou atmosféru Kalvárie i spisovatelův filozoficky problematizující pohled na otázky víry, věrnosti a zrady; spolehlivě vypointovala též Hemingwayovu obtížnou Druhou báseň pre Mary. V těsném závěsu za ní následoval s 71,5 b. vítěz 37. ročníku **Peter Hort z Nové Dubnice**, zároveň **laureát Ceny 17. listopadu**.V citátové mozaice dokonce 14 slovenských osobností Odpočuté – Odčítané projevil smysl pro ironii a sarkasmus vybraných black-outů a podobnou kompozici volil v 2. kole u třídílné montáže Miloše Janouška O zvieratách, o ľuďoch. Se zřetelným odstupem 64,5 bodu pak třetí místo obsadil **Jonáš Konývka z Ostrova**. Dobře si poradil s neologickým slovním žonglováním Justova hravého překladu textu George Stanleye Harrisona O Cyrdovi, co uměl lítat, zatímco úryvek z vězeňského zpěvu Máchova Máje ponechal jen v nedotaženě „konceptní" podobě a setkal se s oprávněnými vážnými výhradami. Slibnými výkony zaujaly rovněž **Julie**

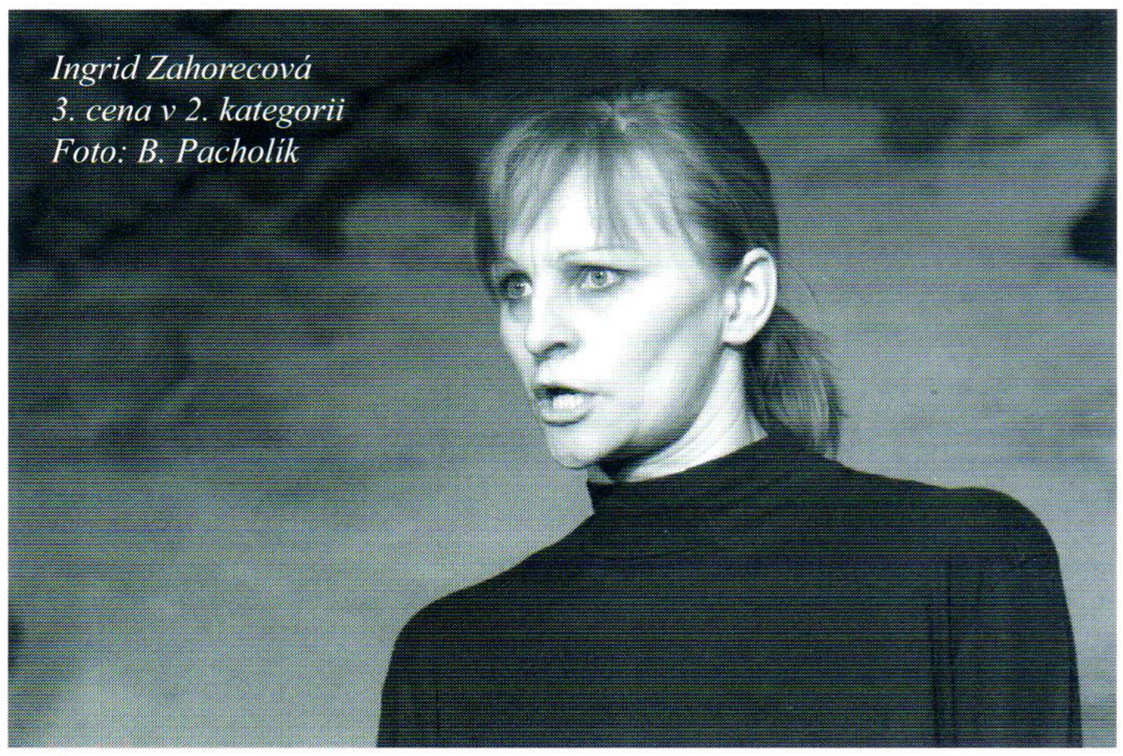

Ingrid Zahorecová
3. cena v 2. kategorii
Foto: B. Pacholík

banova, handicapovaná již zmíněnými svévolnými textovými „variacemi". Projevilo se to jak v třídílné kompozici Zbigniewa Herberta Pán Cogito, tak v montáži veršů tří soudobých Švédů Hlasy a mlčanie babieho leta. Příznivě na sebe upozornili také **Košičanka Magdaléna Vilhanová, Anna Šafránková z Teplic** (za nejlepší výkon 2. kola, nuancovaně tlumočenou báseň Sylvie Plathové Dárek k narozeninám, převzala Cenu starosty města Valašského Meziříčí), další **Brňan Otakar Blaha, Tomáš Mischura a Jana Novotná**. Jako obvykle se ti nejlepší z obou kategorií představili na závěrečném defilé.

Do bohatého třídenního programu, kde jako vždy převažoval soustředěně pracovní ráz, včlenily se vedle závěrečného společenského setkání rovněž dva kulturní večery. V koncertním průřezu své dosavadní umělecké dráhy vystoupila se svou čtyřčlennou kapelou populární kytaristka a zpěvačka Lenka Filipová. Velký ohlas měl rovněž pořad Hádanka života – Listy důvěrné, v němž Luděk Munzar a Zlata Adamovská spolu s Moravským kvartetem četli z korespondence Leoše Janáčka a jeho múzy Kamily Stösslové. Oba programy přilákaly hojnost diváků a tak nepřímo zvýraznily víceletou nepotěšitelnou skutečnost, že na rozdíl od agenturních vystoupení slavných jmen a v rozporu s úvodními slovy starosty dr. Jiřího Kubeši samotný festival probíhá za chronického nezájmu místních občanů, kteří (snad s výjimkou dopolední skupinky středoškoláků) mezi recitátory do vkusně vyzdobeného M-klubu takřka nikdy nezabloudí. Mohli pak alespoň sáhnout po uvážlivě koncipovaném příležitostném tisku Ticho a hlas, vydaném KZ za redakce J. Fabiána a J. Demela a rekapitulujícím dosavadní vývoj MFP v potřebné statistické i fotografické dokumentárnosti, sumarizujících statích, vzpomínkových vyznáních i v publicistických ohlasech.

Vítězové své trofeje už dávno uložili, organizátoři provedli ekonomickou bilanci a 40. ročník Moravského festivalu poezie se zapsal do análů jako jeden z těch kvalitativně slabších. V současné konzumně orientované době však znovu posílil partnerskou duchovní pospolitost Čechů, Moravanů a Slováků a jeho pořadatelé zůstávají nadále optimisty. Však už také stanovili přesné datum konání toho příštího, který v nové dekádě bohdá zahájí období let biblicky řečeno „tučných".

Vít Závodský

Radim Šíp přebírá
2. cenu v 2. kategorii
od prof. J. Demela.
Foto: B. Pacholík.

Goetzová z Českých Budějovic, nositelka Ceny Jiřího Brolla za osobitý dramaturgický výběr (Jan Skácel: Déšť, Jiří Orten: Zimní procházka křížem krážem), **Terézia Benejová a Kateřina Krejčová**.

V daleko méně zastoupené II. kategorii (nad 19 let bez horního věkového omezení) prosadily se zkušené seniorky. **Pomyslná zlatá medaile připadla již podruhé Soně Parilákové z Humenného,** byť tentokrát s pouhými 80,5 body a s vážným pamětním zakolísáním v obou kolech. V próze Dušana Duška Dym se vcítila do nitra pábitelského outsidera, u Havránka z pera Ivana Lančíka uplatnila osobní znalost nedávno zemřelého literáta i líčeného místa. Druhá příčka náležela se 78 body vítězi z r. 2001, **Brňanu Radimu Šípovi**, systematicky inklinujícímu k americké literatuře. Přesně v autorských intencích tlumočil jak monumentalizující Nesmírný západ slunce od Robinsona Jefferse, tak valící se proud obrazů z Ginsbergova Kadiše za Naomi Ginsbergovou. S rozdílem jediného bodu následovala nejstarší soutěžící **Ingrid Zachorecová z Hur-**

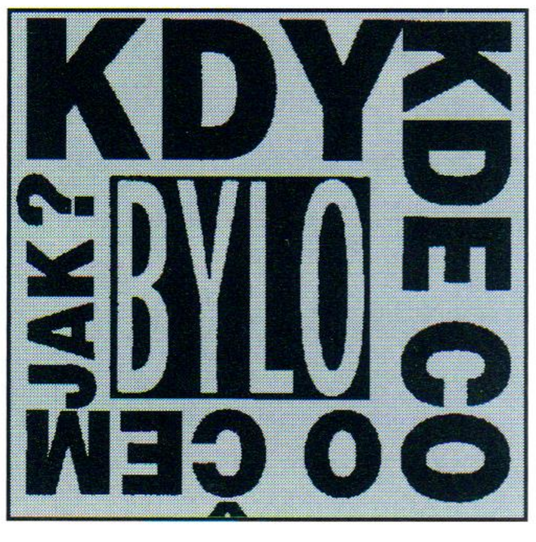

FESTIVAL ČESKÉ A SLOVENSKÉ DRAMATICKÉ TVORBY

Můžeme už tvrdit, že česká a slovenská dramatika má svůj festival. Čtyři uskutečněné ročníky (poslední se konal 13. – 20. listopadu 2004) a desítky představení Mezinárodního festivalu české a slovenské dramatické tvorby tomu dávají za pravdu. Festival získal svoje místo a vedle pořadatelů prvního ročníku, tedy Občanského sdružení divadelních ochotníků Ústí nad Orlicí, Kulturního centra Česká Třebová a Kroužku divadelních ochotníků v Dolní Dobrouči se jejich řady rozrostly o aMaťák Pardubice a Mikcentrum Letohrad. Pro příští rok se hlásí i Králíky, a tak je vidět, že v Pardubickém kraji získal tento festival věhlas a diváci v tomto regionu tak mají možnost zhlédnout výběr těch nejkvalitnějších inscenací českých a slovenských autorů. Samozřejmě díky pomoci pražského NIPOS-ARTAMA, velmi významné pomoci Ministerstva kultury, Pardubického kraje (loni i Prešovského družebního kraje) a města Ústí nad Orlicí. Ale především díky dobrovolné organizátorské práci OSDO Ústí nad Orlicí, které letos v únoru oslaví pět let svého trvání.

Na Festival české a slovenské dramatické tvorby byly v roce 2004 pozvány soubory z Červeného Kostelce, Kostelce nad Orlicí, Sloupnice, Letohradu a Přerova, ale i ze Slovenska z Kremnice a Popradu. Amatérská scéna o uvedených inscenacích již referovala, a tak dovolte jen tři drobná připomenutí.

O festivalu se v kuloárech hovoří jako o „chlebíčkovém“, neboť nejeden ze souborů požadoval dokonce předem proslavené „supermaxivelké“ obložené chlebíčky.

Představení s názvem Malka souboru Commedia z Popradu bylo tak velké, a to nejen uměleckou úrovní, ale také pokud jde o výšku dekorací, že se nevešlo do malého divadélka Exil v Pardubicích. Příroda se však v onen říjnový den umoudřila, mrazy povolily a představení se uskutečnilo „pod širákem“. Kdo byl, nezapomene.

Nezapomenou ani z Lomnice nad Popelkou, kteří předvedli výtečné Výtečníky a dostalo se jim pozdravení od autorů Pavla Dostála a osobně od přítomného Richarda Pogody, který si spolu s docentem Františkem Preislerem zavzpomínal na tvůrčí šedesátá léta. Pak si všichni společně včetně lomnických pěkně zazpívali u klavíru.

Martin Malínek

Redakčně upraveno.

2. NÁRODNÍ SETKÁNÍ AMATÉRSKÝCH DIVADELNÍCH SOUBORŮ DIVADLO A HUDBA

Je určitě pozitivním jevem v oblasti „národní kultury“, že se stále více rozvíjí činnost amatérských divadelních umělců. Je totiž na co navazovat. A tak se za poslední dobu v řadě míst navázalo na mnohaletou tradici divadelních spolků, činnost mnohých se vzkřísila nebo kvantitativně i kvalitativně rozrostla. V mnohých souborech převzala žezla vedoucích osobností mladá, či mladší generace, která bedlivě sleduje trendy v oblasti profesionálního divadla a snaží se k nim přiblížit i své chápaní divadelního světa. Ten je dnes velmi syntetický, mnohotvárný, režisér, herec, prostě tvůrce nevystačí jen s dobrou mluvou a základním jevištním pohybem. Herec by měl dnes umět kromě základní herecké abecedy také zpívat, tančit, někdy být i akrobatem atd. Základním prvkem syntetičnosti divadla je spojení s hudbou. Proto jsme zaměřili pozornost právě na takovéto divadlo a pokusili se zahájit novou tradici – uspořádat setkání divadel, které se touto problematikou zabývají. Vytvořit jakousi platformu, na které se sejdou s profesionálními tvůrci předloh a představení, kde může být konfrontována snaha zúčastněných s názory divadelníků. Nejde tedy o soutěžní setkání, jde o jakousi přátelskou dílnu nad konkrétní prací vybraných souborů.

V minulé sezóně se nám podařilo společně s Občanským sdružením divadelních ochotníků Ústí nad Orlicí zajistit první setkání, které bylo úspěšné a prokázalo životaschopnost této myšlenky. Proto jsme letos pokračovali. Snažili jsme se oslovit takové soubory, které mohou přinést něco podnětného, zajímavého, hodného diskuze z oblasti operety, muzikálu, hudebního divadla. Mělo to být celkem pět představení (jedno v Ústí nad Orlicí a čtyři v České Třebové), ale nemocnost vyřadila dva soubory, a tak byla možnost zhlédnout jen tři zajímavá a přitažlivá představení. Všechna představení viděla odborná porota ve složení režisér Jan Štych ml., profesionální tvůrce řady úspěšných muzikálových, operetních a operních představení (ostatně též porotce loňské přehlídky), Richard Pogoda, hudebník, skladatel, divadelník tělem a duší a autor hudby k „Výtečníkům“ a „Princi a chuďasovi“. Třetím členem poroty byl režisér doc. F. Preisler. Nebyla to vlastně porota v pravém slova smyslu, protože nešlo o přehlídku soutěžní, ale tři profesionální umělci zabývající se tímto žánrem měli za úkol po každém představení, v rámci semináře, pohovořit se soubory o svých pocitech, podělit se o rady a doporučení apod. To vše se stalo a vzájemná výměna názorů byla oboustranně velmi zajímavá, a myslím si, že i prospěšná.

V pátek 19. listopadu v 19.30 hodin patřilo Roškotovo divadlo v Ústí n. Orlicí divadelnímu souboru **Kolár Letohrad.** Ten

Divadlo Dostavník Přerov / Pavel Dostál a Richard Pogoda: Princ a chuďas. Foto: Jan Švácha.

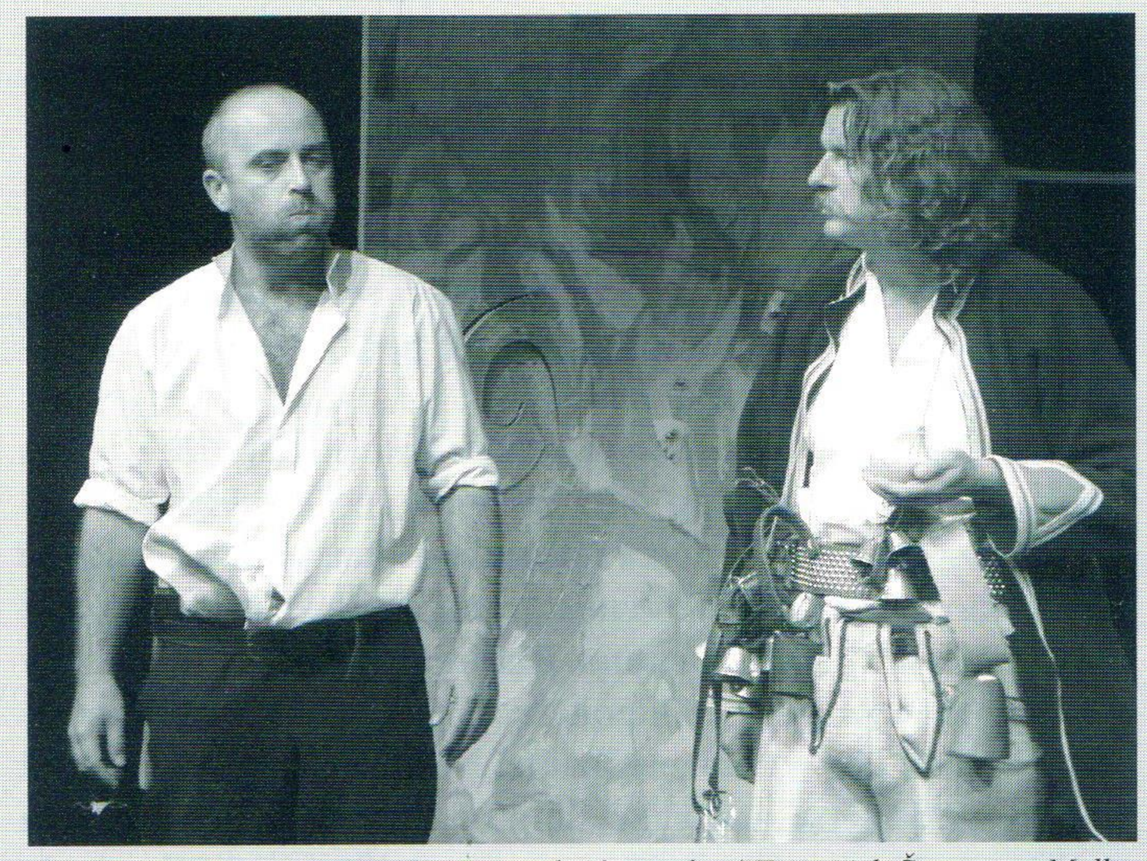

Divadelní soubor Commedia Poprad, Slovensko / František Švantner: Malka. Foto: Archiv Scénické žatvy Martin.

se představil operetou ***M. Čepelky a F. Živného:*** **Pavouček pro štěstí**. Téměř 50 členný soubor se s obdivuhodnou vehemencí chopil náročného úkolu – inscenovat operetu se vším všudy – tedy s orchestrem, baletem, sborem a zpívajícími sólisty, a to vše z vlastních sil. Bylo velmi radostné sledovat úsilí všech aktérů, leč výsledek byl vlastně žalostný dík naprosto špatné předloze. Autoři jakoby si vzali staré nepoužitelné libreto některých tvůrců české operety (vždyť kolik bylo pány Piskáčky, Stelibskými, Beneši atd. napsáno „děl" a kolik jich přežilo – vlastně jen hrstka), převedli jej – světe div se – do současnosti a naservírovali dnešnímu publiku. O to horší je vlastně ta obrovská, marně vynaložená snaha celého souboru. Samozřejmě, že velký díl viny padá na režiséra inscenace, který hru zvolil a alespoň neponechal v době před 70 léty a neinscenoval s určitou nadsázkou jako parodii. To byl názor poroty, k její lítosti, protože skutečně doslova „zírala" na vynaloženou práci a v postatě na to, že na malém městě vznikne takovýto velký a soběstačný soubor, mající oprávněné ambice v oblasti „neochuzené" operety.

V sobotu 20. listopadu v 19.30 hodin se v Kulturním centru Česká Třebová představil Divadelní soubor **J.K. Tyla z Lomnice nad Popelkou** s muzikálem ***P. Dostála, R. Pogody: Výtečníci***. Mladistvé představení po mnoha reprízách dělá doslova čest autorům, protože je svérázné, dobře nastudované, jak jinak než plné mladých lidí, kteří dobře zpívají, tančí a hrají divadlo, při kterém se sami dobře baví. Po představení se v rámci semináře nechal unést i sám autor hudby a přezpíval a přehrál většinu písní tak, jak je zpíval a hrál on před čtyřiceti léty. A tak radost a nadšené reakce všech přítomných mohly pokračovat dlouho do noci.

DDS Ty-já-tr-Co?! DDM Praha 7 přijel v neděli do KC Česká Třebová s kompletním provedením muzikálu ***J. Suchého, K.J. Erbena, F. Havlíka:*** **Kytice.** Přivezl dva díly nastudované v různých časových obdobích, tedy první díl o hodně dřív než ten druhý – to je samozřejmě na celistvosti představení poznatelné. Ale opět lze téměř jen chválit, protože soubor se pustil vlastní cestou, nikterak nekopíroval tak dobře známou původní inscenaci a vzniklo plno krásných, poetických či úsměvných momentů s množstvím pozoruhodných herecko-pěveckých výkonů.

Druhé setkání i bez dvou omluvených souborů splnilo svůj účel. Bylo zajímavé, oboustranně poučné, a proto se těšíme na setkání třetí. Kdo má chuť, ať přijede!

Doc. Mgr. František Preisler

Divadelní soubor Ty-já-tr – Co? Praha / Jiří Suchý, Karel Jaromír Erben, Ferdinand Havlík: Kytice. Foto: Simona Bezoušková.

TRÉGLOVA BĚLÁ

Ve dnech 26. - 28.11.2004 se uskutečnil v sále základní školy v Bělé pod Bezdězem 1. ročník divadelního festivalu, který dostal do vínku název Tréglova Bělá. Václav Trégl, český divadelní a filmový herec se narodil právě v Bělé 10. prosince 1902. Ke svému rodišti měl vřelý vztah, často město navštěvoval a několikráte zde pohostině vystoupil s místním ochotníky. Nedivím se organizátorům, že po tomto typickém představiteli komediálních rolí a lidových postav dali název svého festivalu. Nevím, do jaké míry byl plánován výběr představení pro tento 1. ročník, ale podezírám pana Matouška, neúnavného tahouna přehlídky, že chtěl, aby se jednalo o komedie. A to mu téměř vyšlo, i když na samém začátku musel improvizovat. Místo ohlášené Košilky DS Vojan z Českého Dubu přijeli s náhradním představením divadelníci **aMaťák** z **Pardubic** a přivezli **Vagina monology** od ***Eve Ensler***, které přes velmi citlivé téma, jako je sexus eros, přece jenom tou pravou komedii nejsou. Nicméně měli jsme možnost vidět velmi poučené představení, které mysl diváka neuráželo, naopak jej nutilo k intenzivnímu přemýšlení. Škoda jen některých postupů, které spíše padají na hlavu poměrně mladého pana režiséra. Chtělo to trochu více životní zkušenosti. Jinak velmi slušný zážitek. Dalším představením byla komedie ***Alana Ayckbourna*** **Kdes byl(a) v noci** v podání **DS Tyl z Bakova nad Jizerou.** Bakovští jsou v této oblasti situačních komedii velmi dobří a cítí se na jevišti téměř jako ryby ve vodě. Představení má potřebný spád, vypointované situace a náležitou gradaci. Diváci se upřímně bavili a porota taktéž. Snad jen někteří jedinci by měli svoji postavu dotáhnout do přesnější podoby. Jinak tleskám. V sobotním předvečeru vystoupil soubor **Divadýlka na dlani z Mladé Boleslavi** a předvedl hru ***Ľubomíra Feldeka*** **Hrůza v hájovně aneb Horor v horárni.** Pro mne to byl jednoznačně zážitek, největší z celé divadelní přehlídky. Ironizující pohled na soudnictví byl předveden formou výsostného hereckého umění. Srovnával jsem si v duchu toto představení s Horváthovou Hájnikovou ženou. Toto existenciální představení, jistě pozoruhodné, bylo rychle mou myslí vytěsněno a já si užíval nových poznatků navenek jednoduchých a přesto okouzlujících. Nezbývá než křičet bravo! Sobotu završilo představení **DS Divadla poezie z Mladé Boleslavi.** Domníval jsem se, že půjde o žánr, kterému jsou zasvěcení, ale byl jsem překvapen činohrou. Kousek ***Musy Pavlovové*** **Křídla** kritizuje společnost, jež není schopna přijmout jedince, který se od ní odlišuje. Snaha souboru interpretovat text se ne zcela zdařila a trochu mi vadily i některé archiválie (plakát s Leninem, hudební číslo Kalinky apod.). Škoda, že paní režisérka nešla jinou cestou. V neděli zakončovalo festival **Divadlo Větry Řepov** a přivezlo kratochvilnou truchlohru ***Jiřího Ornesta*** **Tragédie mstitele**. Řepovští jsou na začátku své cesty a je to znát. Jsou to sympatičtí mladí lidé, kteří potřebují získat zkušenost. V dobrém slova smyslu vytvořili téměř insitní představení. Mohu-li nakonec vše zhodnotit jako celek, řečeno jenom tolik. Pokračujte dále, milí organizátoři. Bylo mi zde dobře a nejen mně, ale i mé milé kolegyni v porotě, Katce Fixové.

Ladislav Valeš

SETKÁNÍ

DIVADEL A LIDÍ V OSTRAVĚ UŽ PO DVACÁTÉ

Když jsme dne 17. listopadu 1989 v 17.00 hodin v Ostravě zahajovali v pořadí prvé Setkání, mělo být pouze alternativní akcí proti soutěžním a žebříčkovým přehlídkám té doby. Netušili jsme, co tím způsobíme, nikdy by nikoho z nás nenapadlo, že se jednou dočkáme Setkání po dvacáté. Zpočátku jsme je pořádali nejen v listopadu, ale i ke Dni dětí 1. června (než se tohoto termínu ujala Petra Rychetská s Brnkadly v Brně a vzniklo tak Brnkání). Základním kritériem od počátku bylo ne soutěžit, ale „vidět a být viděn“, a především jsme chtěli, aby všem zúčastněným bylo s námi – a spolu – dobře. Zvali jsme si do Ostravy ony pověstné „špičky“ oboru, abychom nemuseli jezdit za nimi, utrácet čas a peníze, soutěžit - a přesto je vidět a od nich se učit. Být s nimi, protože ti, kteří umí, nebojí se říct, jak to - ono dělali, nebojí se poradit, i když si nikdy nedělají nárok na „absolutní“ pravdivost svých postupů a metod. A tak k nám jezdilo Hudradlo po všechna léta svého bytí, Víťa Marčík, Brnkadla, Kšandy a PIRKO z Brna, Střelky z Českého Těšína, Vlado Sadílek z Bratislavy, soubory z Aše, ale i ze Slovenska, z Litvy, Polska, Německa. Když jsme potkali někoho, kdo se nám líbil, hned jsme ho pozvali. Některé soubory už dávno nejsou, ani někteří lidé už tady nejsou, jen Setkání je pořád. DIVIDLO je stále pořadatelem a až tak moc nezáleží na tom, kteří lidé jsou zrovna Dividlany, protože všichni noví vždy velice rychle pochopili, že to není akce, kterou se navenek prezentujeme, ale že to je akce naše – pro jiné. Že je to naše šance vidět, naučit se, mluvit, pochopit, udělat, poskytnout, potěšit, obdarovat – pobejt!

Vše, co je živé (a Setkání je bezesporu živým organismem) se časem vyvíjí. Pokud je to zdravé, pak roste, o Setkání se dokonce dá říci, že BOBTNÁ. Nabobtnalo až na 36 představení ve třech, někdy čtyřech dnech, až na 380 účastníků, které jsme museli nějak ubytovat a nakrmit, zorganizovat a poskytnout jim veškeré pro nás dostupné technické podmínky. Nedalo se odpočinout, nedalo se vyspat, nedalo se všechno vidět, a hlavně – nedalo se se všemi se potkat! I proto jsme se definitivně rozhodli o návratu ke kořenům, k té pohodě, klidu, možnosti být spolu a mít na sebe navzájem čas. Kořeny se staly mottem, jako symbol spojení, začátků, ale i stálosti, jistot. Bylo to těžké vybírat a cca 20 přihlášek jsme vraceli s tím, že se mohou přijet jen podívat, že nebudou hrát. Buď, že ji poslali pozdě, nebo že se do koncepce „Kořeny“ prostě nehodí. Některé to mrzelo a bylo jim – i nám – z toho smutno, ale nejde to jinak! A tak to vše bylo znovu o radosti, o komunikaci a spolubytí… Snad to bylo včas, dříve, než by se Setkání stalo míjením.

A co jsme v Ostravě ve dnech 18. – 21.11.2004 mohli vidět? Celkem 12 souborů a jejich 19 vystoupení. Nejpočetněji byly zastoupeny **BRNKADLA Brno** – třemi představeními (**O lenivém Toníkovi** ***Dušana Taragela*** **– Brnkadla CVČ Brno - Pidilidi**, **Pipi, dlouhá punčocha** ***Astrid Lindgrenové*** **– Brnkadla CVČ Brno Přepravka** a **Jeden plus jedna jsou tři** ***Raye Cooneyho*** **– Brnkadla CVČ Brno Mladíci a spol.**). Zvláště poslední představení bylo výborné, jak dokazují citace z časopisu UCHO, vydávaného Brnkadly a Dividlem na Setkání:

„Myslím, že mluvím za většinu, když řeknu, že to bylo úžasný, výborný a prostě samá chvála. V prvé řadě musím pochválit Pecku, která hrála poprvé a před začátkem říkala, že neumí text, a když na to konečně přišlo, zahrála naprosto bravurně… Bravo!!! Bravissimo!! Za druhé, musím pochválit rozložení děje. Většina diváků se smála, až se popadala za břicho, od začátku do konce představení. Také musím obdivovat všechny herecké výkony, je vidět, že vám naprosto seděly! Muselo být ovšem docela těžké zahrát něco, co jste na vlastní kůži pravděpodobně nikdo z vás nezažil! Jste vynikající herci, kteří se dokážou vžít do jakékoliv role…!“

Představení jsem viděl poprvé v ORNISE v Brně na premiéře – a musím přiznat, že jsem se řezal smíchy ještě dlouho po skončení, břicho a smící svaly bolely. Sledovat ty suverénní herecké výkony ve skvěle napsané, ale veledlouhé konverzačce, vnímat

s obzvláštní rozkoší ty již dospělé, které znám od malička, to byla radost. O to více jsem chtěl, aby v Ostravě hrála Petra, která s námi kdysi začínala (a navíc je mi dcerou) – a moc jsem chápal, jak se toho bojí, jak se jí těžce učí text a nastupuje do již jedoucího vlaku v polovině jízdy. Bylo to pak už jen čiré potěšení. Všichni byli výborní, ke konci zase už jsem nemohl a vše bolí ještě dnes. Kam až se dá s divadlem dojít, když se dělá z chuti, ne pro ambice. Děkuji, milí „Mladíci a spol.“ z Brnkadel. Někteří z oněch „spol.“ jsou ovšem k nezaplacení. To je snad až zneužití typu?

DIVIDLO Ostrava se představilo na jubilejním Setkání dvěma představeními. Tím prvým bylo remake textů ***Daniela Heviéra*** z knížky Nevyplazuj jazyk na lva pod názvem **Hraní (…si).** Skutečně jde o hraní si se slovy a drobnými situacemi ve vynikajícím překladu Jiřího Žáčka. Vrátili jsme se k němu nejen pro jistou

Dividlo Ostrava – Katka Diamantová / Christine Brücknerová: Teď už jsi šťastný, mrtvý Agamemnone? Úprava, režie a scénografie Saša Rychecký. Foto: Archiv Setkání.

nostalgii, vzpomínání na naše začátky v rámci jubilea, ale i pro nevyčerpatelné možnosti, které tyto texty nabízejí, zvlášť začínajícím členům souboru. Snad i tady bude lépe citovat z UCHA:

„Představení se mi líbilo, jednotlivé scény, situace, etudy na sebe výborně navazovaly. Ale i to, že vůbec nepoužili „tmu" k oddělení etudek, že pracovali těmi nejjednoduššími prostředky a viditelně se sami děním na jevišti bavili, rozdávali radost. Ani nebylo poznat, že někteří stojí na jevišti poprvé!"

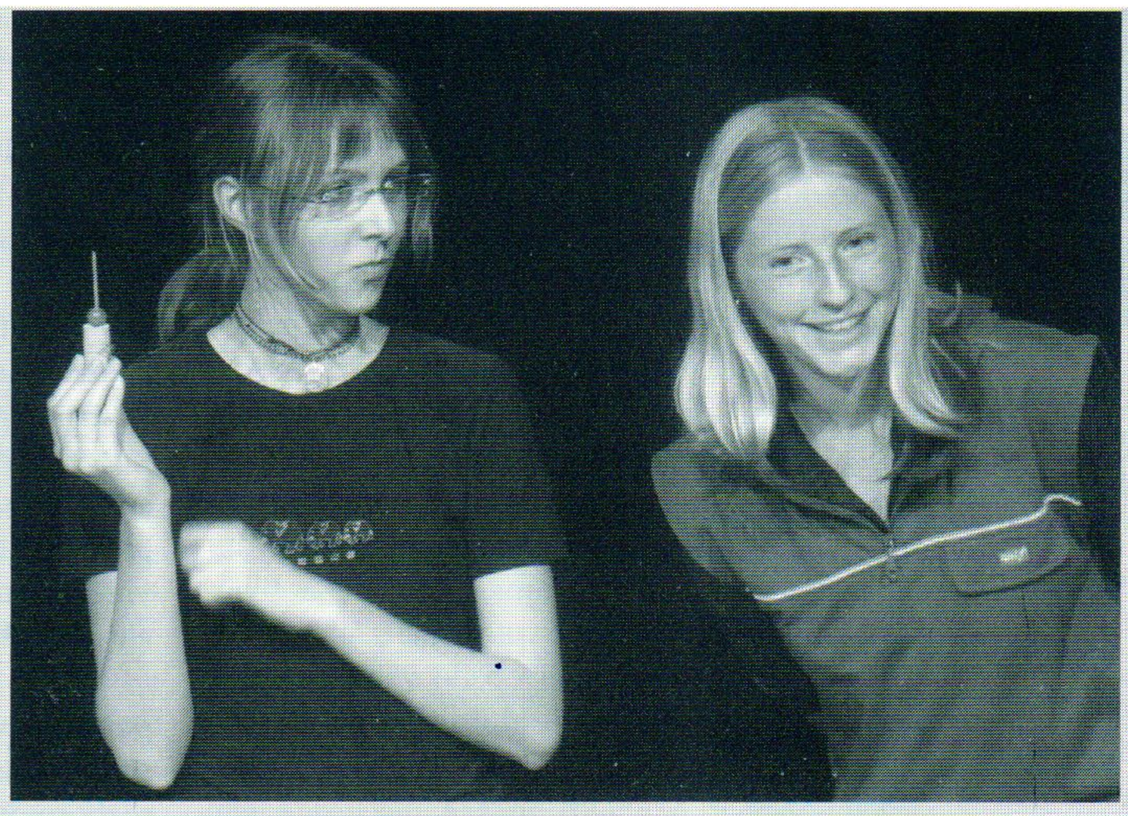

DS Bruncvíkové – Pidiženušky Dramatické školičky Svitavy / Pavel Šrut: Pidiženušky. Foto: Ivo Mičkal.

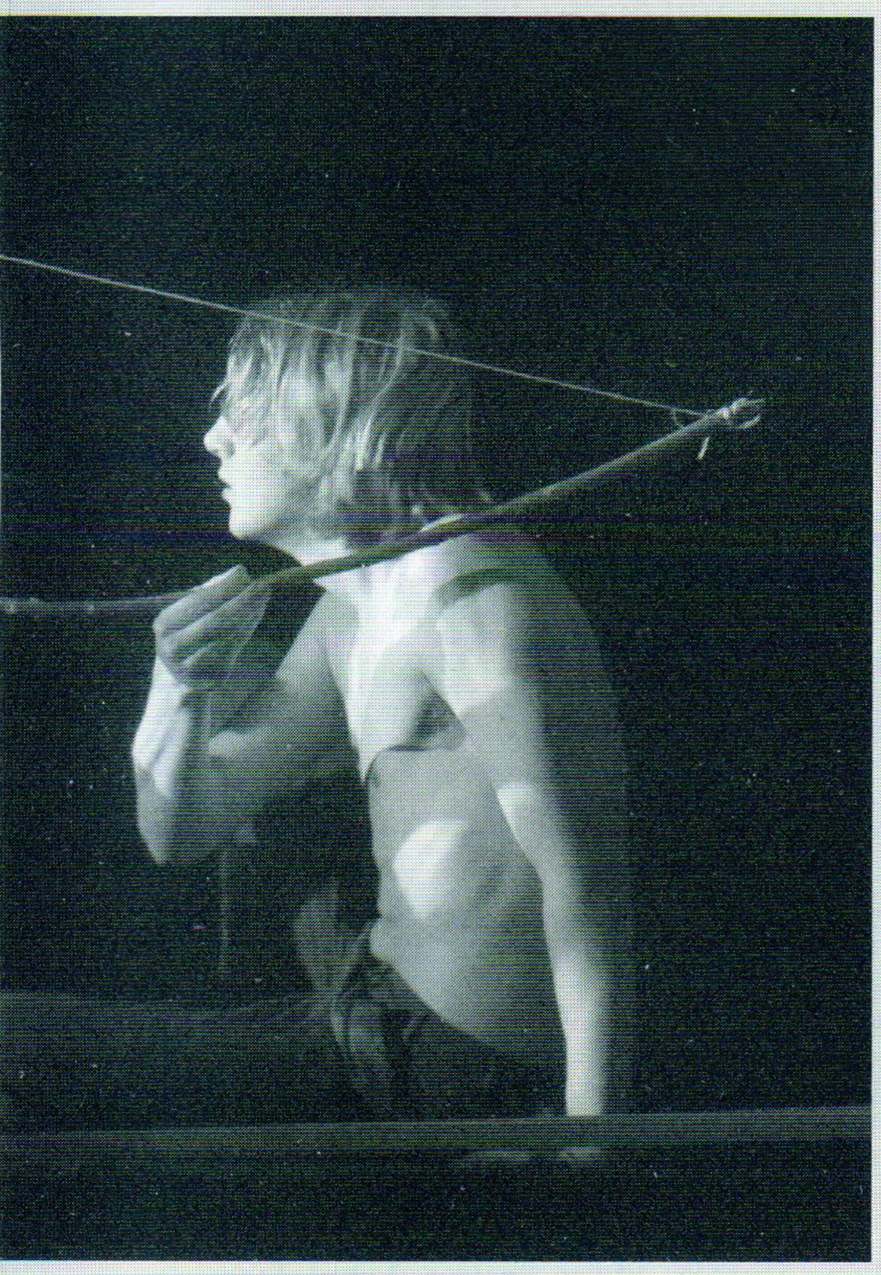

DS Tlupatlapa Dramatické školičky Svitavy / Na motivy J. Thurbera: Goluxové. Foto: Ivo Mičkal.

Tím druhým představením **DIVIDLA** bylo monodrama ***Christine Brückner-ové*** z Neproslovených promluv rozhořčených žen v podání Katky Diamantové **Teď už jsi šťastný, mrtvý Agamemnone?** (úprava a režie Saša Rychecký a Katka Diamantová). Na představení jsme pracovali více než rok, ale už moc dlouho jsem chtěl ty texty s někým realizovat. Prostřednictvím historických postav, výpovědí o dnešku, o vztazích lidí, jsou nadčasové. A jsou obrovskou hereckou příležitostí. Zatím se jí chopila jen Katka – ale na 100% tuto šanci dokázala využít! Snad – až dozrají další – pokusíme se o další monodramata. A opět raději názor divačky z UCHA:

„Velmi silné, emotivní monodrama. Na „Večeru na přidanou" DIVIDLA v červnu jsem viděla ukázku, která ve mně probudila očekávání, jak asi bude vypadat celé představení. A Katka nezklamala, ale naopak velmi, velmi překvapila. Je obdivuhodné, když mladá dvacetiletá dívka dokáže takto sugestivně ztvárnit roli nešťastné, zamilované a zkušené ženy, která zabíjí, a přesto nepřestává milovat, ... zoufale... tragicky. Bylo to představení pro dospělé či alespoň částečně dospělé diváky, aby pochopili souvislosti i hloubku textů. A já sama velmi těžko jsem se po skončení představení dostávala z oné úžasné atmosféry, kdy v člověku ještě doznívá silný prožitek a běhá mráz po zádech.

Opravdu krásné, Katko, moc Ti děkuji, a vím jistě, že nejen za sebe. A pokud je to opravdu loučení s Dividlem, pak se povedlo na výbornou."

Je ovšem nutné zmínit se i o netradičních akcích tohoto Setkání, ať už to bylo reprezentativní premiérové vystoupení **FS Hlubina Ostrava** s novou choreografií na zahájení, Koncert ***Daniela Skály*** (hra na cimbál i sbormistr) a pěveckého sboru **Hedvika z Valašského Meziříčí** v nově zrekonstruovaném kostele Svatého Václava v Ostravě, choreografie Květy Hrubešové z **Tanečního souboru ZUŠ Svitavy**, či **Variace na skotské téma Mladé sekce baletu NDMS v Ostravě.** Program díky jim získal další rozměr, neomezil se jen na divadelní představení a na prostory DDM v Ostravě – Mariánských Horách. Už tradičně jsme uspořádali vystoupení také pro školy na pódiu Klubu ATLANTIK (Divadelní soubor **Na doske – Prievidza, Slovensko,** režie Igor Kasala a jejich **Neposlušné ponožky** a **Pohádkový vláček**), v ZŠ Fryčovice, v Klubu mladých v Opavě, a především na jevišti Divadla loutek Ostrava.

Ze Slovenska jsme pozvali i soubor s příznačným názvem **Kamarát Nitra** s představením ***Saši Serafimova*** **Krajčír rozprávok** (režie Tibor Kubička), oslnila Věra Belháčová se členy **Pohybového studia „Cyranovy boty" CVČ Lužánky Brno** rytmodivadlem **Noemova archa**. Inspirativní byla představení používající postupy němého filmu **LDO ZUŠ Český Těšín Šťastný život promítače Šlemila o člověku, který když spadne na zadek, rozbije si nos...** (režie Majka Štípková a Josef Bičiště) a divadelních seskupení **Bílá ponožka** a **Těleso XY z Kopřivnice** (**Kosa** a **Kapitulace**).

Pro mě osobně byla největším divadelním zážitkem obě představení **Dramatické školičky Svitavy** v režii Jany Mandlové a Karla Šefrny jak **Pidiženušky *Pavla Šruta***, tak **Goluxové** na motivy knihy ***J. Thurbera*** Třináctery hodiny. A zapomenout nemohu a nechci na velmi emotivní vjem z autorského divadla **Ludmily Liberdové** a divadelního společenství **Mandatum z Jeseníku V plamenech času**. Snad bude nejlépe naposledy ocitovat z recenze v časopise Setkání UCHO: *„To vskutku není jednoduché a snadno pochopitelné představení. Pokud neznáte historii Jany z Arku – a všechny souvislosti, pokud nejste rodiči pubertálních dětí, s nimiž to (a oni s Vámi, ale jinak) myslíte poctivě, pokud nejste křesťansky založeni, pak tápete. Naskýtá se otázka po obecné sdělnosti diváků nepoučených. Jakmile splňujete řečené předpoklady, pak můžete jít s dějem a ony paralelní, postupně se sbíhající časy sledujete s potěšením. Co je ale neoddiskutovatelné na představení, je hloubka sdělení, poctivost hrajících, jejich plné vědomí toho, co a proč hrají. Že to občas nejde přes rampu? To by chtělo výsostné herectví i režii, poskytnout divákům i prostor na zastavení se, uvědomění si toho, co vidí – ale na to není čas. Epické divadlo, nádherně sladěné sborové zpěvy, louče, hlavní představitelka, které lze každé slovo věřit, prožitek – leč prožitek jdoucí spíše dovnitř (končí někteří psychicky rozvráceni, snad si tak řeší svůj život a své problémy?) – ale jen ve zpěvech, jen v některých scénách to jde přes rampu. Ale stejně, je to sdělení, je to divadlo, je to plné emocí a velkých pravd. Mimochodem, dá se na jevišti hrát sebe sama? Nevím. Každopádně je tam to nebezpečí neztotožnění se diváků s prožitky herců. To vše píšeme s plným vědomí hloubky emocí, které jsme v hledišti měli, z touhy, aby nebyly ničím rušeny."*

Všechny dojmy 20. Setkání divadel a lidí v Ostravě jsou v nás pomalu překrývány dalšími dny, přípravami Workshopu v Nitře, Přehlídky školních divadel a vystoupení MŠ, Městského a Krajského kola „Dětské scény ´05", ale rádi se k atmosféře Setkání vracíme pro potěšení, pro inspiraci. A těšíme se na Setkání už po dvacáté prvé, které bude v Ostravě 17. – 20. listopadu 2005.

Saša Rychecký
DIVIDLO Ostrava

KAŠKOVA ZBRASLAV PODESÁTÉ OPĚT DOMA

Jako už tradičně, tedy o posledním listopadovém víkendu (27. a 28.11.2004), se uskutečnila přehlídka jednoaktovek a krátkých jevištních útvarů Kaškova Zbraslav v Divadle Jana Kašky na Zbraslavi. Ovšem letos adjektivum „tradičně" mělo zvláštní příchuť, neboť za tisícileté vody v roce 2002 bylo divadlo zaplaveno a mokrým živlem tak zničeno, že až po dvou letech, v nichž se uskutečnila náhradní Kaškova Zbraslav v Jinonicích a v Újezdě nad Lesy, se mohla přehlídka vrátit tam, kam po právu patří – do Divadla Jana Kašky. Zbraslavské – Zbraslavskou kulturní společnost a Městskou část Praha-Zbraslav – to stálo mnoho peněz, práce a starostí, ale všechno úsilí stálo za to, neboť Kaškovo divadlo je krásnější a pro divadlo příjemnější, než před povodní. Návrat Kaškovy Zbraslavi na Zbraslav při zahájení přehlídky náležitě ocenili jak zbraslavský místostarosta Filip Toušek, tak předseda ADA Ota Smrček.

Co letošní Kaškova Zbraslav přinesla: vystoupení 8 souborů, které předvedly 11 představení. Skladba to byla dosti pestrá – viděli jsme tu divadlo poezie, klasické jednoaktovky i divadlo jednoho herce.

V sobotu 27. listopadu sehrálo **Divadlo Amatérů Variace na italské téma** od člena souboru ***Daniela Tůmy***. Obě aktovky, z nichž bylo vystoupení souboru složeno, zaujaly především snahou dobrat se vlastního názoru na svět a jeho vyjádření. Obě si vzaly na mušku oblast umění s neblahým působením komerce. **Gondoliér** měl na mušce mezilidské vztahy v hereckém souboru a byl proto inscenován jako pohled do zákulisí se (stínovým) jevištěm v druhém plánu. **Setkání v Římě** traktovalo na osudu natáčení jednoho filmu tezi, že nejsou důležité ideje a cíle, nýbrž zdroje (finance). Na Zbraslavi diváky i lektory více zaujala „filmová" aktovka, snad proto, že na rozdíl od Gondoliéra, který poněkud doplatil na střet prvního a druhého plánu, byla inscenačně soustředěnější a údernější.

Re(sus)citační skupina Marakao z Prahy vystoupila s pásmem z básní a písní básníka ***Petra Musílka*** **Dobrý strom** a byla pro většinu přítomných tak trochu zjevením – objevem dosud netušené básnické osobnosti. Samo provedení poezie trochu nerozhodně oscilovalo mezi konzervativně tradičním přednesem a divadelním uchopením poezie – to vše bylo proloženo poměrně slušně zpívanou poezií.

K žánrové pestrosti přehlídky přispělo i **pražské Divadlo času Kázáním pátera Omibusa o hříších**, které napsal – jak jinak v tomto souboru – jeho principál ***Petr Lněnička***. Tento v dobrém slova smyslu kabaretní výstup příjemně pobavil a vedle Petra a Renaty Lněničkových v něm překvapil hereckým výkonem jejich syn Martin, nejmladší účinkující přehlídky. Po stránce režijní má představení ještě jisté rezervy, což padá zřejmě na vrub faktu, že režisér hrál hlavní postavu.

Klasické jednoaktovky na téma „není láska jako láska" přivezl **DS Refektář Sokola Praha-Jinonice**. Ve zdramatizované povídce ***O´Henryho*** **Heloise musí z domu!** šlo více o požitky kulinářské než o lásku, v ***Averčenkově*** aktovce **Drama v domě Bukinových** zase víc o peníze. Přestože v obou představeních se vedle zkušených herců objevili i herci začínající, nebylo to na výsledku příliš znát, obě aktovky snesou velmi náročná kritéria. Na vyšší divadelní úrovni bylo arci Drama v domě Bukinových, které udrželo stylovou jednotu grotesky po celé představení, bylo podpořeno vyrovnanějšími hereckými výkony a propracovanějšími situacemi a bylo vrcholem přinejmenším prvního dne přehlídky.

V neděli 28. listopadu zahájil druhý den přehlídky soubor **Rachtámiblatník Praha Dobou gotickou** z ***Podskalského*** Ženy v trysku století. Soubor předvedl ze své inscenace jen tento příběh, trochu na úkor scénické výpravy, kterou tím ochudil. Zato zaslouží pochvalu za stylově vyrovnaný projev a za kostýmy. V hereckých výkonech a v režii byly ještě rezervy, které tento mladý a učenlivý soubor může jistě postupně odstranit.

DS Refektář TJ Sokol Praha – Jinonice / Arkadij Timofejevič Averčenko: Drama v domě Bukinových. Foto: Ota Smrček.

Událostí druhého dne bylo představení **5x Cami** v podání souboru **D.S. Monde Praha**. ***Camiho*** krátké aktovky neustále přitahují mladé lidi, ale D.S. Monde se zde nesnažil jít za každou cenu za zdivadelněním literárních hříček a traktoval je někde na pomezí divadla poezie a divadla a svým způsobem i živého naučného pořadu. Jednoduché, ale velmi účinné výtvarné řešení kostýmů i scény svědčí o výrazné imaginaci principála souboru Josefa Šedivého (vzpomeňme zde na Rybu ve čtyřech na Popadu 2003), stejně jako o smyslu pro zkratku. Přes jistou nevyrovnanost hereckého projevu představení působilo svěže a při troše úsilí může ještě podstatně vyrůst.

Divadlo jednoho herce zastupovala ***Nicolajova*** miniatura **Voda a mýdlo**, která se na přehlídce objevila hned ve dvou provedeních. Zatímco pro velmi mladou členku **D-clubu z Prahy–Újezda nad Lesy** byl tento příběh čistotymilovné staré kriminálnice přes prokázané herecké schopnosti trochu velkým soustem (zrazovalo ji její mládí, nedostatek životních zkušeností a z toho pramenící jistá nevěrohodnost), pak **Mydlibába** v podání zkušené členky souboru **Divadlo a Život z Prahy** byla přes indisponovanost (horečka) téměř hereckým koncertem.

Přehlídku završila aktovka **Na služební cestě** v podání souboru **Divadlo a Život**, která byla velmi příjemným a podařeným závěrem přehlídky. Soubor hraje tuto aktovku v trochu měnícím se obsazení prý už třicet let, což nikterak neubralo chuti do hraní všem třem představitelům. Tuhle dvacetiminutovku jsem viděl už několikrát, pokaždé je trošilinku jiná, ale vždycky dobrá!

Na Kaškově Zbraslavi se nevyhlašuje pořadí souborů, oceňují se jen výrazné výkony či stránky inscenací, o to větší je zájem souborů o rozborový seminář, který soubory i tentokrát braly jako zdroj rad a inspirací. V lektorském sboru po omluvení se Miroslava Pokorného a Ladislava Valeše nakonec působili: Svatoslav Mahelka, Ota Smrček, Milan Špale a Luboš Šterc. Po dvoudílném formálním a několikadílném neformálním semináři (v předsálí) lektorský sbor na závěrečném hodnocení udělil čestná uznání za úspěšný herecký debut Martině Kučabové (D-club), za roli Belzebubínka (Kázání pátera Omnibusa o hříších, Divadlo Času) Martinu Lněničkovi, za režii Heloise musí z domu a Drama v domě Bukinových Otovi Smrčkovi (Refektář), za dramaturgický počin (RS Ramakao), za stylovou čistotu výpravy (DS Rachtámiblatník), za roli režiséra a režii Setkání v Římě Michalu Moskaljukovi (Divadlo Amatérů), za inscenaci Na služební cestě DS DaŽ, za herecký výkon Květě Salmonové (DaŽ), za inscenační uchopení „5x Cami" Josefu Šedivému (D.S. Monde).

Kaškova Zbraslav se tedy vrátila do Zbraslavi, možná i proto, aby se v blízké době stala jedním ze dvou dějišť národní přehlídky aktovek a krátkých jevištních žánrů. Příslušná jednání o společném pořádání národní přehlídky mezi Amatérskou divadelní asociací a Svazem českých divadelních ochotníků byla již zahájena.

Ota Smrček

BECHYŇSKÝ SEKT aneb PERLENÍ 05

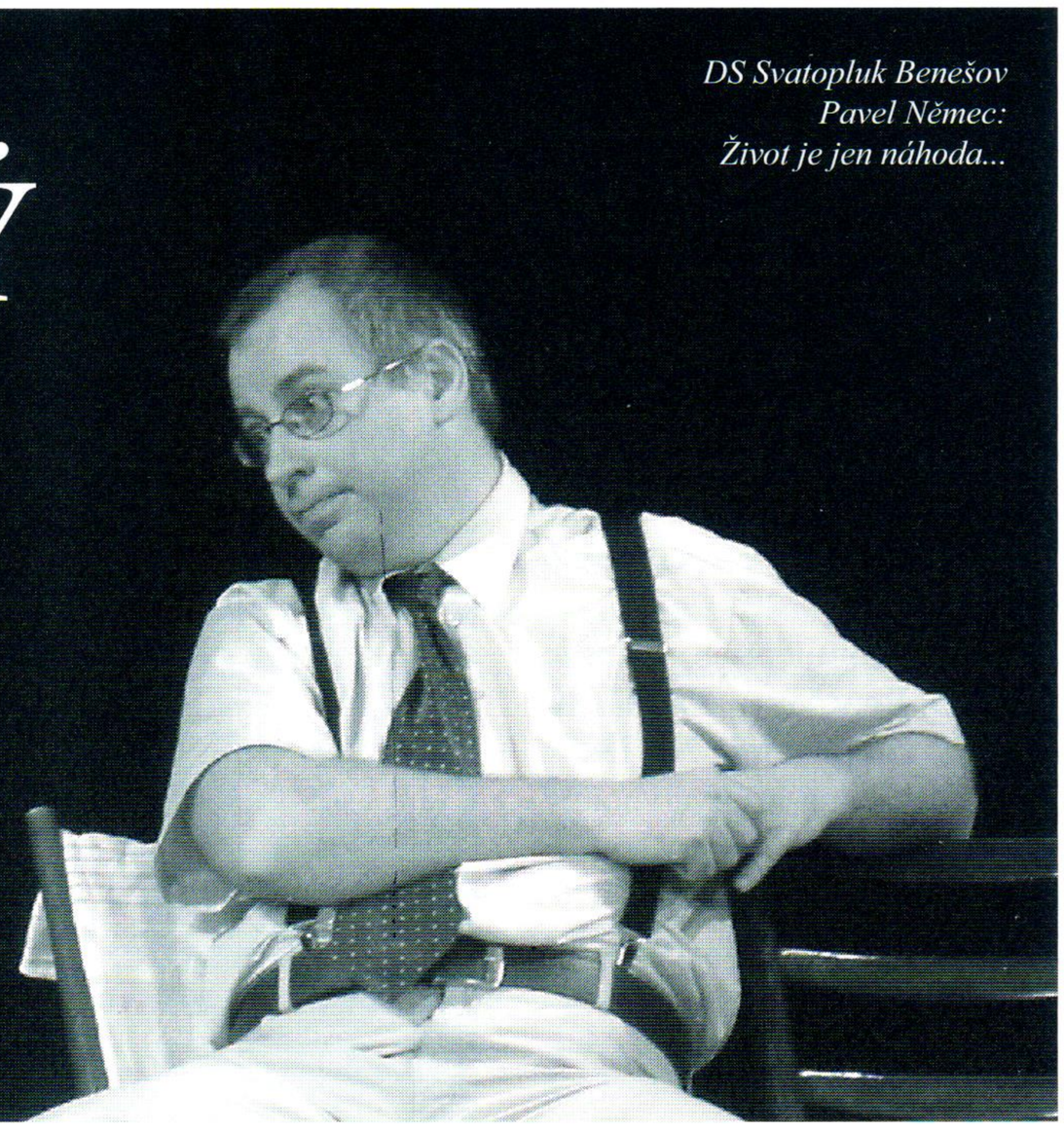

DS Svatopluk Benešov
Pavel Němec:
Život je jen náhoda...

Nejnebezpečnější zvíře Afriky, kterému se vyhne lev, nosorožec, krokodýl i slon, je hroch. Zákeřná, vše napadající a snadno vítězící obrněná obluda. Vzato do důsledků, hroch je možná vůbec nejnebezpečnějším zvířetem souše. Existuje však jedna světlá výjimka. Laskavá a vstřícná: Hroch bechyňský, který je paradoxně hrochem největším. Jako celý kulturák, přičemž jeho potomstvo, dvoj, troj, i čtyřrozměrné z něho raší na všechny strany. Letos hrochy, spolu se seminaristy a deseti soubory, pozorovali též lektoři Majka Kotisová, Josef Brůček a Vladimír Zajíc. Zbývá dodat, že **PERLENÍ 05** letos začínalo již v pátek ráno, neboť zájem divadelníků byl větší než o pravidelnou denní dávku týmy emocí. Takže, zařváno s hrochem, cože jsme to viděli.

Studentky **Teologické fakulty JČU - *Jean Claude Danaud:* Ach, ta něha našich dam**. Úplně čerstvý text francouzského autora v Čechách prý poprvé uvedený, je zajímavý tím, jak autor mužského pohlaví úspěšně zachytil ženský svět. Jasně, že v duchu černé konverzační komedie a v nadsázce, která je monotematická a současně plná zvratů, avšak text zní, jako kdyby Simone de Beauvoir napsala „Druhé pohlaví" co grotesku. **Něha...** nejspíše bude titulem, po kterém mnoho souborů sáhne, a to nejen proto, že v něm hrají tři dámy. Hned ale upozorňuji, že přes všechen lehkonohý humor, či právě proto, jde o hru zrádnou, a pokud ji obsahově nevyložíte a smysl jevištně nezprostředkujete, divák bude mít zážitek pouze verbální. Přesně to se přihodilo i třem českobudějovickým herečkám. Lépe řečeno, přihodilo se to režisérovi Janečkovi, neboť mladé slečny prokazovaly mnohé dovednosti, včetně té u žen nejméně oblíbené, a to schopnost shodit se, nebýt za nejkrásnější, nejchytřejší, etc. Anekdotický příběh, zaměřený proti mužům, je však nositelem obsažnější a hlubší myšlenky a stojí na neustálých peripetiích slovního jednání, tedy na nutnosti přesně interpretovat každou větu a občas i každé slovo. Neboť slovo, jeho význam a posléze smysl, je gruntem výpovědi, kterou řeč těla následně potvrzuje či zpochybňuje, a vespolně vytváří tajemství. Vztahy dam k sobě, postoje k představám o sobě a o světě, se během představení proměňují, nehledě na to, že vše, proti čemu ženy brojí, ke svému životu nutně, velmi nutně potřebují. Prostě klad nemá smysl bez záporu a naopak. Věříme, že se s tímto souborem budeme i nadále setkávat, a lze od něho i dost očekávat, neboť i přes jevištně kulhající **Něhu...** prokazoval jasné a nezpochybnitelné herecké nasazení, včetně potřeby komunikovat s publikem.

RENTIÉR Blatná *K.H. Borovský:* Křest svatého Vladimíra. Pavel Černoch jako obvykle začíná naplno zkoušet a tvořit divadlo, když zvon odbíjí desátý úder z posledních dvanácti. Škoda. Ne proto, že za dva tepy srdce dokáže vytvořit to, nač jiný potřebuje dvě hodiny, ale protože nás (i sebe) už tolik let připravuje o divadelní hostinu. Jenže na vše má výmluvu a nepomůže ani brachiální násilí, a já velmi dobře vím, o čem mluvím. Každopádně provést báseň na divadle není snadné. Je totiž nutné obrazně vyložit a rozšířit metaforičnost autora, neboť obraz je prioritně tím, čím s námi, oproti próze, poezie komunikuje. Objevit prostředky tematicky souznějící s obsahem básně a vizuálně ho povyšující není vždy snadné. Přesto, že zhlédnutá předpředpremiéra temporytmicky a významově hrkala jak hlava boha Peruna klapající o dláždění, podařilo se rentiérovi Černochovi najít výtvarný klíč. Jak s ním zacházel, je však jiná. Jak zacházel se slovem, a on to skutečně kvalitně umí, je také jiná. A tak, jako obvykle, byl náhle nejlepší, nepřesnější, nejdivadelnější a divácky nejzajímavější, když nevěděl co a jak dál. Když lapal text, lapal padající výpravu, prostě tančil mezi vejci ve snaze poškodit jich co nejméně. To není shození, jen se obrazně snažím postihnout stav inscenace i stav interpreta, který nejdivadelněji jednal v situacích, které vůbec neměly nastat. Ale k inscenaci samé. Pro realizaci postav lidského světa, které vše utilitárně a sebestředně zplošťují, aby si dokázaly převahu v pyramidě moci, převahu často nelogickou a nesmyslnou, zvolil Pavel loutky typu pomalovaných plochých prken rozměru šindele. Dobře s nimi zobrazuje a vypráví o časoprostoru carského dvora, významově používá rozličné podstavce jak postavy-loutky zavěsit, postavit, položit či shodit, včetně skvěle obrazné, a na jednotlivé prvky se rozpadající ženské kamarily. Perun je svatozář, kterou si herec nasazuje na hlavu, když jedná v první osobě, a svatozář se posléze sama stává loutkou, když se přesouvá do třetí osoby. Když připočtete proměnlivý kostým, lze říci, že interpret našel znakový systém, jenž poskytuje dostatečné možnosti k pohybu znaku, aby bylo možno na jevišti učinit slovo tělem. A jsme u toho: Bylo by možno! Text ještě potřebuje oprostit od částí souznějících s dobou vzniku a s osobním zážitkem Havlíčka. Je nutno objevit rytmus pro jednotlivé situace, a rozhodnout

se, kdy je smysluplná próza, kdy poezie, kdy píseň. Totéž platí i o žánrové stylizaci jednotlivých situací a o zaujmutí postojů interpreta k obsahu příběhu. Pokud se toto podaří, tak nijak nebude vadit závěr, kdy Pavel Černoch v duchu dnešní doby dokončuje Havlíčkův nedopsaný *zpěv*. Možná, že právě přes žánr *zpěvu,* lze také dopilovat zoubky inscenačního klíče.

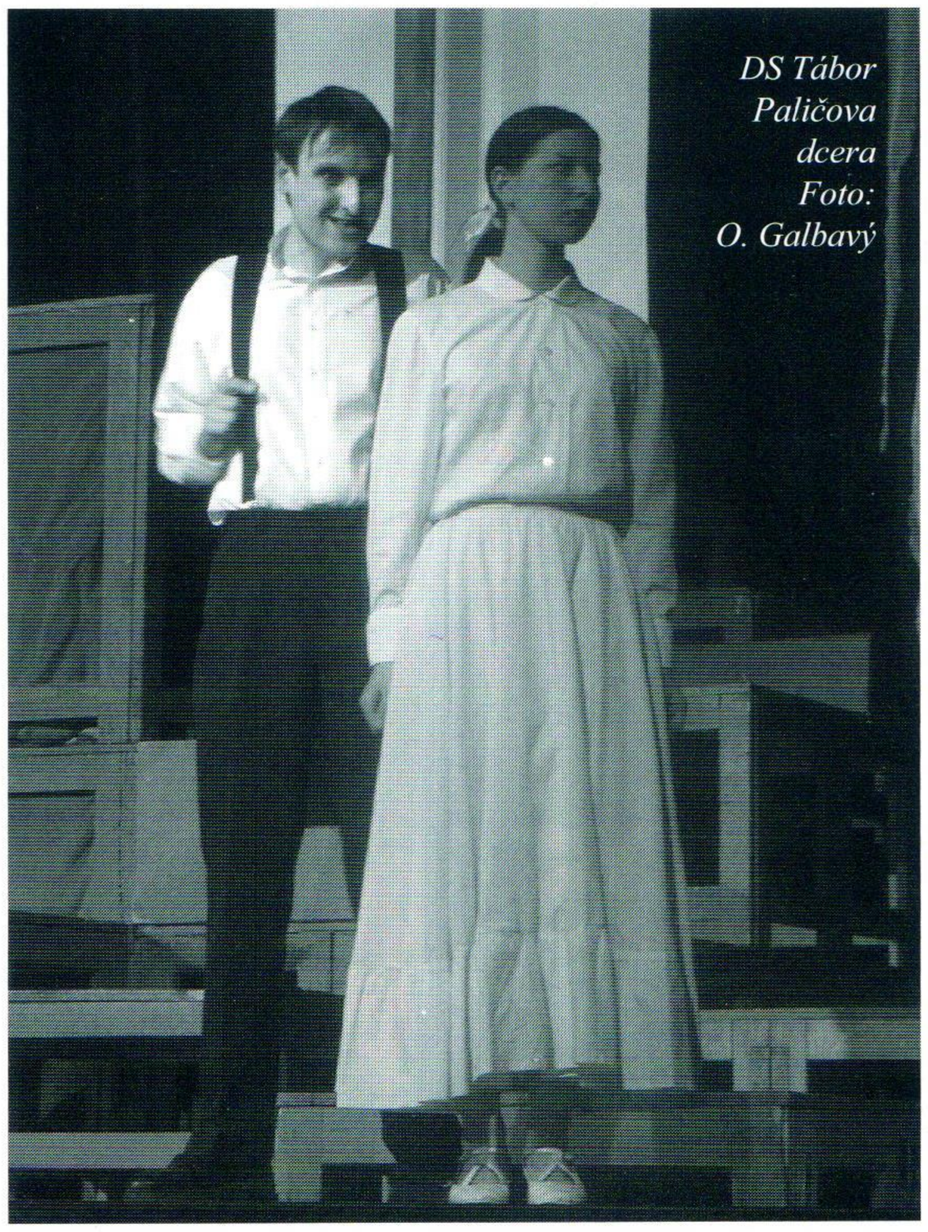

DS Tábor Paličova dcera Foto: O. Galbavý

Komorní studio ÁČKO Benešov - *Pravda & Švagr:* Po poledni. Na jednu stranu se jedná o chvályhodný autorský počin, neboť text si napsali dva hráči přímo na tělo. Na stranu druhou jeho realizace (ale i text sám) vyvolává řadu otazníků, nebo, řečeno s Majkou Kotisovou, řadu *Velkých Pročů*, jelikož mnohé události v představení klidně nemusely být, jiné jsme naopak silně postrádali. Tento stav snad trochu objasnila diskuze s autory, kteří se přichylují k názoru, proč by to či ono nemohlo v představení být, vždyť je to přece jedno (sic!). K tomuto postoji odkazuje i několik podtitulů, které záběr tématu spíše rozostřují než rozšiřují. Každopádně je v textu ukryta hřivna věčného problému, kterým je ztráta identity člověka. Je jedno z jakých důvodů, neboť spoušťovým momentem rozpadu osobnosti bývá fakt (zjednodušeně řečeno), když člověk nedokáže naplnit svoji představu o sobě, o smyslu svého bytí. Zde je příznačně, a soudím velmi dobře, příkladem neúspěšnost dráhy spisovatelské, což s divadlem souvisí úžeji než jiné profese. Problém inscenace, přes zřejmý herecký a autorský potenciál, přes výraznou dovednost na jevišti jednat slovem i tělem, je nejspíše v tom, že realizace se upnula na vnější příznaky schizofrenie a její eskalaci alkoholem, než na vnitřní znaky k těmto projevům vedoucí. Jistě, to je daleko těžší zobrazit, a navíc text pozvolna svou výpovědní strukturou ustupuje od vnitřního k vnějšímu, a opakováním, točením se do kruhu už nic dalšího nepřináší. Takže text i herci se v jevištní artikulaci dopouštěli koktání. Jeden příklad za všechny. Text říká, že z okna bytu jediné a současně dvojjediné schizofrenní postavy je vidět dvanáct apoštolů staroměstského orloje, kteří občas defilují. To jistě dává význam. Ovšem, vidíme-li tři nehybné ikony světců větší než sami herci, a bez pohybu, tak rázem naskakuje, vzhledem k příběhu, jiný význam. A i kdyby byly stejně velcí a hýbali se (někde to prý zrealizovat jde), pak je opět jiný smysl tohoto výtvarně významového gesta, neboť přinejmenším jsme uvnitř orloje a světci nám pochodují na pavláčce, ne kdesi přes ulici. Konkrétní příklad za mnohé, případ popsatelný pár slovy, oproti několikastránkového popisu jednání. Lze říci, že autoři by si měli leccos ujasnit, provést selekci, a potom se vypravit na Šrámkův Písek, kam jejich inscenace neoddiskutovatelně patří.

ŠOS Prachatice - *Jean-Baptiste Poquelin Molière:* Don Juan. Inscenace přináší obvyklé otázky: jak dnes rozumíme Molièrovi (tvůrci závažných témat a zároveň bombastickému showmanovi krále Slunce) jak chápeme smysl textu a divadelní konvence jeho doby (co vzhledem k postavám akceptovat, a co proměnit) jak přijmout téma her (je Juan prostopášník?, libertin?, narušený jedinec?, totálně free a cool a nic neuznávající?) nakolik jsou potřebné zásahy do textu ve smyslu příběhu a nakolik ve smyslu sdělení, jehož je příběh pouhým nosičem zda stačí najít pouhé ozvláštnění a tak zvaně „nově a neotřele", tedy zvnějšku Molièra vyložit, nebo je nutné vyjít z vnitřku, tedy zjistit, zda nám poskytne téma souznějící s dneškem et cetera. Nuže, Jaromír Hruška, režisér a tvůrce koncepce příliš do textu nezasahoval, naopak nechal zaznít i ty situace, které se zkracují až na samu dřeň či se vypouštějí. Jemně, ale nezpochybnitelně podtrhl téma poukazující k dnešku, k politicko-společenské situaci. Jsou to motivy přetvářky, vědomé lži, lži všemi přijímané jako pravda myšlená upřímně - to kromě současných politiků už říkal právě Don Juan. Dravčí motivace především poukazují na úplnou ztrátu jakéhokoli morálního úběžníku, jakéhokoli etalonu, kromě postoje: co slouží mně, mému prospěchu a ukojení, je jediné skutečné, a tedy pravdivé. Tím je dáno, že nikdo nepočítá s posledním účtováním, tedy s dodnes nevyřešenou otázkou úzce související s morálním úběžníkem atlantské civilizace, totiž, co přichází po životě. Oproti tomu v postavách Elvíry a Sganarela – ano, hraje ho žena, což je tematicky i divadelně odůvodněno a zprostředkováno – nacházíme ponižovaný a opovrhovaný soucit, schopnost odpouštět a změnit se, včetně toho nejzásadnějšího: vášně! Vášeň nelze spojovat pouze s rovinou erotiky, jde o vášeň k životu i vášeň obětování se pro někoho, popření sebe i svých tužeb ve jménu milované osoby. Toto vše inscenace prachatických obsahuje, přičemž tempo vyprávění je sice volné, avšak uměřené, pouze rytmicky plošší. Jednotlivé situace mají rozličnou stylizaci, tedy rozličnou divadelní i diváckou úroveň, a tak je subjektivní čas diváka delší, než čas absolutní. Určitě ještě dojde ke zkrácení faktickému, i ke zkrácení vnímání, ale inscenace je takto stavěna záměrně, neboť v souboru je řada nových členů a Don Juan byl prostředkem, jak ty, co stojí poprvé na jevišti, naučit základům řemesla. V tomto směru režisér zadání splnil a co bude dál, ukáže možná za rok tento titul, nebo další jiný.

BASTA FIDLI Valtice - *Georges Feydeau:* Brouk v hlavě. Spolek sympatických lidí, kteří se výtečně baví na jevišti tím, co hrají, koho hrají, co je to vůbec potkává uvnitř něčeho daného (textu). Pokud na toto přistoupíte, tak se můžete pobavit jejich osobní situací, prohřešky proti divadelnosti jako takové, radostností i trapností, a pak několika drobnými záblesky imaginace. Jenže na skoro dvouhodinové představení vám entuziasmus nevystačí. O sympatičnosti valtických, která platila na jevišti i při povídání nad zhlédnutým, se

nezmiňuji náhodou. Ona byla tím mostem, přes který bylo možné vyslat slova lehká i tvrdá, a ona umožnila jejich přijetí bez jakýchkoli excesů známého typu jako: *a proč ne takhle; hrajeme pro lidi a ne pro lektory; dvacet let jsem ochotníkem, tak ať mi nikdo nevykládá, jak se dělá divadlo.* Představení se probralo docela obsažně, takže nyní jen telegraficky. Občasná nesrozumitelnost textu, repliky padající bez respektování partnera, nerozklíčovaný text ve smyslu žánru a tedy i principu realizace, takže občasné nepochopení situace co do obsahu a provedení. Prostě jsme se přesunuli ze salonu domácího pána do kuchyně domovníka, a jelikož jednání neprobíhalo v mantinelech chování jednotlivých společenských vrstev, nedošlo k naplnění smyslu komedie. Bylo by možné upřesňovat prohřešky, ale o to nejde, a tak něco kladného, a je jedno, zda to vzniklo záměrně či náhodou. Zobrazení psychického rozpoložení hrdinky Marcely přes hula-hula roztočený náhrdelník, kdy předklon těla a pohyb řekly obrazem vše. Hádka španělského manželského páru, která právě pro nesrozumitelnost textu (je ve španělštině) byla nucena sdělovat zvukem niterní obsah, což se podařilo naplnit absolutně. Takže možná či určitě se příště Basta Fidly (to zní, co?) nenechají unést humorem textu, ale divadelně jej naplní.

BDS Lužnice Bechyně - ***Antonín Přidal:*** **Pěnkava s loutnou**. Začnu tím, co bylo nejzajímavější, nejvýstižnější a skoro nejpřesnější. Oním nej je scénografie rozhozená do prostoru, v kterém se sedí a leží, takže diváci jsou součástí hlubokého lesa, kterým dvě poutnice musí projít, aby dospěly poznání, odpuštění, smíření. Jedná se o výtvarně pojednaný prostor konkrétního lesa, přičemž použité znaky *pars pro toto* současně vytvářejí vnitřní prostor, prostor duše poutnic. Na horizontu poloarény je však dům, který v lese nikdy nebyl. A když odejdou, tak tam zase nebude, neboť je to prostor jejich obav a hříchů, prostor, který si rozpravou a tlakem okolností zhmotnily, místo aby byla prožita cesta duše tak, abychom jí mohli být účastni. Tak se též stalo, že zhmotnělý osud je v jejich podání agresivní, útočný, nebezpečný, je teroristou, a ne katalyzátorem doznání, smíření a spříznění se sebou samými i osudem - otevřený závěr totiž ukazuje jak na smrt, tak na život. Sám poetický text poskytuje několik vrstev. Prozaickou rovinu faktické cesty, rovinu poetickou ve smyslu niterné rozpravy se sebou přes partnerku, a rovinu, která obě propojuje a která byla zcela nepochopena: nejlepším příkladem za jiné budiž popěvky proti strachu. Možná zní tyto poznámky k poutnicím příkře, ale berte to jako záměr, protože když už se dokázaly vloupat pod prostor Osudu nebo Smrti, jak komu libo. A tady je onen scénografický a významový zádrhel, neboť dům je asi 10 x větší, než je ke ztvárnění situace a postav v ní zapotřebí. Nuže, příběh dvou souputnic v sobě nese silný náboj tajemství, které se postupně zvedá jak postupují obloukem života, zkušeností svého bytí teď a tady před námi diváky, neboť text pana Přidala zahrnuje oblouk od zrození ke smrti. Oblouk napsaný explicitně i implicitně. Ovšem obě interpretky si pro ztvárnění zvolily vnější prostor příběhu, místo aby se pokusily (jasně, že je to obtížné, velmi obtížné) konkretizovat vnitřní stav duše. Tím se stalo, že v tematizované a uchvacující scéně navozující atmosféru časoprostoru *kdysi tenkrát i právě teď* se popisuje cesta těla, místo aby byla prožita cesta duše tak, abychom jí mohli být účastni. Tak se též stalo, že zhmotnělý osud je v jejich podání agresivní, útočný, nebezpečný, je teroristou, a ne katalyzátorem doznání, smíření a spříznění se sebou samými i osudem - otevřený závěr totiž ukazuje jak na smrt, tak na život. Sám poetický text poskytuje několik vrstev. Prozaickou rovinu faktické cesty, rovinu poetickou ve smyslu niterné rozpravy se sebou přes partnerku, a rovinu, která obě propojuje a která byla zcela nepochopena: nejlepším příkladem za jiné budiž popěvky proti strachu. Možná zní tyto poznámky k poutnicím příkře, ale berte to jako záměr, protože když už se dokázaly vloupat pod první slupku a o druhé dokázaly celkem jasně rozprávět, pak je jejich povinností k sobě i divákovi, aby byly důsledné a inscenaci stvořily v hodnotě rovnoprávné předloze. Vstřícná reakce publika jim budiž podporou, ale ne potvrzením, že dosáhly, čeho chtěly.

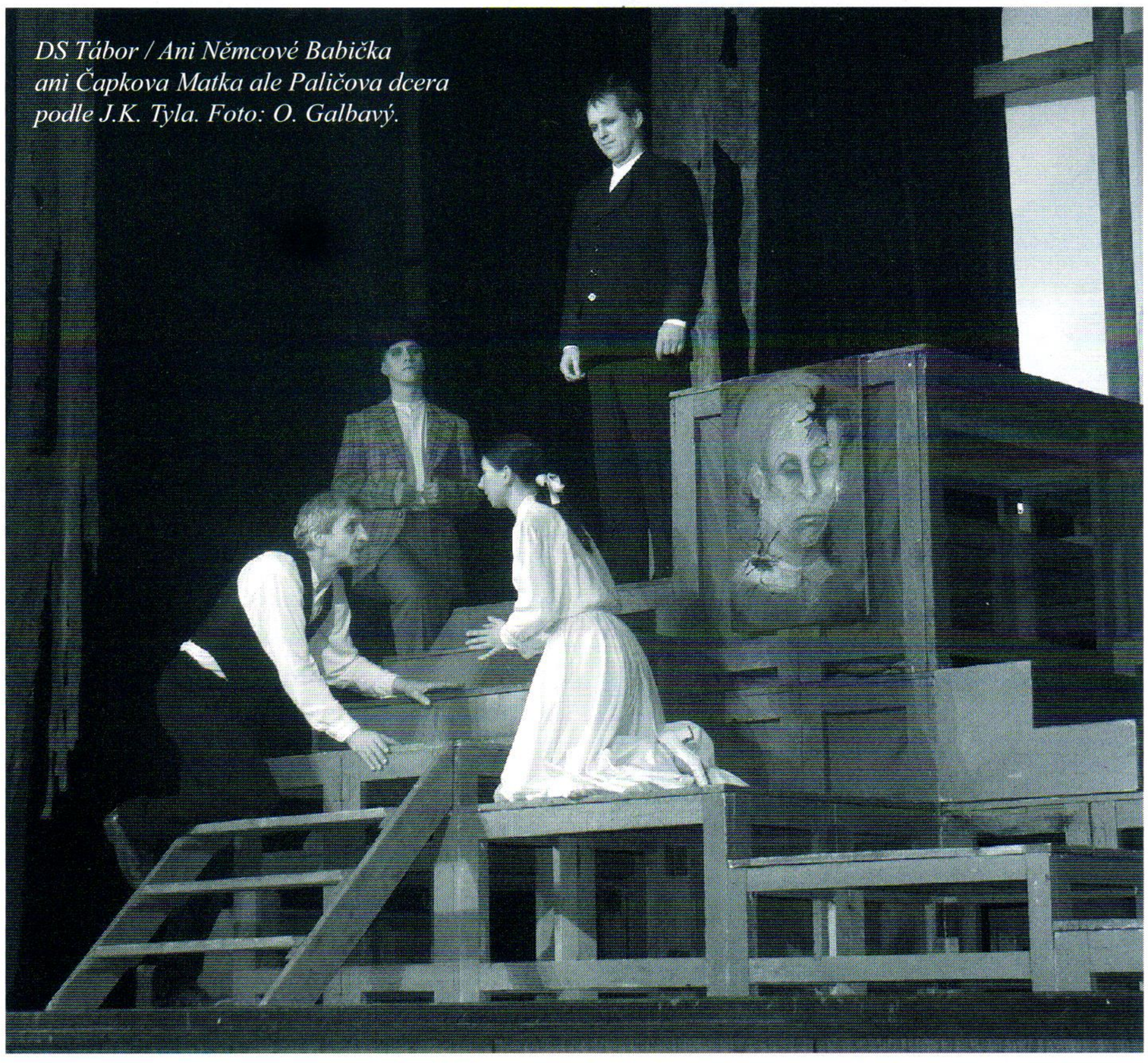

DS Tábor / Ani Němcové Babička ani Čapkova Matka ale Paličova dcera podle J.K. Tyla. Foto: O. Galbavý.

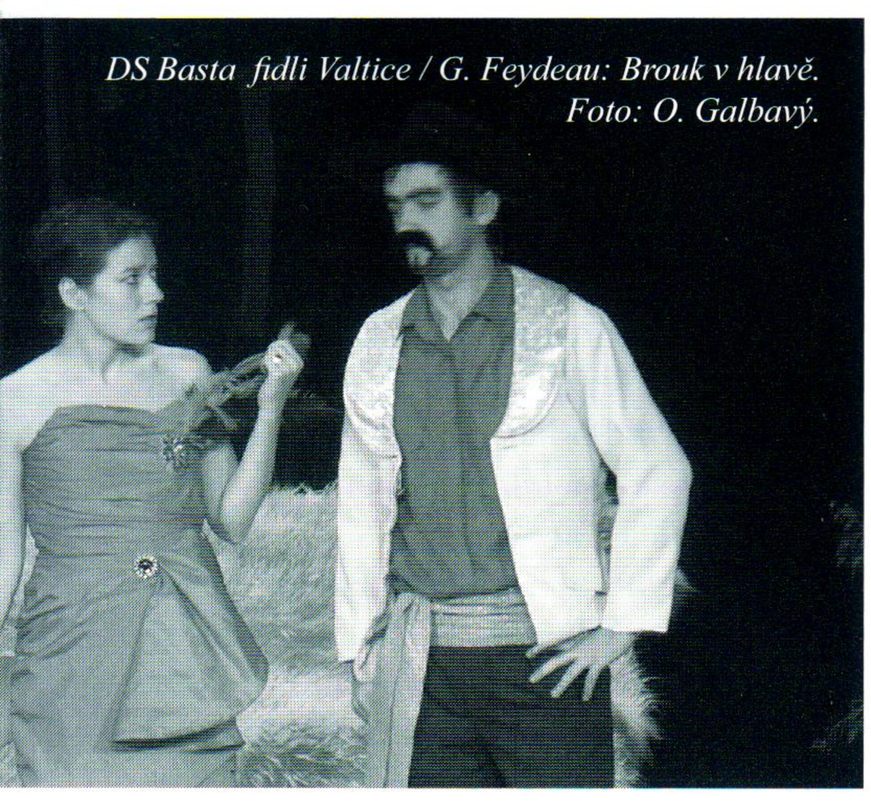

DS Basta fidli Valtice / G. Feydeau: Brouk v hlavě. Foto: O. Galbavý.

Divadelní spolek **SVATOPLUK Benešov** - ***Pavel Němec:*** **Život je jen náhoda...** Jak bývá v posledních letech zvykem, Pavel Němec do amatérského dění vstupuje inscenováním svých dramatických opusů. Nutno říci, že je autorem, a dobrým, textů pro své divadlo, ale zároveň autorem her, které mohou přebírat jiné soubory. To nebývá tak časté, neboť mnohá výtečná dílka souvisí a souzní pouze s poetikou divadla, pro která byla napsána - což platí pro amatéry stejně jako profesionály. **Život je jen náhoda...** je příběh zdánlivě jednoduchý, předvídatelný, při jehož sledování se zhluboka smějeme smíchem osvobozujícím a někdy i očišťujícím, ale přitom nás mrazí, jak je snadné se nechat zkorumpovat či zkorumpovat své ideály, i jak snadné je být sežrán ještě bezskrupuloznějším dravcem současné společnosti. Pochybným hrdinou je bezdomovec, vzdělaný, chytrý, ale pěkná *svině*, který před našimi zraky nejen zpředmětní příběh svého života, ale zároveň provede veřejnou loupež, vytunelování jiného člověka, který zůstane zcela bezmocný v kaši navařené jiným, i když se zdá, že nebude také žádná ovečka, což je jen dobře.

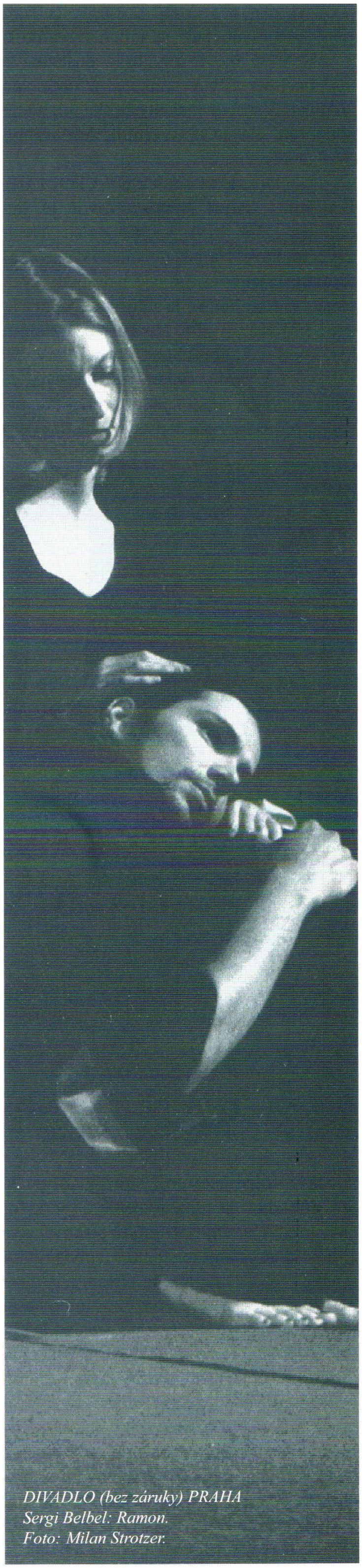

DIVADLO (bez záruky) PRAHA
Sergi Belbel: Ramon.
Foto: Milan Strotzer.

Díváme se, a nezbývá než se smát. Nápadu, provedení, tomu že v tom nejsme, tomu, že jsme naštěstí chytřejší nebo nemilosrdnější – jak se vám prostě líbí. A teď k provedení samému. Pokud se podaří na počátku vytvořit pravdu pravdivější než skutečnost, a to, že představení se skutečně pro technickou závadu opozdí, pak entrée bezdomovce otevře aspoň na pět minut vnitřní prostor každého jednotlivce, ve kterém nám bude dáno se zamyslet o našem postoji k lidem na okraji a k jejich jednání, které není uhlazené, ale spíše naopak. Bude nám dána možnost se utkat se svým názorem, protože jsme se v hledišti ocitli na dotek tohoto jiného světa, a musíme se ustálit ve svém názoru, ať už je samaritánský, nebo nemilosrdný. To si musí každý vyřešit sám a nelze říci, který postoj je morální, kromě faktu, že vláda v této oblasti nečiní nic, leda že upřímně tvrdí, že právě na sociální síť vybírá stále stoupající daně. Pak ale rychle pochopíme, že už běží divadlo, a v úlevném oddechnutí si je zároveň ukryta naše vstřícnost vůči těm, kteří ho pro nás figurují. Jak řečeno, příběh je celkem předvídatelný a velmi brzy jsme v situaci, že sledujeme cosi známého, takže nás velmi brzy začne zajímat, jak je to tentokrát zpodobeno. Jak a jakým masem jsou obaleny figury a kde se nás známé dotýká tak, že nás probouzí. Jak se dva rozdílné světy dvou postav na jevišti porovnají, jak se sledují a provokují, neboť jde o dva příběhy. Ten, co se již udál a hraje se o něm, životopis bezdomovce, a ten, který právě probíhá mezi demiurgem a jeho fámulem. V tom druhém je nutné tření a střetávání, a především zaujímání postojů k dění a komentování toho, co kdo z nich prožívá. Nutno říci, že benešovským se vše daří až na malý okamžik někdy ke konci druhé třetiny. Tehdy je náhle důležitější příběh, to, čím hrdina prošel, než jak tím prošel. Také se zde ztrácí napětí mezi výchozím postavením postav: bezdomovec kontra movitý občan. Jenže to jsou drobnosti na kráse a vzhledem k tomu, že autor a režisér už naposledy hrál hlavní postavu, lze očekávat, že jeho oko zvenku celý opus vylepší. Ještě chci dodat, že hra není o naučení, že kdo jinému jamu kopá sám do ní padá, ani o přístupu V & W k tomuto sociálnímu jevu v jejich filmech. Ale inspirace těmito věčnými klauny, jdoucími ze století do století, je zřejmá a chvályhodná.

DS Tábor - Ani *Němcové* Babička ani *Čapkova* Matka ale Paličova dcera dle *J.K. Tyla.* Režisér Josef Konrád není neznámá postava a kdo kdy sledoval malé formy ví, o koho jde. Už sám název inscenace poukazuje k jeho dřívější poetice, ale otázka je, jak je převeditelná či proveditelná na regulérním textu z ranku psychologického realismu s podtextem sociálním. Ať tak či tak, táborští a Konrád si vybrali Tyla a můžou s ním hrát třeba ferbla, ale pouze jako partneři. Herci uvěřili režisérovi a jeho záměru (a oprávněně) a od otevření opony po závěrečné tylovské *krásné skupení se* drží jeden každý stylizaci, jíž postava komunikuje s dalšími postavami a s divákem. Jiná však je, nakolik zvolené stylizace směřují k odvyprávění příběhu, a nakolik k výpovědi Tylem inspirované. Divák je totiž zavalen žánrovou směsicí stylů a z nich vyplývajících stylizací, přičemž jednotící prvek – nabílené obličeje – spíše smysl zatemňuje, než prosvětluje. Na jedné straně starý Valenta jako by vystoupil z propadla roku 1882 nebo 1952, Antonín vyklouzl z počátku let sedmdesátých, vodiči loutek si odskočili z Japonska a Indián utekl Morávkovi. Přitom musím říci, že pokud by šlo o nadhled, o vstřícný smích dějin a ohlédnutí současnosti přes rameno na dědictví předků, tak by princip, jímž s námi Indián vedl dialog, asi byl tím nejschůdnějším. Hraje se na scéně pyramidovitě vystavěné až po tahy, která evokuje sakrální místo (nejen křížem), a přidáváním (ne zrovna šťastným a přesným) dalších prvků nás vodí z interiéru do exteriéru. Sám pro sebe jsem si ji pojmenoval jako Golgotu, což vyplynulo ze zaujmutí vztahu postav k ní. Nejpřesněji od starého Valenty, který na ní usne, od Rozárky kdesi v úbočí peroucí na valše, a Antonína s Indiánem, kteří se z ní v duchu westernu řítí osvobodit Rozárku ze zajetí hloupého šerifa – mimochodem, tuhle kratičkou situaci považuji za nejudělanější ve smyslu znaku, jasnou ve významu a smyslu. Kdyby byl Tyl takto udělán celý, tak by – asi? – byl čitelný, divadelní a divácký. Nyní, již mimo Bechyni, ex post odvozuji a konstruuji, co měl režisér Konrád (asi) na mysli, když se pustil do téhle podivné skládačky. Soudím, že se inspiroval japonským stylem divadla **kabuki**, které je syntézou činoherního, loutkového, operního a tanečního divadla včetně divadla masek, přičemž jeho výsostným a typickým znakem je vysoká stylizace všech jevištních složek. A právě toto, ona směsice a zároveň udržená stylizace, jak podotknuto hned na začátku, mne vede k úvaze o kabuki. Jenže, dobré úmysly, jak všichni z praxe známe, nestačí. Nicméně, pokud toto byl výchozí inscenační princip tak pevně doufám, že příště k myšlení o divadle ještě přistoupí myšlení divadlem, a uděje se to, co se udít má. Howgh a Po-kai-mu, jak gestikuloval Indián, než se všichni do Ameriky vydali a Rozárku doma zanechali.

Divadlo KÁMEN Praha - *Petr Macháček:* Mlejnek. Tohle divadlo se pod vedením principála a autora Patra Macháčka za pět let propracovalo do první patnáctky nejzajímavějších divadel České

republiky a do sedmičky těch souborů, které lze ve všech směrech označit za autorská. Macháčkovy texty vždy vzrušovaly vrstevnatým tématem nahlíženým z nečekaných úhlů. Ale inscenace vyžadovaly jistou vstřícnost, protože ansámbl pro své záměry teprve hledal (a možná pro sebe teprve formuloval) výrazové prostředky. Jinak řečeno, obsah byl jasný a ze žuly, forma poněkud rozmazaná a z jílu. Než, od Karkulky se situace mění a **Mlejnek** už vykazuje znaky, že grunt formy byl nalezen, že dokonce ve výrazné a úsporné stylizaci dokáží herci Kamene vytvořit plasticky zajímavou postavu. Adekvátní vztah obsahu a formy ruku v ruce již naplno směřuje k artikulovanému sdělení. Na fangle je sice ještě brzy, ale už teď bych si soukromně přál, aby v horizontu dvou let napsal Macháček text v duchu těch dávných dob, text naplněný vášní, patosem, člověčinou a politikou, neboť mám za jisté, že by jej nyní dokázal učinit diváckým obecně, a ne jen pro fanklub Lomů a Dolů a Vrtů. Co zůstává stejné, je neukvapený, volný způsob vyprávění, který však není, díky hereckým akcím, stereotypní. V případě zhlédnuté inscenace dokáží herci na rozlehlé a prázdné scéně svým jednáním, za pomoci stolu, čtyř židlí a jedné koloběžky stvořit a zaplnit celkem deset různých prostředí interiéru a exteriéru, aniž bychom měli pocit, že je cokoli ploché či neuhrané. Záporem je – jako obvykle – příliš dlouhá ouvertura a tentokrát i modrý boďák šlehající do očí při přestavbách. Text sám o sobě se dotýká neukotvené současnosti, kdy zákon je sice definován, ale libovolně a ryze subjektivně a utilitárně naplňován, přičemž nízké je vydávané za vznešené, a dokonce hodné obdivu. Nejen v tom je **Mlejnek** aktuální. Tentokrát je textová složka napsána jazykem nekonečných seriálů, ve kterých se omílají fráze a prázdná slova, a nejraději hned tucetkrát za sebou, aby se snad týVýfilové nepřeslechli, přičemž dalším zásadním prvkem jsou citoslovce, příslovce, zájmena a jiné krátké útvary, pro významovou promluvu plevelné, zato emotivně přes hlas vybuzené. Nevím nakolik byl princip autorem promyšlen, ale zvláštně pracuje s fakty (*skutečnost, událost, naplněný skutek*) a informacemi (*sdělení, zpráva, obsah komunikace, který věcně konstatuje fakta*) a jejich vzájemným kombinováním, plus již zmíněná frázovitost. Je to zvláštní textový útvar, se kterým se musí manipulovat jak s dynamitem, ale soudě podle diváckého ohlasu (já osobně bych dal přednost větší sevřenosti) dosahuje účinku a přes divadlo zasahuje jak má. **Mlejnek** pojednává o uzavřeném světě násilí - policie a reklama - a světu naivní dívenky těšící se na svatbu a papouškující mluvou i postoji TV mluvící hlavy. Jediným podivným, zato důležitým okamžikem je až naturalistická situace získání revolveru a především naplnění jeho komor náboji, kteroužto akcí se otloukánek policejní grupy stává rovnoprávným členem peklu propadlých jedinců. Dovolím si říci, že naturalisticky jednou je možná málo, že tenhle nečekaný odskok by bylo možná vhodné použít i pro hlavní mužskou a ženskou postavu, čímž nemyslím jen viditelný mord Luisy, který se tomu už přibližuje.

DIVADLO (bez záruky) PRAHA - ***Sergi Belbel:*** **Ramon**. Předností inscenace, a to zásadní, je forma. Problémem je obsah, přesněji jeho provedení. Forma není zajímavá jen tím, že hrají čtyři krásné dámy a jeden stejně zajímavý pán, kteří umí se svým tělem a hlasem divadelně zacházet, ale jsou to i kostýmy a způsob vyprávění. Pokud vypnete češtinu a nasadíte si portugalštinu či jazyk pro vás pojmově uzavřený, tak nejspíše dojdete k poznání, že jste, spolu s herci, prožili krátký příběh nenaplněných vztahů muže a čtyř žen, který on vyřeší sebevraždou. V této konvenci inscenace obrazně funguje. Pokud ale zapnete češtinu, nastávají již zmíněné obsahové problémy. Zjistíte, že nejde o čtyři ženy, ale o jednu ženu v provedení čtyřjedinou, přičemž se řeší vztah, jemuž dominuje výrazně ženské, až groteskní myšlení. To neznamená nic špatného, ale

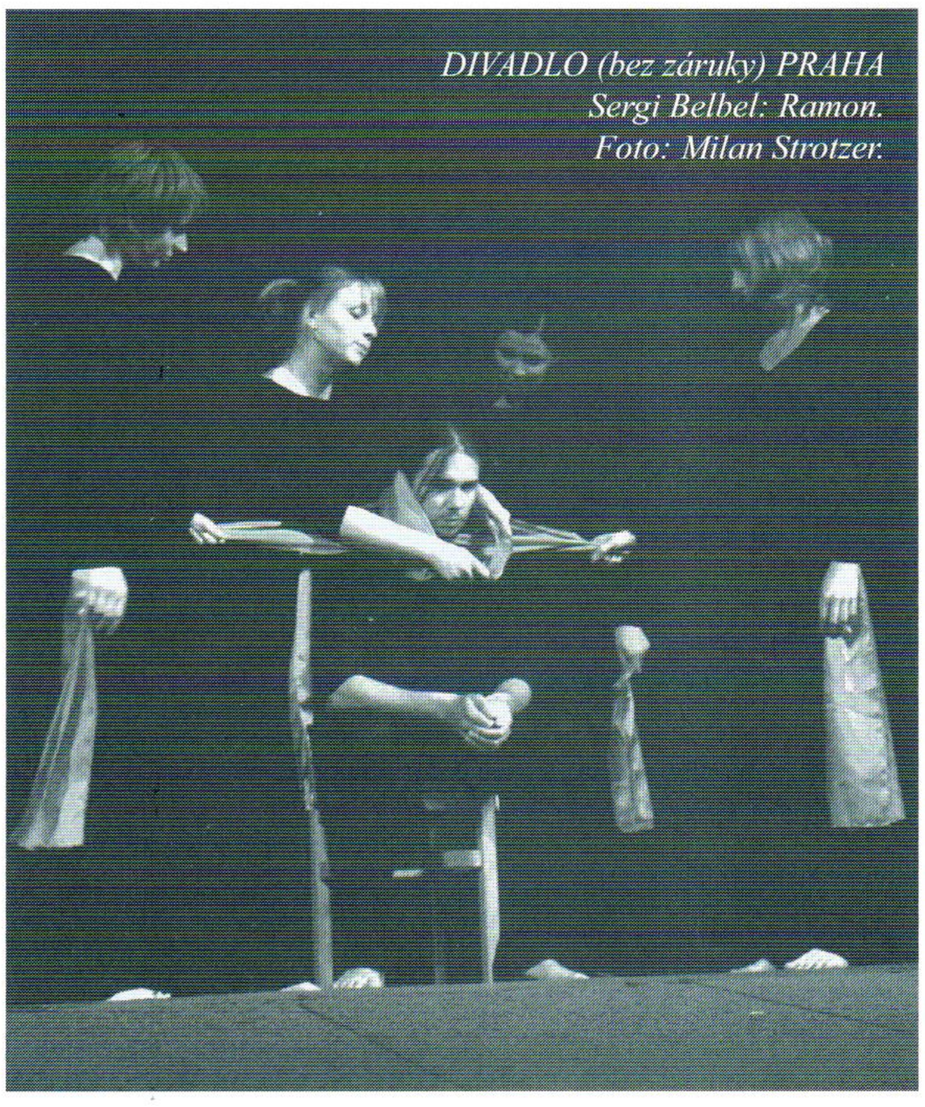

DIVADLO (bez záruky) PRAHA
Sergi Belbel: Ramon.
Foto: Milan Strotzer.

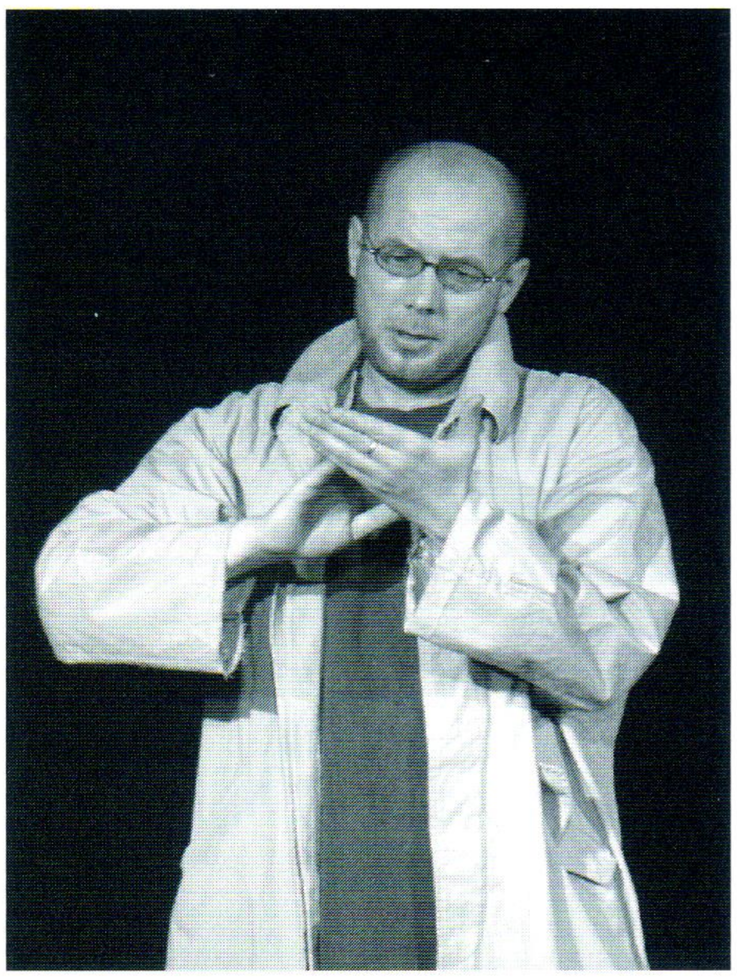

DS Svatopluk Benešov / Pavel Němec: Život je jen náhoda... Na snímku z archivu souboru je hrající autor Pavel Němec.

prostě tak to bývá, a lze jej shrnout do tří axiomů. Nevím co chci, ale nedám pokoj, dokud to nedostanu. Jestli nevíš co chci, nemáš mě dost rád. Jo aha, ty myslíš lásku jako vztah duchovní, ale já, to tedy promiň, jsem měla na mysli fyzický vztah. Takže jaký div, že muž je nakonec uškrcen, výtvarně přesně mu podanou oprátkou taktéž čtyřjedinou. Nezformulovaný obsah tkví v tom, že se sice silně komunikuje estetickými prostředky, ale smysl uniká. Neboť není významově určeno, kdo kdy komu co povídá, kdo komu pohledem či slovem odpovídá, a především proč. Jelikož se jedná o usazený tvar, krátký pouhých 10 minut, lze předpokládat, že bude snadné jej vyčistit a úspěšně završit.

Nuže, tolik tedy zpráva o **PERLENÍ roku 05,** provedeném uvnitř hrošího břicha ve městě Bechyně. Perlení je skvělé v tom, jak je otevřené hotovým i sotva načrtnutým inscenacím, ale především tím, jak ti, kdož hrají následně diskutují, a je dobře, že se každý, i přes třeba vlastní nepovedený kousek dokáže ozvat, a ne se alibisticky schovávat za beznázorovost. Rád bych ještě zájemce o toto setkání upozornil – tak jako každý rok – že když budou vybráni, je nutné okamžitě zaslat text, který inscenují, včetně úprav, a že přednost vždy získají ty soubory, které zahrají a zůstávají po celý nebo aspoň valný čas Perlení, tedy se účastní debatního soaré. Přijet, zahrát a odjet není valně k ničemu, i když se může jednat o skvělé divadlo. Leda jako inspirace, když je málo přihlášených souborů.

S jedinečným válečným pokřikem Svobodného národa Nac mac Fíglů: *Nae králka! Nae šéfik! My už se žádenčas od nikoho oplantat ani obláznit nedáme! Nae!*

se loučí ***Vladimír Zajíc***.

8. SVĚTOVÝ FESTIVAL DĚTSKÉHO DIVADLA V HAVANĚ 19. - 25.7.2004

Světový festival dětského divadla se koná pravidelně od roku 1990, a to vždy po dvou letech. Střídavě probíhal v Lingenu (1990, 1994, 1998, 2002) a v různých zemích světa, které vybrala mezinárodní organizace amatérského divadla AITA/IATA. O organizaci festivalu se vedle Německa staralo Turecko (1992), Dánsko (1996) a Japonsko (2000). Hostitelem letošního v pořadí 8. světového festivalu dětského divadla byla Havana - hlavní město Kuby.

Festivalu se zúčastnilo 28 dětských divadelních souborů z 19 zemí - zastoupeny byly Antigua, Bangladéš, Belgie, Česká republika, Chile, Kolumbie, Chorvatsko, Slovinsko, Španělsko, USA, Finsko, Honduras, Anglie, Faerské ostrovy, Mexiko, Rusko, Trinidad, Venezuela a Kuba. Organizátoři festivalu udávají, že se zde setkalo 400 dětí.

Českou republiku reprezentoval na návrh české sekce AITY/IATY osmičlenný dětský divadelní soubor DdDd ze ZUŠ Děčín s Mausou-musakou. Inscenace africké pohádky podle Ladislava Mikeše Pařízka byla nejúspěšnějším dětským představením na Dětské scéně 2003 v Trutnově. Na 52. Loutkářské Chrudimi získala inscenace cenu za výtvarnou, hudební a pohybovou složku a za dětské divadlo byla nominována na Jiráskův Hronov.

Nikdy jsem nebyla na světovém festivalu dětského divadla a nikdy jsem nebyla na Kubě. Všechno bylo - nejen pro mě, ale pro celou naši výpravu - nové, nezvyklé, zvláštní, bizardní, absurdní, nepochopitelné, neopakovatelné, a přes všechny nedostatky to stálo za to. V následujících řádcích jsem se pokusila ve stručnosti zachytit celkovou atmosféru světového festivalu. Skutečnost byla daleko barvitější a zážitků mnohem víc.

Vezmu to od začátku. Když jsme se v létě 2003 dozvěděli o možnosti, že by náš dětský divadelní soubor mohl být nominován na 8. světový festival dětského divadla, byli jsme nadšeni. Taková nabídka nepřichází příliš často. Je to veliká souhra náhod - především musíte mít hotové představení, které zaujme české diváky a porotu na celostátní přehlídce dětských divadel Dětská scéna. Musí to být představení, které je schopné komunikovat přes jazykovou bariéru s publikem z jiných zemí. Představení musí doporučit česká sekce světové organizace amatérského divadla AITA/IATA a také se v tom roce musí konat festival. Ale jistotu pořád nemáte, protože vás čekají dvě úskalí. Vaši nominaci musí schválit výběrová festivalová komise a musíte si sehnat peníze na cestu. Pro představu: letenky na Kubu pro 11 osob stojí 303.000,- Kč. K tomu připočítejte letištní poplatky, pojištění a dopravu na letiště a cestovné se vám vyšplhá na 330.000. Do poslední chvíle jsme nevěděli, jestli se nám podaří peníze sehnat. Nakonec se to díky dotaci Města Děčína, díky grantu Ministerstva kultury a díky řadě sponzorů povedlo a my jsme v pátek 16.7.2004 v 11 hodin 25 minut středoevropského času odletěli z Ruzyně.

DDS DdDd ZUŠ Děčín
J. Štrbová podle L.M. Pařízka
Mausa-musaka
Foto: Ivo Mičkal

Dětský divadelní soubor DdDd ZUŠ Děčín vedený Janou Štrbovou (autorkou článku) je mnohonásobným účastníkem celostátních přehlídek Dětská scéna a Loutkářská Chrudim. Fotografie Ivo Mičkala je z inscenace Bylo, nebylo... podle pohádky bří Grimmů Modrý kahanec v dramatizaci M. Mašatové, uvedené na Loutkářské CHrudimi 2002.

Po dvanáctihodinovém letu s přestupem v Madridu jsme šťastně přistáli v Havaně. Na letišti nás čekala Carolina Sanchez, která měla organizaci festivalu na starosti. Představila nám Marushi - naši průvodkyni, která neuměla anglicky. První překvapení, neboť jsme požadovali tlumočníka ze španělštiny do angličtiny a byl nám mailem přislíben. Že je na Kubě všechno jinak, jsme od této chvíle zjišťovali na každém kroku. Autobusem, kterému nesvítila světla, za hlasitého troubení, abychom někoho nezajeli, jsme dorazili do La Villy - obrovského areálu střední umělecké školy, kde byly postupně ubytovány všechny soubory za stejného uvítacího rituálu (kubánského karnevalu na velkém betonovém nádvoří), při kterém museli všichni půl hodiny tančit. Bylo to milé, ale my jsme se už těšili do mailem slíbených klimatizovaných pokojů. Pokoje klimatizované nebyly.

Úroveň ubytování, hygienického zařízení a stravování popisovat nebudu. Zvykli jsme si. V noci jsme usínali za kubánských diskotékových rytmů a ráno nás stejná hudba probouzela. Výhodou společného ubytování všech souborů 20 kilometrů od Havany bylo to, že děti z celého světa mezi sebou velmi rychle navázaly kontakty. Nevýhodou, že jsme denně strávili hodinu v autobuse cestováním do Havany a zpět.

Protože jsme na festival dorazili o dva dny dříve, chtěli jsme se po Kubě porozhlédnout. Chtěli jsme si Kubu užít, ale hned první den jsme celé dopoledne pročekali na slíbený autobus. Když už bylo jasné, že se ho nedočkáme, zaplatili jsme si dopravu do Havany a zpět u cestovní kanceláře. Cesta za nevšedními zážitky nás vyšla na 110 dolarů. Pro srovnání: průměrný kubánský plat je 10 dolarů měsíčně.

Stará Havana je pro Evropana šokující. Kdysi nádherné koloniální vily a domy chátrají. V úzkých uličkách vstoupíte rovnou z ulice do obývacího pokoje, který zároveň slouží jako obchůdek s nejrůznějším zbožím. O kus dál jsou opravené luxusní obchody, restaurace a kavárničky. Každou chvíli vám někdo spiklenecky nabídne výhodnou koupi kubánských doutníků. Za dolary. Všude narazíte na žebráky, kteří chtějí dolar. Lepí se na vás pouliční malíři, kteří vám za dolar vnucují vaše karikatury. Stařeny s doutníky se od vás nechají

za dolar vyfotografovat a pouliční muzikanti si s vámi za pár dolarů zazpívají Quantanameru. Překvapí vás kostel, ve kterém je vedro, v úzkých uličkách obdivujete nablýskané starožitné americké bouráky, v laciné hospodě ochutnáte Mojito – osvěžující koktejl z kubánského rumu, třtinového cukru, šťávy z limetek, sodovky a rozdrcené máty. Večer jsme byli tak uondáni, že jsme usnuli jako nemluvňata, přestože venku duněla diskotéka.

V neděli 18.7. od čtyř hodin ráno začaly do areálu La Villy - pod naše okna - najíždět žluté americké školní autobusy z padesátých let, kterými jsme se měli během příštích dnů přepravovat do Havany na festivalová představení. Do „hudebního budíčku“ v 8 hodin jich bylo 26. My jsme si hned po snídani vyjeli s naší „cestovkou“ na výlet k moři (60 kilometrů za 176 dolarů). Na Východních plážích byla hlava na hlavě. Atlantik zářil tyrkysovou modří, slunce pálilo... a skončilo to spálenými zády. Diskotéka ten večer dozněla o půlnoci.

V pondělí 19.7. byl budíček v 6.00. To abychom náhodou nezaspali společný odjezd v osm hodin na slavnostní zahájení, které bylo naplánováno v 10.00 ve starobylé havanské pevnosti Morro. Kolona šestadvaceti autobusů s policejním doprovodem odjela s půlhodinovým zpožděním a začátek ceremoniálu měl tři čtvrtě hodiny skluz. Konečně je to tady: festivalová píseň La Esperanza, kubánská hudba, barevný rej tanečníků, klauni, národní zpěvačka, vlajkonoši, salvy z pušek, holubice vzlétající k nebi, projevy, projevy, projevy…(jeden z prvních měl prezident AITA/IATA Edoardo Tromp). Vtom se spustil pravý tropický liják. Všichni se rázem rozprchli... a je po slavnosti. A opět se čeká, než se nastoupí do autobusů a kolona se za policejní asistence vrátí do La Villy. A čeká se na oběd. Jdeme mezi posledními a nedostane se na nás balená voda. Z neznámých důvodů nedorazil kamion, který ji měl přivézt. Cestou zpátky do Havany si za dolary kupujeme pití.

Do kubánského Národního divadla přijíždíme pozdě. První festivalové představení už začalo. Sedáme si na balkóně na schody. Dole hluboko pod námi hraje **kubánský soubor La Colmenita** inscenaci s názvem **Paprika snů**. Nevím, proč se představení jmenuje právě takto. Jde o tři známé pohádky (o Popelce, o Červené karkulce a o Kocourovi v botách) spojené rámcem. Představení je veliké show. V rychlém tempu se střídají hudební a taneční čísla s divadelními výstupy. Na scéně je přes třicet dětí, deset muzikantů, mezi nimi dospělí. Děti mluví a zpívají na mikrofony, vše doplňuje projekce kreslené pohádky v disneyovském stylu. Je patrná ruka profesionálního režiséra a choreografa.

Od 17.00 je představení souboru z **Antiguy** v divadélku Guiñol, kam přejíždíme autobusem. Tentokrát přijíždíme včas, ale zhlédneme už jen konec inscenace s názvem **Záhadný vrah**, neboť jak se dozvíme od zaměstnanců divadla, diváci jsou naučeni, že zdejší představení začínají v 16.30, na což organizátoři festivalu zapomněli. Tak se prostě začalo hrát dřív. Inscenace je o nemoci, kterou manžel nakazí manželku, a hraje ji dívčí soubor v angličtině. Dívkám není rozumět. Kromě toho, že hučí ventilace, která zde - na rozdíl od Národního divadla - funguje, jsou v publiku samé malé kubánské děti, které neumí anglicky, a tak neustále vstávají, odcházejí, přicházejí a baví se s rodiči.

Vracíme se zpátky do Národního divadla. V 19.00 v sále Covarrubias hraje **Honduras** inscenaci s názvem **Mezi sny, hrami a skutečností**. Příběhu o chlapci, který si sní své sny, protože ho rodiče nechápou. Rozumíme, přestože je ve španělštině. Děti jsou přirozené a je vidět, že se v představení cítí dobře a že je o nich.

Večer je v La Ville otevřena v jedné místnosti „internetová kavárna“. Bez kávy. Do srdce Evropy posíláme mailové pozdravy. Jen tady je možné si dobít videokamery a mobilní telefony, protože na pokojích zásuvky nejsou. Internet má být podle informačního letáku otevřen do 1.00, avšak už ve 22.00 se jeho dveře pro cizince uzavřou a je k dispozici pouze vybrané kubánské společnosti. Diskotéka se pro tento večer přesouvá z hlavního nádvoří směrem k jídelně, takže v klidu odpočíváme a těšíme se na druhý den, kdy mají začít semináře pro děti i dospělé.

V úterý 20.7. nás už ani nepřekvapí, že téměř celé dopoledne pročekáme na betonovém chodníčku před internetovou kavárnou. Organizátorka, která má na starosti semináře, nepřijela a nikdo nic neví. Ze čtrnácti původně inzerovaných seminářů pro děti se konají tři. V 10.30 odcházejí naše děti na hip-hop a kubánské tance, my dospělí se uchylujeme do klimatizované místnosti, kde se snažíme pochytit něco z přednášky profesora Miguela Pacheca ze Španělska o vztazích mezi literárním dílem, divadlem a filmem.

Na odpoledne je připraveno pět festivalových představení. **Mexickou** inscenaci **Hvězdný prach**, která se hraje v Guiñolu, nemáme vzhledem k časovému harmonogramu šanci stihnout. Jako první vystupují ve 14.00 malé **kubánské děti ze souboru Harlekýn**. Tématem představení **Otočka na jedné noze** je vesmír. Monotónní temporytmus spíše tanečního představení a nefungující ventilace v sále Avellaneda v Národním divadle nás všechny ukolébá k spánku. Divadelní zážitek se nedostavil. Měla jsem pocit, že se malé děti na velikém jevišti ztrácejí, že se samy sobě ztrácejí v tématu a příběhu, který jim není vlastní.

Španělský soubor z Valencie Avant va el carro nabídl představení, jehož název **Ukradené dětství** napověděl, o jakém tématu se bude hrát. Mladí španělští protagonisté vytvářeli za působivé scénické hudby silné obrazy o dětech z celého světa, které jsou vytrženy ze svých domovů, které jsou týrány, které musí těžce pracovat, které postihl fašismus. Při závěrečném apelativním obrazu dětské solidarity mi v nevětraném sále Covarrubias běhal mráz po zádech.

DdDd ZUŠ Děčín
Mausa-musaka
Foto: I. Mičkal

KUKÁTKO DO SVĚTA

V 17.00 hrají **Bangladéšané** inscenaci **Náš svět**. Je to příběh o pralese, do kterého přijdou zlí lovci. Chytrá opička je uvězní a zvířátka společně potrestají. Velká výprava, reprodukovaná etnohudba. Děti i teenageři jsou oblečeni v kostýmcích zvířátek a lezou po kolenou. Kdyby to nebyli naši noví kamarádi, kteří bydlí v La Ville pod námi, nejspíš bychom usnuli.

Divadlo mladých z **Newcastlu** zpracovalo ve zkrácené podobě ***Shakespearovu* Bouři**. Potěšil nás velmi slušný komediální výstup dvojice dívek v roli námořníků a byli jsme naštvaní, když se soubor za potlesk ani nepřišel poděkovat.

Večer na betonovém nádvoří La Villy vystupuje **kubánský dětský divadelní soubor La Andariega z Camagüey.** Hrají ***Cervantesův* Rozvodový soud** v úpravě režiséra Luise Antuneze. Je to skvělá podívaná. Děti hrají s nadsázkou příběhy manželských dvojic, které se chtějí z různých důvodů rozvést. Po celou dobu půlhodinového představení zůstávají v rolích a ani na chvíli nevypadnou. Výborně zvládají jevištní řeč, prostor, mimiku, temporytmus. Je to divadlo se vším všudy. Jsem nadšená a lámanou angličtinou se to pokouším sdělit choreografce a vedoucímu souboru, kteří anglicky umí ještě méně než já.

Ve středu 21.7. odpoledne hrajeme, a tak hned po snídani odjíždíme na zkoušku, kterou jsme si včera domluvili. V sále Covarrubias mají být v 10 hodin připravena conga. Conga v divadle nejsou. Jsou v La Ville, protože jsme si je mailem objednali u Ministerstva kultury. Velmi těžko se domlouváme s osvětlovači ohledně nasvícení scény. Nepřivezou nám oběd, zato konečně přivezou bubny. Potřebujeme na ně podstavce, aby zněly. Podstavce nejsou, zato nám přivezou další dvě conga. Ve 12.30 můžeme začít zkoušet.

Před námi ve 14.00 hrají ve velkém sále **Rusové Sny o dešti**. Jdeme se na ně podívat. Je to působivé představení postavené na obrazech, reprodukované hudbě a živém zpěvu ruských lidových písní. Tématem je láska, život a smrt. Před očima muže, který je zastřelen ve válce, se odvíjí jeho předchozí život. Je to dokonalé profesionální představení, až na pár výpadků zvuku způsobených mikrofonem. Inscenace se mi líbí, ale... jako bych postrádala vlastní názor těch, kteří hráli. Byli skvělí - pěvecky, herecky i pohybově. Ale pro mě jen přesně naplnili požadavky profesionálního režiséra.

Na řadě je naše **Mausa-musaka**. Hrajeme v angličtině. V sále nefunguje klimatizace a mně, přestože jen stojím na jevišti a hraji na percuse, stékají čůrky potu po zádech. Obdivuji náš soubor, který je plně soustředěný a nenechá se vyvést z míry neukázněnými kubánskými dětmi v publiku. Sklidíme velký potlesk a na pódium nám přichází gratulovat pár lidí. Mezi nimi i hlavní organizátorka festivalu Carolina Sanchez. Vypouštíme **mexické** představení **Dětské rádio XHK-Riño** v Guiñolu a jedeme na kubánskou tržnici. Kupujeme si mango, avokádo, limetky a fruta bombu, což je papaya.

V sále Avallaneda se od 18.00 hrají dvě **kubánská představení**. Čekáme tři čtvrtě hodiny. Jako první vystupuje soubor **Nueva Revalación** s představením **Síla květiny**. Na předscéně je několik velikých cestovních tašek a muž, který přichází, z nich postupně za romantické hudby vytahuje hadrové šašky a snaží se je všemožně oživit. Pomocí růže, kterou najde, procitne jeden klaun a poté všichni. Společně pronásledují muže a nakonec se s ním skamarádí. Ti diváci, kteří netušili, že hadroví panáci jsou živé děti, jsou v šoku. Já jsem trnula od začátku inscenace, protože muž s dětmi dělal neuvěřitelné věci. Nevím, co si mám o tomto artistickém představení se slaboduchým příběhem myslet. Bylo mi (a nejen mně) hodně proti srsti.

Následuje představení **Les a ptáčci** souboru **En el Bosque.** Inscenace o životě obyvatel pralesa. Zajímavá je scéna z přírodních materiálů. Obdivovala jsem dvanáct malých dětí, které půl hodinu vydržely být bez pohnutí přikryté bílou látkou a představovat tak veliké vejce, ze kterého se vyklubou ptáčci. Opět jsem trnula, když se větší děti hrající na chůdách lovce několikrát smekly po listí a spadly.

Poslední představení v sále Covarrubias začalo podle programu v 19.00 hodin a už se chýlilo k závěru, když jsme tam po skončení předchozí inscenace přišli. Nastala změna programu, a tak jsme nevěděli, kdo hraje a co hraje. Až později jsme si dosadili, že to byl **mexický soubor Foro 4** a **Gorkovo tajemství**. Shodli jsme se na tom, že představení na nás působilo jako ukřičená chaotická školní akademie.

Po večeři přichází Marushi a oznamuje nám, že ve 21.00 se bude konat schůzka prezidenta školy s vedoucími souborů. Schůzka začne se zpožděním a spočívá v hodinové ideologické přednášce o vzdělanosti a vzdělávacím systému na Kubě a o přednostech socialismu. Sedíme pak ještě s naším souborem venku na lavičce a zpíváme. Připojují se k nám naši kamarádi z Bangladéše, kubánská děvčata, muž z Guatemaly..., kdo jde náhodou kolem. Kytara a rumba koule putují z ruky do ruky, neexistují jazykové bariéry. Příjemný večer.

Ve čtvrtek 22.7. dopoledne jedeme na výlet. Na pláž k moři, kam bychom chtěli, nás řidič nesmí odvézt, tak jedeme do Cojimaru, malé vesničky za Havanou, kde pobýval Hemigway, a kde ještě před třemi lety žil muž, jehož příběh se stal předlohou pro slavnou novelu Stařec a moře. Na skalnatém pobřeží sbíráme kamínky a mušle, někteří z nás se koupou a nakonec navštívíme restauraci La Terrasa, kam Ernest chodil na drink a kde jsou vystaveny jeho fotografie. Pak honem zpátky do La Villy na oběd a rychle do Havany na představení.

Začne se hrát o tři čtvrtě hodiny později.Tím pádem neuvidíme **Faerské ostrovy** a jejich **Hru Valholl**. **Kolumbijské** představení **Radost v Amazonii** má velkolepou výpravu. Hrají v něm samí dospělí a jedno dítě. Na jevišti se objeví obrovský had se dvěma hlavami, a když se dlouho nic jiného neděje, jen si ty hlavy mezi sebou povídají španělsky, usínám.

Poté přejíždíme autobusem do Guiñolu, ale nedostáváme se dovnitř. Maličké klimatizované divadélko je plné, ale máme počkat, bude se hrát ještě jednou. Ukázněně čekáme naproti divadlu před kioskem a popíjíme chlazené nápoje. Kubánské pivo značky Bucanero stojí dolar a když je vychlazené, vyrovná se našim pivům. Mexický soubor Telón blanco, ve kterém hrají dvě dívky a jeden chlapec, není uveden v programové brožuře. Dívka v hlavní roli je přesvědčivá, ale vůbec nevíme, co se hraje a o čem se hraje, neboť na jevišti se nic neděje, jen se mluví. Až podle festivalového „cédéčka", které dostaneme na památku, zjišťuji doma v Čechách, že šlo o inscenaci s názvem **Stará pohádka pro Momo** na motivy **Michaela Endeho.**

Finská inscenace **JKR** v sále Avellaneda začne se zpožděním. Soubor **Tanečního institutu Vantaa** předvede skvělé taneční představení. Výborná hudba s finskými lidovými motivy, hodinové nasazení asi třiceti tanečníků, téma konzumního života ve městě. Zážitek. Kladu si pro sebe otázku, zda taneční představení patří na festival dětského divadla, zda tanec nemá mít svoji vlastní světovou přehlídku. Z **chilské** inscenace **Valparaiso v barvách,** na kterou se jdeme po skončení Finů podívat, uvidíme jen pestré barevné kulisy a veselou písničku na závěr.

V pátek 23.7. dopoledne jdou děti na semináře a my na sympózium režisérů do klimatizovaného divadelního sálu v La Ville. Opět se nezačne včas, ale tentokrát je to skutečně z objektivních příčin - nejde proud. Poté jsou problémy s tlumočnickým zařízením, ve kterém to chrastí tak, že z překladu ze španělštiny do angličtiny je rozumět každé páté slovo. Paní Helle Haugerová, členka světového poradního sboru pro děti a mládež, se snaží motivovat diskuzi o představeních z minulých dní. Je málo času a diskuze se nedaří. Na závěr sympózia je řečeno, že zítra dopoledne srovnáme práci ruského souboru a kubánského souboru La Colmenita, které mají profesionální podmínky.

Ve 14.00 začíná hrát **kubánský soubor La Edad de Oro** představení **Cacho y los hurones**. Marně teď po několika měsících vzpomínám, o čem ta inscenace byla. V paměti mi po ní nezůstal vůbec žádný vjem. Zato představení souboru **Bruderhof z USA** s názvem **Semínkoví lidé** na mě silně zapůsobilo tématem

lidské sounáležitosti. Příběh dívky, která v nehostinné městské aglomeraci začne budovat zahradu a ke které se postupně přidávají ostatní lidé, ve mně zůstal, přestože se jednalo o vyprávěné divadlo a nebyly v něm žádné dramatické situace. V 16.30 jsme pospíchali do Guiňolu, a to nejen proto, že byl klimatizovaný. Těšili jsme se na soubor z **Trinidadu** a jejich inscenaci **Kultura karibského dítěte**. Místo nich však bez jakéhokoli upozornění byla na programu „písničková show" dvou profesionálních kubánských loutkářů. Zklamaně jsme odešli.

O hodinu později nás ale naštěstí čekala taneční podívaná **Hlemýždí domeček venezuelského souboru D´Movimiento.** Téměř hodinové představení šestice dívek ve věku 11-13 let se světelnými efekty, výbornou hudbou a projekcí fotografií v zadním plánu. Tématem byla dětská hra a hravost. Poslední páteční inscenací byl **Zamilovaný mrak**. Pohádku podle **Nazima Hikmeta** hrál **soubor tureckých imigrantů z belgického městečka Amberes.** Zajímavá etnická hudba, ale jinak žádný hlubší zážitek. Večer jsme na betonovém prostranství La Villy měli možnost zhlédnout taneční vystupení Bangladéše a Kuby. Bangladéšanky zatančily půvabné tance blízké indickým, kubánský soubor, patrně ze zdejší školy, předvedl společenské tance, včetně valčíku.

V sobotu 24.7. ráno se znovu setkáváme s prezidentem školy, který nám sděluje, že společný nedělní výlet na pláž se nekoná, protože budou na moři vlny a mohlo by dojít k neštěstí. Autobus máme k dispozici do 15.00, ale k moři nás zavézt nesmí! Myslíme si o tom své a jdeme do divadelního sálu na sympózium. Místo ohlášené diskuze o ruském a kubánském představení je přednáška profesionálního loutkáře, který hraje pro děti na ulicích. Odcházíme. Před sálem se setkáváme s Alexandrem Fjodorovem, režisérem moskevského Hudebního divadla. Oprašujeme ruštinu a povídáme si. Dozvídáme se řadu zajímavých věcí a mimo jiné i to, že děti ze souboru za výuku v divadle nic neplatí. Výuku mají 3x týdně a na 60 dětí je 29 pedagogů!!! Vracíme se zpět do sálu. Diskutuje se o našem představení. Odpovídáme na otázku, proč my, Češi, hrajeme africkou pohádku anglicky.

S tradičním zpožděním začíná ve 14.45 poslední festivalový blok. Hraje **soubor La Andareida**, jehož **Rozvodový soud**, který jsme viděli v úterý večer v La Ville**,** mě nadchl. Název i obsah tohoto představení nám zůstal utajen. Informační brožura se o něm nezmiňovala. Byla to inscenace s velkolepou výpravou, ve které ožívaly postavy z pohádkových knížek. Obdivovali jsme nasazení dětí, ale vlastnímu příběhu jsme neporozuměli.

Následovalo představení **Sanja slovinského souboru neslyšících.** Princezna Sanja se necítí v upjaté etiketě královského dvora dobře a přestane se smát. Její otec se vydá do světa, aby našel lék. Dívka se uzdraví, když král pochopí, že ji vyléčí láska rodičů. Srozumitelný příběh vyprávěný pomocí mizanscén, obrazů a hudby.

Poslední festivalová inscenace **Legenda o dvou sluncích** se hrála v sále Covarrubias. **Chorvatské** dětské divadlo nám bylo blízké nejen jazykem, kterému jsme rozuměli, ale i divadelním pojetím, které vycházelo z přirozeného dětského projevu. Cítili jsme zaujetí dětí tématem boje dobra a zla v mýtickém příběhu o bohu Svarogovi a Moraně. Byla to příjemná tečka.

Večer jedeme na **představení kubánského baletu**, které se koná v krásném starobylém divadle Garcia Lorcy. Během inscenace **Cínového vojáčka** se na scéně vystřídá odhadem 350 tanečníků a tanečnic různých věkových skupin od nejmenších dětí až po dospělé. Obdivuhodné. Do usínání nám tentokrát zní dunění dvou diskoték. K té na nádvoří La Villy se přidá druhá z vesnice - s jinými písničkami, ale ve stejné zvukové intenzitě.

V neděli 25.7. je budíček o hodinu později. Jedeme naším kanárkovým autobusem na výlet do Havany. Procházíme po hlavním bulváru Malekon, kde se Kubánci chystají karnevalem oslavit 51. výročí útoku na kasárna Moncada. Prší. Před deštěm se schováváme do podloubí domu a nechtěně se tak staneme svědky policejního zákroku, při kterém jsou odvedeni tři muži v poutech na policejní stanici. Proplétáme se starou Havanou, nakupujeme suvenýry, v jedné z restaurací si dáváme lahodnou Piňa Coladu a nahlédneme do luxusní La Floridity, kde je měděná busta papá Hemingwaye v životní velikosti.

Po pozdním obědě v La Ville následuje hromadný odjezd na závěrečný ceremoniál. Buď je rozbitý autobus, nebo se začíná šetřit pohonnými hmotami, protože s námi do Havany jedou Mexičané. Jsou dost hluční, ale za společného zpěvu nám cesta rychle uběhne. Závěr festivalu měl být podle programu v pevnosti Morro, ale koná se v divadle, kde jsme poprvé. Zřejmě se tak pořadatelé rozhodli po zkušenosti se zahájením, které rozehnal tropický liják. Čekáme necelou hodinu. A je tady závěr: reprodukovaná hudba, na scéně postavy v kostýmech, festivalová písnička, jeden krátký projev, desetiminutová ukázka pravého kubánského karnevalu... a je konec. Do La Villy se vracíme s Bangladéšany, kteří nám zpívají Černé oči jděte spát - a to všech šest slok! Od Marushi se dozvídáme, že ve 21.30 máme „meriendu". Myslíme si, že to bude závěrečný raut na rozloučenou. Dostaneme obloženou housku. Balíme.

V pondělí 26.7. po snídani jedeme s „cestovkou" na pláž k moři. Tentokrát ušetříme. Cesta stojí jen 165 dolarů. I na Kubě fungují smluvní ceny. Užíváme si Atlantiku a slunce v nadhlavníku. Na pláži hraje tříčlenná kapela písničky z legendárního filmu Buena Vista Social Club a v kiosku nám pak muzikanti nabízejí svoje CD za 10 dolarů. Od moře se nám nechce, ale musíme. Letadlo do Madridu odlétá ve 23.03. S kufry k autobusu nám přijdou v La Ville pomoct kluci a holky z Bangladéše. Loučení je dojemné a neobejde se bez slz. V letištní hale je puštěná televize s několikahodinovým projevem Fidela Castra. Takže jsme se s ním přece jen setkali... Děti se v tranzitním prostoru vrhají ke stánku s hamburgery a neodradí je ani cena: 3 dolary za kus.

A to je všechno. Adios, Kubo! Zůstala jsi nám hluboko pod kůží.

Jana Štrbová

Dětský divadelní soubor DdDd ZUŠ Děčín na Loutkářské Chrudimi 2004 reprezentovala Hedvika Řezáčová s inscenací Kohout šáh, kohout padišáh, kohout chán a tak dál... podle Věry Provazníkové v dramatizaci Jany Štrbové. Foto: Ivo Mičkal.

NA VANDRU SE SLONEM

Na začátku října 2004 jsme byli s Céčkem v Rusku, v městě Gatčino, blizoučko u Petrohradu. Těch pár dní v nás ve všech zanechalo opravdu zvláštní a dá se říct intenzivní zážitky.

Myslím, že jsme z toho posmutnělí dodnes. Česká AITA/IATA nám umožnila setkat se s ruskou realitou a byl-li to její hlavní záměr, tak jsme si všeho užili dosyta. Myslím, že jsme zažili kulturní šok. Museli jsme hodně myslet na to, že i u nás, nebýt převratu, by to za pár let vypadalo třeba tak, jako v oné Gatčině. Což byla sešlá a velmi špinavá osmdesátitisícová vesnice, nebetyčně nesrovnatelná s výstavním Petrohradem, kterým projíždějí turisté.

Lidé, kteří se o nás starali, dá-li se to tak nazvat, byli příjemní a s osobní hrdostí. Stejně tak, jak se pokoušeli udržet zdání fungujícího festivalu, tak asi tvrdě bojují se životem. Pro obyčejné lidi, psy a kočky je to v Rusku nelehké. Což jsme i viděli na vlastní oči, když jsme na vlastní pěst vyrazili do Pitěru autobusem a vlakem.

A co se týká přímo festivalu, měli jsme pocit jakéhosi zmrtvění. Však taky během šesti dnů hrálo pouze jedenáct divadel, každé jen jednou. Propagace skoro žádná, za nejbližším rohem nikdo nevěděl, co se to v tom divadelním domě děje. A uvnitř ticho a klid, lidé kdesi rozprchnutí, všechno věčně zamčené. Obvyklý ruch a festivalové veselí a hrátky tu nebyly. Jen závěr festivalu proběhl estrádně halasně za pomoci profesionálních moderátorů a bylo všeliké udílení cen, protože byla přítomna tříčlenná jury z Moskvy. My jsme také dostali, vlastně hlavně Jindra Pevný za výpravu. Co se týká našeho představení, cítili jsme uspokojení, protože se zaplaťbůh povedlo a bylo dobře přijato. Tím myslím, že nám tleskali, což tam až tak nebylo společenskou samozřejmostí. Dokonce pan Čumačenko, prezident ruského střediska AITA/IATA, s námi inscenaci probíral a bylo vidět, že jeho přístup byl velmi aktivní, takže to byl světlý okamžik, ta chvíle u čaje v Gatčině.

Ale abyste si nemysleli, my byli ve střehu, přičinili jsme se a představení si technicky zabezpečili (ach Bože, musím to říct, slíbené reflektory nakonec musel starý elektrikář odříznout od zdi, kde byly natvrdo, jiné nebyly). Přátelé Estonci se pokoušeli šest hodin postavit scénu a sotva začali hrát, utekl technik, který jim měl během představení pomáhat. Byl to ten a jediný, kterého jsme viděli po celý den stále výborně naladěného! To my jsme u něj měli protekci, kdysi totiž zavítal do Svitav na přehlídku ruských a sovětských her…

Problémy vypukaly na každém kroku. Což o to, hrát se dá i ve velmi chudém prostředí, horší ale je, když skoro není komu a publikum si s bídou dělají účinkující sami. Také inscenace vypadaly, že se sešly spíš náhodně a název festivalu AVANTGARDA A TRADICE nenaplnily. Spíš to byla ta tradice, možná jen z našeho pohledu. Divadla z Estonska, Litvy, Ukrajiny, Ruska a Čech hrály Ostrovského, Gorina, Zoščenka, Šukšina a Puškina, Vampilova a Mareše. Rumuni nedorazili.

Ale my tam byli, a kdyby se tam nějací divadelní dobrodruhové chystali (někteří mě i napadají), rádi poskytneme detailnější informace. A konečně, ten výlet onehdá do Semil na Paroháče, ten vůbec nebyl špatnej…

Blanka Šefrnová

PS:
- Herci z Vladimiru hráli Puškinovy povídky, zpívali ruské romansy. Úchvatný a bolestný dotyk kumštu.
- Nádherný zpěv v pravoslavných kostelích.
- Bývalá komsomolka, co nás nepustila do Kazaňského chrámu.
- Koníci s bolavýma nohama za Zimním palácem.
- Prázdnota obrovských prostor u Zimního paláce. Asi naštěstí.
- Hořící dřevěný dům v noci.
- Autobusy s čumákem.
- Jásání paní Zoriny, když nás vysvobodila z letiště.
- Autobusy, co jely, až když se naplnily lidmi.
- Hladoví a vysílení psi.
- Žebráci, úžasný palác cara Pavla.
- Strašná tíha, při pomyšlení na blokádu.
- Opět žádná sranda s uniformami.
- Dětský cirkus.
- Strašně levné cigarety.
- Atd. atd…

*Převzato z **XLII. Divadelní hromady**, zpravodaje amatérských divadelníků, loutkářů a recitátorů ve východních Čechách, na pomezí Moravy a v části Sudet – podzim 2004.*

Loutkářský soubor „C" Svitavy / Antonín Mareš: Slon. Režie a hudba Karel Šefrna. Cena za inscenaci a hudbu na Loutkářské Chrudimi 2002. Na snímku z inscenace jsou Petr Mohr a Karel Šefrna. Foto: Ivo Mičkal.

KOLOKVIUM O AMATÉRSKÉM DIVADLE VE FRANCOUZSKÉM RENNES

Souhrou okolností jsem ve dnech **24. - 26.9.2004** zcela nečekaně zastupoval profesora Jana Císaře na mezinárodní rozpravě o amatérském divadle ***Le théâtre des amateurs: un théâtre de sociétés – colloque international*** v Rennes. Ve čtvrtek jsem se domluvil, převzal materiály a už v pátek jsem cestoval prvním volným letem přes Lyon do bretaňské metropole, abych zde přednesl příspěvek o vývoji českého amatérského divadla. Po příletu jsem si pouze stihnul dát věci do hotelu a putoval jsem rovnou do obrovského moderního kongresového areálu *Le Triangle* se sálem s rozměry divadla ve Zlíně či v Mostě. Přiznám se, že je pro mě velmi obtížné podat dostatečně objektivní ucelenou zprávu o celkovém smyslu či závěrech kolokvia. Setkaly se zde příspěvky státních úředníků, teatrologů, kritiků i praktických divadelníků, antropologů, etnografů i lokálních patriotů, sociologů i filozofů ze všech částí Francie i z několika cizích zemí. Jeden mluvil strohou řečí definic, statistik a čísel, další se pustil do estetické kategorizace, jiný se zabýval folklórem či historií, někdo se pokusil o praktickou metodiku zkoušení nebo vyprávěl o osobních zážitcích. Zazněly zde obecné úvahy i úzce specializované analýzy, precizní rozbory i volné improvizované promluvy. Výsledkem byl kaleidoskop názorů, analýz, statistik, postřehů, praktických ukázek a dojmů, které představovaly amatérské divadlo ze všech možných hledisek a v nejširších souvislostech. Nejlépe to může dokumentovat přehled jednotlivých příspěvků.

V den zahájení kolokvia jsem vzhledem ke svému příjezdu stihnul pouze část filmů z historie amatérského divadla v Bretani (*Cinémathèque de Bretagne*), které uzavíraly úvodní přednáškový blok. To, co jsem viděl, na mě působilo více jako zajímavý historický folklórní dokument než jako živá divadelní kultura. Po společné večeři přímo v prostorách centra následovalo „studiové" představení skupiny *Digor Dor* a skupiny amatérů v divadle *L´Aire Libre*. Jednalo se o jakýsi průzkum bezprostředních, improvizovaných reakcí na různé podněty a videoprojekce s neurčitou tematikou. Problém byl v tom, že předváděné výkony působily velmi naučeně a připraveně. Smysl pokusu byl proto dosti nejasný a v následné diskuzi se setkal s rozporuplnými reakcemi.

Program následujícího dne začínal v 10 hodin v kongresovém areálu. Téma dopoledního bloku znělo: **Jak studium amatérismu inovuje rozpravu o umění.** Moderátorem byl Didier Plassard, profesor univerzity v Rennes. Příspěvek Oliviera Donnata, výzkumníka ministerstva kultury a informatiky, byl zaměřen

na definici a měřitelnost amatérismu. Antoine Hennion, vedoucí výzkumu Centra sociologie a inovace při CNRS v Paříži, se soustředil na sociologii amatéra z pragmatického hlediska. Marie-Madeleine Mervant-Roux, zodpovědná za výzkum amatérského divadla při LARAS/CNRS, mluvila o sekundárním užitku ze studia amatérismu. Claire Cochrane, profesorka univerzity ve Worcesteru (UK), se zabývala amatérským divadlem v souvislosti s kritikou a dějinami umění. Jean-Marc Leveratto, ředitel antropologického a sociologického výzkumu university v Metz, mluvil o etnografickém přístupu ke kultuře amatérského divadla. Éric Vautrin, doktorant divadelní vědy na l´Université Paris III – Sorbonne Nouvelle, přednesl příspěvek o šaškích a taškářích.

Odpolední blok začínal po společném obědě ve 14 hodin a jeho téma znělo: **Prostor a čas divadelního života: soubor, zkouška, uvedení, představení.** Moderoval dramatik Roland Fichet. Maryline Romain, členka výzkumné skupiny amatérského divadla při LARAS/CNRS se zabývala otázkou estetiky amatérského divadla a jeho přínosem modernitě. Jean-Marc Larrue, profesor na Collège de Valleyfield v kanadském Quebecku, mluvil o amatérském divadle v souvislosti s potvrzením identity. Suzanne Heleine, ředitelka l´ADEC – Domu amatérského divadla v Rennes, přednesla příspěvek o hravosti a sázce na mizanscénu. François Odin, doktor divadelních věd z INSA v Lyonu, řešil otázku mezí a jádra divadelního řemesla.

Marco Consollini z l´Université Paris III-Sorbonne Nouvelle nejprve ve filmovém dokumentu předvedl a posléze rozebral tradiční toskánskou amatérskou zpěvohru *Le Maggio Drammatico* a kladl si při tom otázku, zda se jedná o archeologickou vykopávku či živé amatérské divadlo. Vzhledem k tomu, že byl jeho příspěvek spojen s praktickou demonstrací, setkal se s velkým ohlasem. Při sledování filmového záznamu představení tradičního divadla hraného ve volné přírodě pro vesnickou komunitu si člověk nemohl nevzpomenout na poetiku Felliniho filmů či formanovský humor. Představení bylo oživováno mnoha půvabnými zcizovacími prvky. Diváci na jedné straně naplno prožívali melodramatický příběh, na druhé straně herce průběžně posilňovali alkoholickými nápoji, které jim nosili přímo na „jeviště“, a to i ve chvíli, kdy hráli mrtvé. Za hlavními protagonisty v průběhu představení neustále chodil režisér s knihou a napovídal jim text i předehrával akce, které mají vykonat.

V následujícím příspěvku se Alain Rault soustředil na statistickou a sociologickou analýzu publika. Profesorka Claudine-Jeanne Herrou se posléze zaměřila na vztah herců a publika při amatérském představení. Vincent Siano přednesl územní zprávu o činnosti, limitech a utopiích amatérského divadla. Následoval krátký blok zabývající se vztahem amatérského a profesionálního divadla, kde mluvili o svých zkušenostech profesionální divadelníci, kteří začínali jako amatéři. Po společné večeři následovalo v divadle *L´Aire Libre* představení hry bulharského dramatika Christo Bojčeva *Plukovník Pták* v provedení bretaňského amatérského souboru *Lou – Trans* v režii Suzanne Heleine. Jednalo se ve všech ohledech o velmi kvalitní představení s průběžnou ansámblovou souhrou a působivými sborovými zpěvy. Ohlas u publika byl nadmíru kladný.

Dopolední blok posledního dne kolokvia byl zaměřen na **Amatérské divadlo v jiných zemích, v jiných divadelních kulturách.** Moderoval bývalý president AITA/IATA Jacques Lemaire, zodpovědný za mezinárodní vztahy FNCTA (organizace francouzských divadelních amatérů), který také přednesl úvodní referát věnovaný kaleidoskopickému přehledu amatérského divadla ve světě. Dvakrát se ve svém vystoupení obsáhleji zmínil o amatérskému hnutí v Českých zemích a o festivalu v Hronově. Ve francouzském abecedním pořádku pak následovaly referáty zástupců pozvaných zemí, většinou z frankofonní oblasti. Mezi pozvanými zahraničními účastníky tvořili v tomto smyslu výjimku pouze zástupci z Velké Británie a České republiky. Jean-Pierre Guigané, doktor divadelní vědy z Burkiny Faso, mluvil o vývoji amatérského divadla v afrických frankofonních zemích. Robert Germay, profesor univerzity v Liège a divadelní režisér, zastupoval frankofonní část Belgie a ve svém vystoupení se zaměřil na studentské divadlo. Jean-Marc Larrue, profesor Collège de Valleyfield v Quebecku, mluvil o frankofonním amatérském divadle v Kanadě. Benedict Ayrton, prezident národní asociace divadla mládeže, přiblížil amatérské divadlo ve Velké Británii, a zvlášť se při tom zaměřil na organizaci práce s mládeží, která je v současné době považována v Evropě za příkladnou. Jamal Boudouma, publicista a žurnalista, mluvil o amatérském divadle v Maroku. Na závěr dopoledního bloku jsem přednesl referát o proměnách amatérského divadla na území České republiky. Podle bezprostředních reakcí a poznámek v průběhu následné diskuze i na základě osobních rozhovorů mohu soudit, že tato stručná zpráva o českém amatérském divadle byla vnímána jako inspirativní a přínosná. Většina účastníků byla překvapena, kolika dějinnými zvraty může jediná země projít a jak silný vliv to má na vývoj i společenské postavení divadla. S respektem při tom vnímali množství amatérských souborů i organizaci amatérského hnutí v naší zemi. Po společném obědě následovala obecná diskuze a závěrečné shrnutí. Kolokvium bylo oficiálně uzavřeno v půl páté společným přípitkem. Zahraniční účastníci byli organizačním výborem nakonec pozváni na neformální večeři v restauraci *Opera* v historické části města.

Kolokvium bylo po všech stránkách velmi dobře zorganizováno a všem zúčastněným byla ve všech ohledech věnována pozorná a laskavá péče. Přes množství příspěvků byl díky kvalitnímu moderování jednotlivých bloků dodržen časový harmonogram, takže zbylo vždy dostatek času na diskuzi i na občerstvení. Jednotlivé příspěvky i diskuze byly většinou na vysoké úrovni, i když z mého hlediska mnohdy trpěly abstraktním akademismem. Celkově však akci vnímám jako přínosnou a inspirativní. Organizační výbor ostatně plánuje vydání sborníku, v němž budou všechny příspěvky otištěny, takže si případní zájemci budou moci udělat vlastní názor.

Jakub Korčák

DOVĚTEK KE ZPRÁVĚ O KOLOKVIU V RENNES

Pan Jacques Lemaire je civilním povoláním výzkumník a vynálezce působící v automobilovém průmyslu. Podle vlastního vyjádření sice na divadelních prknech nikdy nestál, avšak divadlo miluje a rozhodl se mu sloužit. Nejprve na úrovni francouzské federace amatérského divadla, později jako funkcionář a v období 2001 - 2004 prezident mezinárodní nevládní organizace amatérského divadla AITA/IATA. Když se o tuto funkci ucházel řekl: „Zvolte mě, mluvím anglicky a francouzsky (kromě španělštiny úřední jazyky AITA/IATA), bydlím v Paříži, kde sídlí UNESCO, divadlo miluji a chci pro ně něco udělat“. Jeho první oficiální zahraniční cesta vedla na Jiráskův Hronov. Byl ohromen tím, co viděl. Přišlo mu naprosto neuvěřitelné, že sem jezdí nejen amatéři, kteří zde hrají, ale že se zde setkává i s profesionálními divadelníky, ochotnými diskutovat, hodnotit i učit amatéry. Nechal si vysvětlit historii českého amatérského divadla i historii festivalu. Užasle říkal, proč o tom svět nic neví, vždyť je to vlajková loď AITA/IATA. Říkali jsme mu, že tradice spolupráce s profesionály má dávné kořeny a že i dnes (např. ořechovsko-brněnský Peška či Milan Schejbal) mnozí profesionální režiséři nepracují s amatéry proto, že se jinde neuplatní. Cítí se zde lidsky i umělecky svobodní a nabíjejí se energií.

Jacques přijel ve svém funkčním období do Hronova ještě jednou (v roce 2003) a už tehdy avizoval, že by chtěl podnítit možná na mezinárodní úrovni debatu na téma amatérské divadlo a jeho vliv na osobnost člověka i na fenomén divadla v dané zemi.„Líbilo by se mi“, říkal, „kdyby si k jednomu stolu sedli divadelní vědci, kritici, úředníci ministerstva a diskutovali ze svých zorných úhlů o podstatě divadelního amatérismu. A vy u toho nebudete chybět. Musíte přece vysvětlit, kde se vzal Hronov a proč přežil fašismus i komunismus a jak divadlo přispělo k národnímu obrození a proč pořád v Čechách i na Moravě kvete“.

Pak na podzim 2004 zavolal Českému středisku AITA/IATA a chtěl divadelního vědce, který by se zúčastnil mezinárodní konference o amatérském divadle v Rennes. NIPOS-ARTAMA, člen Českého střediska, oslovil prof. Císaře, a když ten nakonec nemohl, přemluvil Jakuba Korčáka. Co viděl a slyšel, popsal sám. Z konference bude vydán sborník, AS slibuje, že pokud to bude v jejích silách, pokusí se alespoň některý referát přeložit a zveřejnit.

Lenka Lázňovská

KUKÁTKO DO SVĚTA

PROMĚNY ČESKÉHO AMATÉRSKÉHO DIVADLA

PŘÍSPĚVEK JAKUBA KORČÁKA PŘEDNESENÝ NA KOLOKVIU O AMATÉRSKÉM DIVADLE V RENNES

Počátky divadla v Zemích koruny české spadají do XII. století, kdy se v klášteře sv. Jiří na Pražském hradě začalo hrát liturgické drama. Až do konce XVIII. století se divadlo v českém jazyce provozovalo pouze na amatérském základě. První ústřední organizace českých divadelních amatérů vznikla v roce 1868. Za pozornost stojí, že ve stejném roce byl v rámci velké národní slavnosti položen základní kámen Národního divadla v Praze. Bylo to v době, kdy Země koruny české byly dosud součástí Rakousko-Uherské monarchie a české amatérské divadlo se významným způsobem podílelo na českém národním obrození. Pro rozvoj amatérského divadla byla rozhodující skutečnost, že nabízelo příležitost slyšet ze scény češtinu. Od roku 1891 byly v Praze příležitostně pořádány – často přímo v budově Národního divadla – české národní slavnosti amatérského divadla. V mnoha českých městech stavěli divadelní amatéři honosné divadelní budovy, které dnes mnohdy slouží profesionálním souborům. Od druhé poloviny XIX. století mělo české amatérské divadlo rovněž své dramatické školy a systematické kurzy. Na přelomu XIX. a XX. století se amatérské divadlo provozovalo ve většině českých měst a vesnic.

Od roku 1918 bylo Československo nezávislou republikou. Amatérské divadlo se většinou orientovalo na klasický repertoár provozovaný profesionálními divadly a amatérské soubory si často zvaly na jednotlivá představení známé profesionální herce ke ztvárnění hlavních rolí. Na druhé straně Osvobozené divadlo, jedno z nejznámějších avantgardních divadel meziválečné éry, spojené především se jmény Voskovec a Werich, začínalo svou činnost částečně na amatérském základě. Významným činem pro rozvoj českého amatérského divadla byla v roce 1930 stavba Jiráskova divadla v Hronově, malém městě ve východních Čechách. Od následujícího roku zde byla organizována národní přehlídka amatérského divadla. Původně byl tento festival pojímán jako pocta hronovskému rodáku, českému realistickému spisovateli a dramatikovi Aloisi Jiráskovi a v průběhu přehlídky byly hrány pouze jeho hry. Brzy se však festival vyvinul v celostátní přehlídku nejlepších amatérských inscenací nejrůznějších žánrů a zaměření.

V průběhu II. světové války byly německými okupačními úřady všechny festivaly zakázány. České amatérské divadlo dále pracovalo pouze v omezeném rozsahu a snažilo se dávat svému publiku naději především inscenacemi české klasiky. Zvláštní kapitolu tvoří amatérské inscenace hrané vězni židovského gheta v Terezíně. V ghetu se dokonce hrála i originální operní představení *(Císař Atlantidy)* a představení s dětmi *(opera Brundibár)*. Podle dochovaných svědectví i záznamů měly inscenace vysokou uměleckou úroveň. Většina tvůrců během války zahynula v nacistických vyhlazovacích táborech.

Další velká změna ve vývoji českého amatérského divadla nastala po komunistickém puči v roce 1948. Amatérské divadlo se ocitlo plně pod politickou kontrolou státních institucí, které určovaly dramaturgii a při inscenování dohlížely na dodržování principů tzv. socialistického realismu. Do repertoáru byly přednostně zařazovány ruské a sovětské hry. Herectví i inscenační styl se musely podřídit účelově transformované psychologicko - realistické metodě K.S. Stanislavského. Na počátku byly zvláště na venkově hrány tzv. „budovatelské hry" o hrdinech budování socialismu. To vše mělo velmi neblahý vliv na kvalitu inscenací. V roce 1951 byly všechny nestátní organizace a spolky zakázány. Patřila mezi ně i organizace českých amatérů. Mnoho amatérských skupin ukončilo činnost. Systém státních kulturních institucí později pomáhal s organizací a podporou amatérských divadel ze strany profesionálů. Profesionální divadelníci na jedné straně pečovali o uměleckou úroveň amatérských inscenací, na druhé straně však byla jejich pomoc obvykle spojena s ideologickými zásahy do dramaturgie.

Nové oživení amatérského divadla nastalo až v souvislosti s politickým uvolňováním v šedesátých letech. Byla to doba celkové renesance všech oblastí české kultury. Do popředí se dostávali dramatikové jako Václav Havel, Milan Kundera, Josef Topol, Pavel Kohout a další. Začínala nová vlna českého filmu s režiséry jako Miloš Forman, Jiří Menzel, Věra Chytilová či Evald Šorm. České divadlo reprezentovali režiséři jako Otomar Krejča, Jan Grossman, Alfréd Radok či Jan Kačer. Byla to rovněž doba rozkvětu malých studiových scén. To vše bylo velkou motivací a inspirací pro rozvoj amatérského divadla. O obnově zájmu o amatérské divadlo svědčila i účast na otevřených diskuzích na hronovském festivalu, na nichž se běžně podílelo 500-600 divadelníků. Kvalita amatérských představení vzrůstala a dramaturgie se otevírala nejsoučasnějším světovým trendům. Na festival v Hronově byly zvány soubory ze zahraničí a české amatérské soubory vyjížděly se svými inscenacemi na mezinárodní festivaly pořádané AITA/IATA. V roce 1968, spojeném s politickým oteplováním a událostmi „Pražského jara", ukončenými invazí vojsk Varšavské smlouvy, bylo připraveno a v následném roce realizováno založení Svazu českých divadelních ochotníků.

Sedmdesátá léta se odehrávala v duchu tzv. „normalizace" vynucené sovětskou okupací. Znamenala návrat k politickým represím, tvrdé cenzuře a komunistické propagandě. Dramaturgie amatérského divadla byla opět ovlivňována ideologickými zásahy a většinou se navracela k uvádění klasického repertoáru v realistickém stylu à la Stanislavskij. Zároveň však vzrůstal zájem o divadelní vzdělání a o rozvíjení možností metaforického vyjádření. Vizuální obraznost pomáhala odhalovat i v klasických textech skryté aktuální významy a politické narážky. Divadlo se stalo pro mnohé alternativou proti sešněrovanému všednímu životu, prostorem relativní svobody, tvořivosti a příležitostí k setkání. Amatérská představení her Václava Havla, který byl po roce 1968 pro vládnoucí režim nežádoucí osobou a jeho hry byly zakázány, se stala politickou demonstrací a jejich tvůrci i návštěvníci byli pronásledováni. Tzv. „bytové divadlo" působící na amatérském základě se stalo pro mnohé disidentské umělce a jejich přátele jedinou možností svobodné tvorby.

Jakub Korčák. Foto: Ivo Mičkal.

V osmdesátých letech začala v českém amatérském divadle éra tzv. autorského a netradičního divadla, která se stavěla do opozice proti oficiálnímu „kamennému" profesionálnímu divadlu. Po sametové revoluci v roce 1989 se někteří z nejzajímavějších tvůrců netradičního amatérského divadla stali profesionály a měli významný vliv na vývoj českého profesionálního divadla. Byli to například režiséři Petr Lébl, Jan Antonín Pitínský nebo herec a režisér Jaroslav Dušek. Rovněž současný ministr kultury Pavel Dostál byl velmi aktivní v amatérském divadelním hnutí.

Po sametové revoluci zaznamenala divadla po určitou dobu diváckou krizi. Mnoho amatérských divadelníků se začalo zabývat podnikáním či jinými aktivitami, které minulý režim neumožňoval, a na divadlo jim nezbyl čas. Společenské postavení divadla se změnilo. Divadlo přestalo být jedním z mála ostrůvků relativně svobodné tvořivosti a pro diváky přestala fungovat magie společenství „dekódujícího" narážky proti utlačovatelskému režimu. Divadlo je opět „pouze" umění a zábava. Po období bojů o diváka jsou nyní divadelní představení většinou opět plná.

Od devadesátých let je festival v Hronově organizován jako přehlídka nejlepších a nejzajímavějších inscenací různých směrů amatérského divadla. Představení jsou vybírána na menších speciálně zaměřených přehlídkách organizovaných v různých českých městech. V rámci hronovského festivalu probíhají každoročně profesionály vedené dílny a kursy určené zvláště pro mladé, začínající divadelníky. O všech představeních přehlídky jsou vedeny podrobné diskuze řízené profesionálními divadelními odborníky. Počet účastníků na hronovských dílnách vzrostl ze 40 na 250. Na festivalu dominují inscenace vyznačující se netradičním přístupem ke klasice, autorská představení, talkshow a kabaret. Na síle nabývá trend, který je možno označit jako postmodernismus či postdramatismus. Preferována je snaha pobavit a zaujmout, zatímco vůle ke smyslu ustupuje do pozadí.

S LUĎKEM ŠVEHLOU O OTÁČIVÉM HLEDIŠTI A 150LETÉ TRADICI OCHOTNICKÉHO DIVADLA V TÝNĚ NAD VLTAVOU

Když uslyšíte o otáčivém hledišti, většinou si vybavíte Český Krumlov a letní divadelní produkce v jeho zámeckém parku realizované profesionálními divadelními soubory. Patrně si je vybaví i ti, kdo je nikdy nenavštívili, a to díky mediálně bohatě probírané kauze o jeho další existenci. Bude zajisté méně těch, kteří vědí či dokonce navštívili jiné otáčivé hlediště, které se nachází také v jižních Čechách, takříkajíc ve stínu temelínské jaderné elektrárny, a sice v malebném městečku Týně nad Vltavou. Zde o provoz a divadelní produkce pečuje Divadelní společnost Vltavan, což je soubor existující na bázi amatérského divadla. Mediální třesk o něj zatím patřičně nezavadil.

Pokud někdo loňského léta navštívil Týn nad Vltavou a pohlédl na plakáty propagující divadelní představení Vltavanu, patrně ho nenapadlo, že by mohlo jít o kulturní nabídku realizovanou amatérským souborem. Nejméně proto, že se hrálo souvisle od 2. července do 31. srpna, a to třikrát v týdnu, ba dokonce po dobu sedmnácti dnů od 19. července do 4. srpna každý den, přičemž se v tomto období hrály střídavě dvě inscenace. Po celé léto uváděl Vltavan hru Zdeňka Kozáka Orfeus nejenom v podsvětí v režii Zdeňka Duška a v oněch sedmnácti dnech souvislého každodenního hraní navíc inscenaci hry bratří Čapkových Ze života hmyzu v režii Z. a G. Duškových. Obě hry mají ke všemu velké obsazení. U amatérského souboru je to aktivita obdivuhodná a rozhodně ne běžná.

Se zájmem jsme loňského léta s kolegou Jaroslavem Kodešem navštívili Otáčivé hlediště v Týně n. Vlt. a představení Vltavanu, prohlédli si jeho technické vybavení a zázemí a pohovořili s vedoucími osobnostmi souboru režisérem Z. Duškem a scénografem a hercem Luďkem Švehlou o historii, současnosti i plánech do budoucnosti. Návštěva byla pro nás natolik zajímavá, že jsme se s Luďkem Švehlou domluvili na rozhovoru pro AS, abychom se o získané informace podělili s ostatními divadelníky. Tady jsou.

Luďku, když jsem jel do Týna n. Vlt., abych navštívil vaše Otáčivé hlediště, měl jsem představu o jeho umístění v příhodně vybraném terénu, konkrétně v kotlině zaručující optimální akustické parametry. K mému překvapení směrovky k divadlu ukazovaly vzhůru do kopce nad městem. A tady, jakoby na jeho temeni, jsem v lesoparku objevil letní působiště vašeho souboru. Kde a kdy se objevila myšlenka zbudovat právě na tomto místě Otáčivé hlediště?

Vedení našeho souboru si v osmdesátých letech dávalo závazek do plánu kulturně-politické práce pro Národní frontu, že sehraje jedno představení v přírodě. A tak se uvažovalo, kde ho odehrát. Navrhovalo se na fotbalovém hřišti nebo na Vltavě na nějakém molu. Poslední verze byla uvést ho v parku, tenkrát to byl hustě zarostlý kopec na konci Týna, kde dříve stával hrad rodu Čábelických. Bylo to krásné tiché místo, kam akorát na jaře chodili žáci školy v rámci výuky hrabat listí. Sídliště s rušnou silnicí vybudovali až s výstavbou temelínské elektrárny.

Kdo areál a za jaké pomoci vybudoval? Co to stálo?

Našlo se místo a vyvstala otázka, kam lidi posadíme. V Borovanech měli vyhozenou tribunu, která dříve sloužila při Trocnovských slavnostech. Byla to taková železná skládačka, ze které se dalo složit sezení v šesti řadách pro 120 lidí. Přivezli jsme ji 1. června 1983 a když se jeřábem sundávala z nákladáku, tak se na laně otočila a jeden člen prohlásil „To se bude točit.“ A začalo se dělat všechno pro. 19. července se poprvé koplo do země a začal každodenní kolotoč celého souboru na stavbě a výrobě kulis a od 18.00 zkoušení divadla.

Radnice přispěla částkou 50.000 korun na některý materiál a dodavatelské práce a soubor 10.000 korun a celkově 3.000 brigádnických hodin a už jsme se točili.

Jak dlouho to trvalo, než mohli poprvé diváci usednout na svá místa a zhlédnout první představení? Co se na zahájení dávalo?

Při troše matematiky, když si dosadíme den premiéry 17. září 1983, tak nám vychází od prvotního nápadu tři a půl měsíce. Pro zahájení jsme si zvolili stejně jako na Nové scéně ND Strakonického dudáka.

Luděk Švehla. Foto: Archiv DS Vltavan v Týně n. Vlt.

Dnes je areál Otáčivého hlediště v majetku Divadelní společnosti Vltavan. Co všechno to obnáší mimo vlastního nastudování divadelní hry?

Starost o zázemí a o diváka. Také kulisy se musí vyrobit tak, aby odolaly dva a půl měsíce povětrnostním a jiným vlivům. Park je celodenně otevřen, nikdo tam nehlídá, a scéna je tak nádherné hřiště pro děti, schovávačka pro kouřící a popíjející mládež a noclehárna pro náhodné bezdomovce a romantické milence.

Součástí areálu je i občerstvení a záchody o jejichž provoz se také musíme starat.

Jak a kde zkoušíte hry, které jsou určeny k plenérovému provedení?

Začínáme v dubnu v budově někdejšího kina dvakrát týdně a začátkem května již na otáčku, a když jde do tuhého, tak každý den.

Jaký repertoár pro Otáčivé hlediště soubor volí?

Komedie, lidovky, pohádky, někdy i dramata – snažíme se hrát vše, co se hodí ven, protože příroda je ten nejlepší herec. Kdybych měl jmenovat tituly her, tak například Limonádový Joe, Otec Kondelík a ženich Vejvara, Strakonický dudák, Poprask na laguně, ale i Ze života hmyzu.

Když se hraje tak často, jako tomu bylo např. v létě 2004, co tomu říkají členové souboru, kteří jsou po celé léto uvázáni u divadla jak pes u boudy? Nebo máte tolik alternací, že herci a další personál divadla mohou odjet i na několik dní na prázdniny či dovolenou?

Vše záleží na domluvě. S „Hmyzem“ jsme končili 4. srpna, a to jen proto, že již 5. srpna začínal Jiráskův Hronov. Ale samozřejmě, většina rolí je alternovaná. Při alternaci vzniká problém s nedostatkem herců, ale i technického personálu, který je taktéž potřeba. Bohužel techniků je u nás málo a pro Otáčivé hlediště jsou potřeba čtyři, a máme jich dohromady pouze šest, takže se svícením vypomáhají i mnozí herci.

Kolik má točna hlediště míst? Daří se je zaplnit?

Na točně je 220 míst k sezení a ještě pro případ většího zajmu prodáváme 20 přístavků. Bohužel celé zařízení již zestárlo a nechceme ho přetěžovat. Před deseti lety jsme taky hráli pro 320 lidí. Ale na druhou stranu je pravda, že jsme již párkrát hráli přesilovku. Hodně záleží na počasí, ale i na propagaci a výběru hry.

Kolik inscenací a představení se zde již uskutečnilo? Kolik diváků na ně přišlo?

Celkem se uskutečnilo 26 inscenací, 610 představení, vidělo je 135.000 diváků.

Takové návštěvy, frekvence představení, ale i např. povětrnostní vlivy nutně točnu i její vybavení opotřebovávají. Museli jste v průběhu oněch 21 let provozu věnovat nemálo sil její údržbě, stejně tak i jejímu okolí, které je vám jevištěm a potřebným zázemím.

To je pravda, každoroční úklid před a po sezóně, nátěry, promazání kol a převodovek, k tomu revize elek-

Snímek z roku 1923 zachycuje výjev z Jiráskovy Lucerny v divadle v přírodě v Týně nad Vltavou. Scéna a výprava byly dílem Jeníka Švehly, který byl také režisérem. V témže roce uvedl v přírodním divadle také Maryšu bratří Mrštíků. Foto: Archiv souboru.

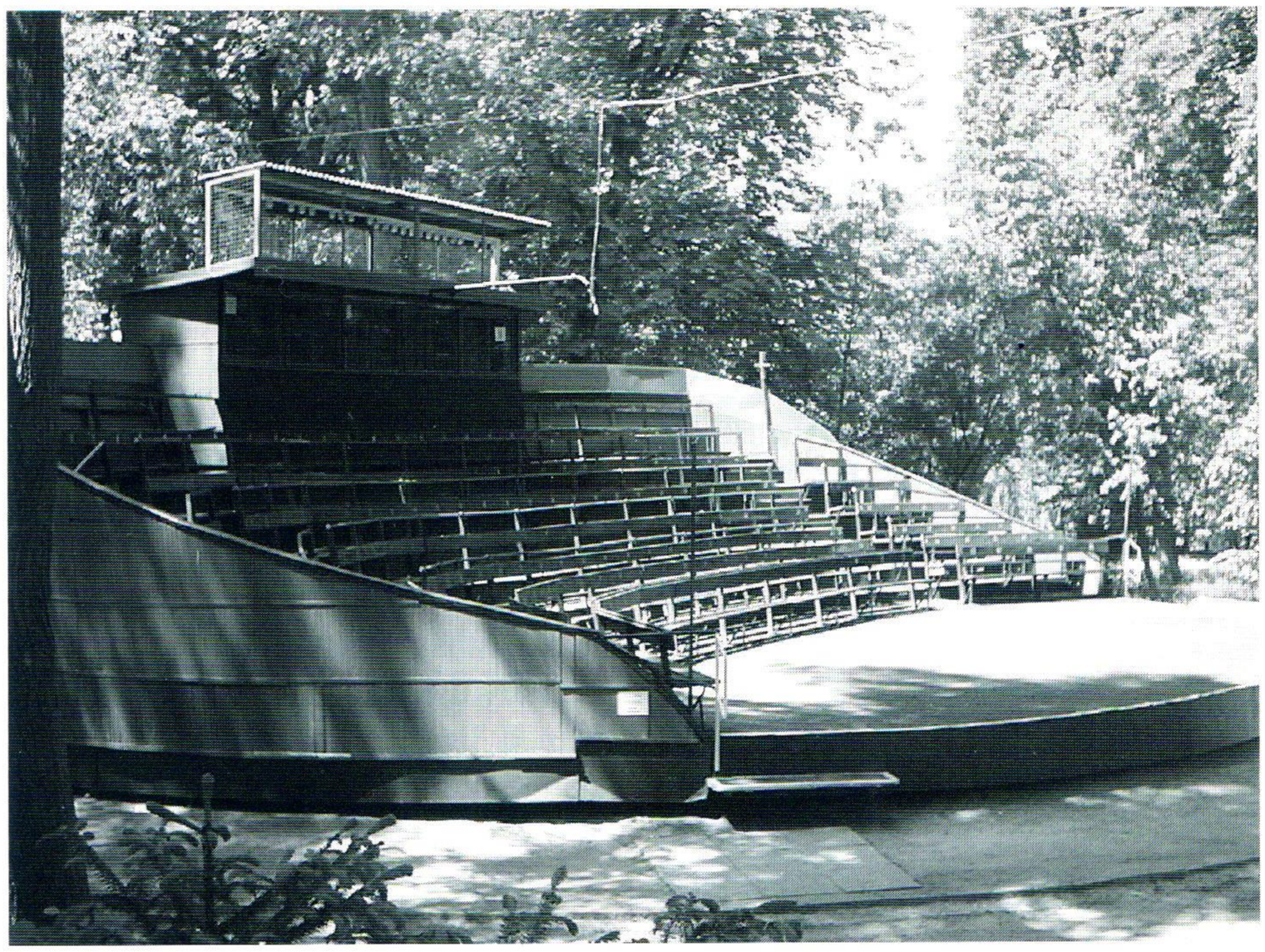

Současná točna otáčivého hlediště v Týně nad Vltavou. Foto: Archiv DS Vltavan v Týně nad Vltavou.

troinstalace, požární prohlídky. To jsou věci, které se dají naplánovat. Nejhorší jsou neplánované maléry. Třeba před pár lety jsme ke konci sezóny zjistili, že točna nějak poskakuje, sváděli jsme to na kolo, že se mu odloupla guma. Ale ono kolečko ne. Točně se nelíbilo na svém místě a vydala se na cesty, ujela od středu o 17 centimetrů a skákala po patkách které přidržují pojezdovou dráhu.

Stáří technického zařízení i dalšího vybavení volá po modernizaci. Jaké máte plány?

Plány modernizace našeho otáčivého hlediště jsou vskutku

Divadlo v přírodě v Týně nad Vltavou. Snímek z 27. září 1922 zprostředkovává pohled na jevištní stavby divadla od Jeníka Švehly, v nichž se tehdy hrála opereta Ženská vojna. Foto: Archiv souboru.

veliké. Je pravdou, že po těch mnoha plných sezónách je z technického hlediska zařízení otáčivého hlediště ve značně zbědovaném stavu. Není to proto, že by se o zařízení nikdo nestaral, ale všechno má svoji životnost. Zkrátka, životnost materiálu naší, mohu říci chlouby, už dávno skončila. Jinými slovy hlediště již přesluhuje a odborníci statici jednoznačně doporučili jakousi komplexní rekonstrukci, což není nic jiného, než nové zařízení.

Pro realizaci tohoto nového snu jsme začali pracovat jako na každé jiné stavbě. Nechali jsme si zpracovat studii renomovaným projekčním ateliérem z Českých Budějovic A 8000. Tato projekční kancelář zpracovala i projektovou dokumentaci pro stavební řízení. O stavební povolení je požádáno, chybí nám už jen ta nepodstatná maličkost – prostředky na realizaci.

Realizace vašeho snu bude dozajista nákladná. Rýsují se dostatečné zdroje pro modernizaci a jaké?

Pro úhradu tak náročné stavby jsme vyzkoušeli již mnohé, někdy úspěšně, někdy neúspěšně. Od Jihočeského kraje jsme získali grant pro úhradu části nákladů na projektovou stavební dokumentaci. Neúspěšní jsme byli v prvním kole hodnocení žádosti prostředků ze SROP, opatření 4.2.2. Naše žádost splňovala formální náležitosti, v regionu je však více prioritních plánů a projektů, které lépe odpovídají povinným parametrům daného opatření. Rovněž jsme oslovili již mnohé potenciální sponzory, včetně Duhové energie, která přiděluje prostředky sponzorských aktivit společnosti ČEZ, tedy i přítomné jaderné elektrárny, ale bohužel musíme konstatovat, že kultura není tak vděčná oblast sponzorská, nemůže konkurovat masové návštěvě vrcholového sportu, například fotbalu nebo hokeje, takže ani v této oblasti jsme nebyli úspěšní. Neznamená to však, že bychom, jak se říká, skládali zbraně a chystáme se na druhé kolo SROP, finanční podporu Norska a očekáváme programy, které vyhlásí pro rok 2005 vláda, respektive ministerstvo kultury a ministerstvo pro místní rozvoj.

Když všechno dobře dopadne, kdy myslíte, že by projekt modernizace mohl dojít cíle?

Všechno skutečně závisí od přijetí nebo zajištění rozhodné částky finančního krytí. Do konce února by mělo proběhnout stavební řízení, a pokud nevzniknou správní komplikace, které nesmíme vyvolávat, takže v ně nevěříme, může do konce června proběhnout výběrové řízení na dodavatele stavby. Případný vítěz pak má celé dva měsíce na přípravu a může zahájit stavbu již v září. To by znamenalo, že do konce roku by mohlo být reálně hotovo. Je třeba si uvědomit, že z hlediska skutečné stavařiny není toto zařízení tak náročné, je tu daleko více montáže konstrukcí a ty se dají předpřipravit, proto je letní příprava pro potenciálního dodavatele velmi důležitá.

Činnost Divadelní společnosti Vltavan se nevyčerpává produkcemi v plenéru v letním období. Jak žije soubor v ostatním ročním čase? Má vůbec někde střechu nad hlavou?

V ostatním ročním čase organizujeme plesy, připravujeme premiéry pro kamenné divadlo, pořádáme klubové večery a akce pro děti, spolupracujeme s muzeem a s městem na kulturních programech. Peníze, které vyděláme na otáčku většinou investujeme do provozu a úpravy budovy, kde dříve bylo kino a kde nyní sídlí naše divadlo.

Kolik je do bohaté činnosti Vltavanu zapojeno občanů Týna n. Vlt., jsou mezi nimi i přespolní?

Vltavan jako takový čítá okolo 100 členů, z nichž je pouze polovina aktivních. Přes letní sezónu si s námi rádi zahrají i amatéři z okolí Týna nad Vltavou i z Českých Budějovic.

Zatím jsme se převážně věnovali současnosti a výhledům do budoucnosti. Vraťme se ještě alespoň ve stručnosti k divadelní tradici města. Kam spadají začátky ochotnického divadla v Týně n. Vlt.?

Do roku 1855, kdy sehráli ochotníci veselohru se zpěvy „Nové divadlo" od Václava Křížka. Dalšími jejich aktivitami bylo i to, že v roce 1856 vydávali týdeník „Český herec" a v roce 1858 vydali tiskem spisek „Thalia – ohlas ochotníků divadla vltavotýnského". A od této doby trvá nepřetržitá činnost ochotnického divadla v Týně nad Vltavou.

V roce 2005 tedy u vás oslavíte 150 let od vzniku ochotnického divadla. Ochotníci byli vždy nositeli kulturních tradic, vedle divadelních produkcí v mnoha místech postavili vlastní divadelní budovy, iniciovali nejrůznější kulturní aktivity a byli jejich realizátory. Jak tomu bylo v Týně n. Vlt.?

Týnští ochotníci v roce 1905 iniciovali zřízení památníku patriarchy českých loutkářů Matěje Kopeckého, ve 20. letech minulého století vybudovali velkolepé přírodní divadlo, kde uvedli 40 inscenací. Naši ochotníci se také organizačně i finančně podíleli na postavení sokolovny v roce 1925, kde prosadili moderní jeviště a divadelní zázemí.

Čím se chystáte oslavit kulaté jubileum divadelního dění ve městě?

Snažíme se zpestřit naší divadelní nabídku o hry, které byly v minulosti více či méně úspěšné, ty bychom chtěli připravit i jako zájezdová představení a doufáme, že se ukážeme i na nějaké přehlídce. Do Zámeckého divadla se budeme snažit pozvat i ostatní jihočeská amatérská divadla, a to s hrami pro děti i dospělé. Pro Otáčivé hlediště jsme zvolili klasickou českou hru Naši furianti a bude zde na přelomu prázdnin hostovat i Jihočeské divadlo.

Přejeme týnskému Vltavanu, aby se jeho sen o novém Otáčivém jevišti stal co nejdříve realitou, aby se podařilo uskutečnit všechny další záměry souboru ke spokojenosti jeho obětavých členů i početných diváků. Luďku, děkuji za rozhovor.

Ctění čtenáři, až pojedete někdy v létě do jižních Čech, neváhejte navštívit Týn nad Vltavou. Na klíčové křižovatce města vás směrovky spolehlivě zavedou k areálu Otáčivého hlediště. Pokud se v Týně ocitnete v jiný roční čas, najděte cestu k památníku Matěje Kopeckého či na představení Vltavanu v bývalém kině. Nepomiňte tu vzácnou možnost pocítit živoucí současnost amatérského divadla v sepětí s jeho úctyhodnými tradicemi.

Rozhovor připravil ***Milan Strotzer***

Sokolovna v Týně nad Vltavou z roku 1925, na jejíž stavbě se podíleli týnští ochotníci. Prosadili v ní moderní jeviště a divadelní zázemí. Foto: Archiv souboru.

JAK JSME STAVĚLI DIVADLO

ZAMYŠLENÍ NAD JEDNÍM VELKORYSÝM VENKOVSKÝM PROJEKTEM

Jsou tomu pouhé tři roky, kdy se mezi boleradickými ochotníky zrodila parola „Pomozte nám splnit sen“. Důvodem tohoto zoufalého výkřiku byl neutěšený stav budovy, v níž se za léta zrodilo mnoho divadelních představení. Budovy bývalé orlovny, později kina, v níž se divadlo hrálo ve věčném provizoriu. Hovoříme o desítkách divadelních představení všeobecně úspěšných a po zásluze oceňovaných nejen doma, ale i v zahraničí. Boleradičtí divadelníci si chtěli splnit sen o divadelní budově čisté, moderní, vybavené solidní jevištní technikou. O jevišti, na kterém nebudou herci zakopávat o vyhnilá prkna, o hledišti s pohodlnými sedadly a s nehlučnou vzduchotechnikou. O kulturním diváckém zázemí a funkčních prostorech pro samotné aktéry představení. Prostě o radostném divadelním stánku.

Akce na rekonstrukci a dostavbu divadla se daly do pohybu. Organizují se peněžní sbírky, členové spolku sami likvidují staré zařízení, demontují instalace, připravují strop sálu na

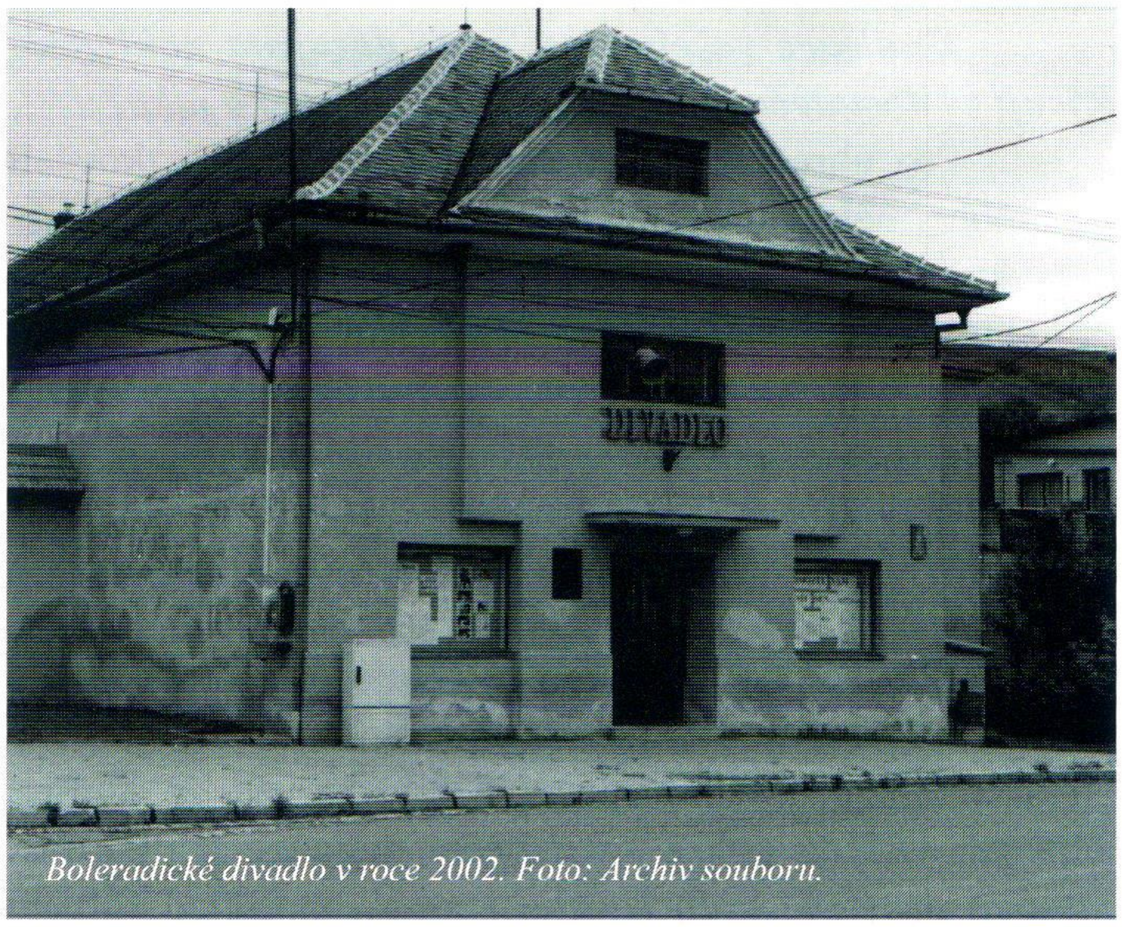

Boleradické divadlo v roce 2002. Foto: Archiv souboru.

zpevnění, stěhují veškeré vybavení budovy a tak ji připravují na zahájení stavebních prací. Sbírky organizované mezi členy spolku a příznivci divadla z Boleradic a blízkého i dalekého okolí jsou úspěšné, ale vzhledem k cílové částce nutné pro zdar díla se pořád jedná o hrst drobných.

Ve středu dne 7. srpna 2002 uvedli ochotníci před zaplněným hledištěm již 33. reprízu hry Pygmalion aneb My Fair Lady ze Zelňáku. Představení bylo nejen generálkou před odjezdem na Jiráskův Hronov, ale současně i posledním představením na starém jevišti. Po závěrečné děkovačce sestoupili herci naposled ze svého pódia a spolu s vděčnými diváky sledovali, jak postupně pohasínají divadelní reflektory, jak se naposled zavírá opona.

Po návratu z Jiráskova Hronova byla zahájena první etapa stavebních prací. Prostřednictvím Orla se podařilo získat první dva miliony korun. Investorem akce byla tehdy obec Boleradice. Mezitím se nad osudem stavby začaly stahovat mraky. V červenci 2003 byl odvolán starosta divadelník Jan Koráb a nové

vedení obce odmítlo v započaté práci pokračovat. Díky těmto obstrukcím se stavba dostala do velmi obtížné situace, k nemalé radosti těch, kteří nám nepřáli. Po složitých jednáních převzal funkci investora místní Orel, obec mu budovu vrátila.

Díky významné pomoci a pochopení mnoha jednotlivců a institucí, ale především díky poslanci a starostovi Orla Ladislavu Šustrovi, se koncem roku 2003 podařilo získat chybějící částku a stavba orlovny – divadla mohla být dne 22.12.2003 úspěšně zkolaudována. Od začátku roku 2004 pak probíhaly dokončovací práce v interiérech. Dne 19. června 2004 se náš sen splnil – divadlo bylo slavnostně otevřeno za účasti ministra kultury a dalších významných osobností. První premiérou v nově otevřeném divadle byl Strakonický dudák od J.K. Tyla.

Budova i s dostavbou má nyní obestavěný prostor 3733 m^2. V hledišti je celkem 142 míst a dvě místa pro vozíčkáře, celá první řada je vybavena zařízením pro sluchově postižené, jeviště má hloubku 12 m a šířku v portále 6 m. Na jevišti je pět samostatných tahů.

Stavební část rekonstrukce a dostavby přišla na 12 milionů korun. Pojistná hodnota budovy bez vybavení činí 19 800 000,- Kč. Do sbírky na dostavbu a rekonstrukci budovy přispělo 81 dárců. Těm všem patří naše poděkování.

Po divadelních prázdninách začala kulturní sezóna v nově otevřeném divadle. Nejvýznamnější akcí byla v pořadí již desátá jubilejní Divadelní sešlost. V Boleradicích se vystřídalo jedenáct souborů z České republiky a ze Slovenska. Diváci viděli třináct představení v osmi dnech, kdy Sešlost navštívilo celkem 1595 diváků, přijelo několik zájezdů z okolí, prodalo se 42 abonentních vstupenek, pět představení bylo zcela vyprodáno, nejvzdálenější soubor k nám přijel z Libochovic v severních Čechách. Na dobrém průběhu se podílelo více než třicet členů Divadelního spolku bratří Mrštíků, kteří denně zajišťovali předprodej vstupenek, vítání souborů, službu v baru, přípravu večeří, fotografování, technické služby a úklid divadla.

Rekonstruovaná budova divadla v Boleradicích v roce 2004.

Z dalších aktivit můžeme jmenovat již 12 repríz Strakonického dudáka a hostování divadelních souborů z okolí. Významným počinem je Jarní předplatné – abonentní představení budou hrána v pevných termínech od února do června vždy první sobotu v měsíci. Cílem DS bří Mrštíků je představit našim věrným divákům nejen tvorbu domácích souborů, ale také to nejlepší, co může současná česká amatérská scéna nabídnout. V únoru proběhne v našem divadle krajská soutěž v monolozích a dialozích – KANDRDÁSEK / POHÁREK SČDO, v březnu to bude Divadelní dílna pro mladé ochotníky. Naší snahou do budoucna je obohatit boleradický divadelní život i o vystoupení profesionálních scén.

Divadelní spolek bratří Mrštíků Boleradice / Branislav Nušić: Paní ministrová. Na snímku Ivo Mičkala z roku 1988 je Jan Koráb, tehdy jak v roli divadelní, tak starosty obce Boleradice a v titulní roli Alena Chalupová, režisérka souboru.

Spolek má i své internetové stránky (http://www.boleradice-divadlo.cz), na nichž se lze seznámit jak s historií boleradického divadla, tak s jeho současnými aktivitami.

Alena a Bohuslav Chalupovi

Interiér nově zrekonstruovaného boleradického divadelního stánku. Foto: Archiv souboru.

JUBILUJÍCÍ ALENA CHALUPOVÁ
REŽISÉRKA OCHOTNICKÉHO DIVADLA V BOLERADICÍCH

Narodila se 7.2.1935 v Boleradicích. Po absolvování vysokoškolského studia (aprobace český jazyk – tělesná výchova) působila jako učitelka ve školách v Šitbořicích, Boleradicích a Kloboukách. Od malička chtěla hrát divadlo. Protože se narodila v Boleradicích, kde má divadlo bohatou tradici, její tužba se splnila. Sama k tomu říká:

„Moje první role byl Budulínek v nějakém školním představení. Neuměla jsem ještě číst, roli mě učila maminka – pamatuji si už jen větu: „Zdálo se mi o ližičkách“ – ty ližičky mi asi učarovaly, protože jsem byla od té doby divadlem přímo posedlá. Vysedávala jsem na zkouškách ochotníků, dělala „křoví“ v Lucerně, Paní Marjánce atd., následovala řada dětských rolí ve školním divadle (nejraději vzpomínám na hru Popelka). Ve věku svazáckém jsem zorganizovala první divadlo s mládeží, byla to Štolbova veselohra Na letním bytě (to byl asi režisérský začátek). Potom přišly role v divadle mládežnickém – Klára v Šamberkově Blázinci v prvním poschodí a Ema v Jedenáctém přikázání, Anděla v komedii Chudák manžel, paní Kváčková ve Štechově Třetím zvonění, Káča v Hrátkách s čertem, Kostelnička v Její pastorkyni, Klásková v Lucerně, Runa v Radúzovi a Mahuleně atd.

Režisérské začátky jsou spojeny s mou kantořinou. Jako učitelka – češtinářka jsem dostala na starost dětské divadlo. Nikdo se neptal, umíš, neumíš – poraď si sám. A tak následovaly dětské hry v mé „režii“. Už si pamatuji jen některé – Moudrá ševcová, Král Lávra, Království pod lipou, Co měsíc vyprávěl, Loupežnické koření, O princezně, která si neuměla hrát, Planeta Satró. Dostavily se i první úspěchy – účast na oblastních přehlídkách dětského divadla v Uherském Brodě.

Samostatně režírovat dospělé jsem začala v roce 1979 Bařinkovou Smrtí na hrušce, 1981 Tylův čert na zemi, 1982 Maryša (dvojrežie s J. Horákem), 1983 Ženský boj, 1984 Dalskabáty, 1986 Nikola Šuhaj, 1987 Hrubiáni, 1988 Naši furianti. S těmito hrami jsme se zúčastnili okresních přehlídek a s většinou i přehlídek krajských.

Téměř v každé z her, které jsem režírovala, jsem si našla roli nebo roličku pro sebe, jinak by mne práce tak netěšila.“

A tak musela Alena Chalupová najít své role v dlouhé řadě následujících inscenací, které současně režírovala: 1989 – Nejkrásnější válka, 1990 – Její pastorkyňa, 1991 – Lucerna (1992 Hronov), 1992 – Lumpacivagabundus, 1993 – Šavle a píseň, 1994 – Popelka, 1996 – Rok na vsi (1997 Hronov), 1998 – Paní ministrová – zde si výjimečně zahrála i roli titulní, 1999 – Paličova dcera, 2001 – Pygmalion aneb My Fair Lady /ze Zelňáku/ (2002 Hronov), 2003 – Zázračný talisman, 2004 – Strakonický dudák.

K jejímu životnímu jubileu jí přejeme, aby musela hledat role a roličky ještě hodně dlouho, aby se vždy měla z čeho těšit.

Divadelní spolek bří Mrštíků Boleradice a redakce Amatérské scény

Alena Chalupová. Foto: Ivo Mičkal.

AS blahopřeje k jubileu

OŘECHOVSKÉ PATÁLIE
aneb NEMÁTE VOLNÉ MÍSTO PRO KULTURNÍ STÁNEK ?

Když jsem do č. 1/2004 Amatérské scény psala článek k padesátinám Vlastíka Pešky o jeho splněných i nesplněných snech, netušila jsem, jak ten poslední je strašně těžký. Nejenom proto, že je na jeho uskutečnění třeba moc peněz, ale také proto, že ne všichni chtějí, aby se něco nového budovalo.

Jak jsem už ve zmíněném článku psala, na podnět Vlastíka jsme se rozhodli,

že se pokusíme udělat něco pro Ořechov, kde, i když je to poměrně velká obec, není žádné vhodné zařízení, kde by se konaly kulturní akce. V Ořechově jsou jenom tři zakouřené hospody a jedno takzvané Prozatímní divadlo, které se pomalu rozpadá, prší nám na jeviště, padá sníh – v zimním období se nedá v sále topit, takže divadlo hrajeme pouze v měsících, kdy tam diváci bez újmy vydrží. V posledních letech začaly praskat zdi, protože v 60. letech se udělala přístavba. Ta stojí na navážce. Oprava podloží budovy by byla velmi drahá, složitá a nákladná. Proto, když Vlastík Peška navrhl, že se pokusíme sehnat peníze na projekt na nové kulturní a společenské centrum, které budou moci využívat i ostatní obyvatelé obce i okolních vesnic mohly by se zde organizovat koncerty, divadelní představení jiných divadel, dětská představení, promítání kina, prezentace výtvarníků atd. - nadšeně

jsme byli pro a dělali jsme všechno pro to, abychom peníze na projekt sehnali. Bylo to opravu těžké sehnat 400.000 Kč. Sháněli jsme sponzory, před každým představením jsme se s prosbou obraceli na diváky o jakýkoliv i malý příspěvek, sami jsme přispívali jak kdo mohl, a skutečně se podařilo tuto částku sehnat a na projektu se mohlo začít pracovat. Ořechovské zastupitelstvo hledalo vhodné místo pro kulturní centrum, vybralo a schválilo obecní pozemek uprostřed obce, kde jsou dostupné všechny inženýrské sítě. A na chvíli se zdálo, že teď už musíme sehnat „jenom" peníze na stavbu. Že ale ještě těžší úkol před námi stojí, jsme netušili.

Najednou se začaly dít věci – jeden ze zastupitelů, kterému se nepodařilo prosadit zamítavé stanovisko k výstavbě kulturního centra uprostřed obce, začal bojovat proti,

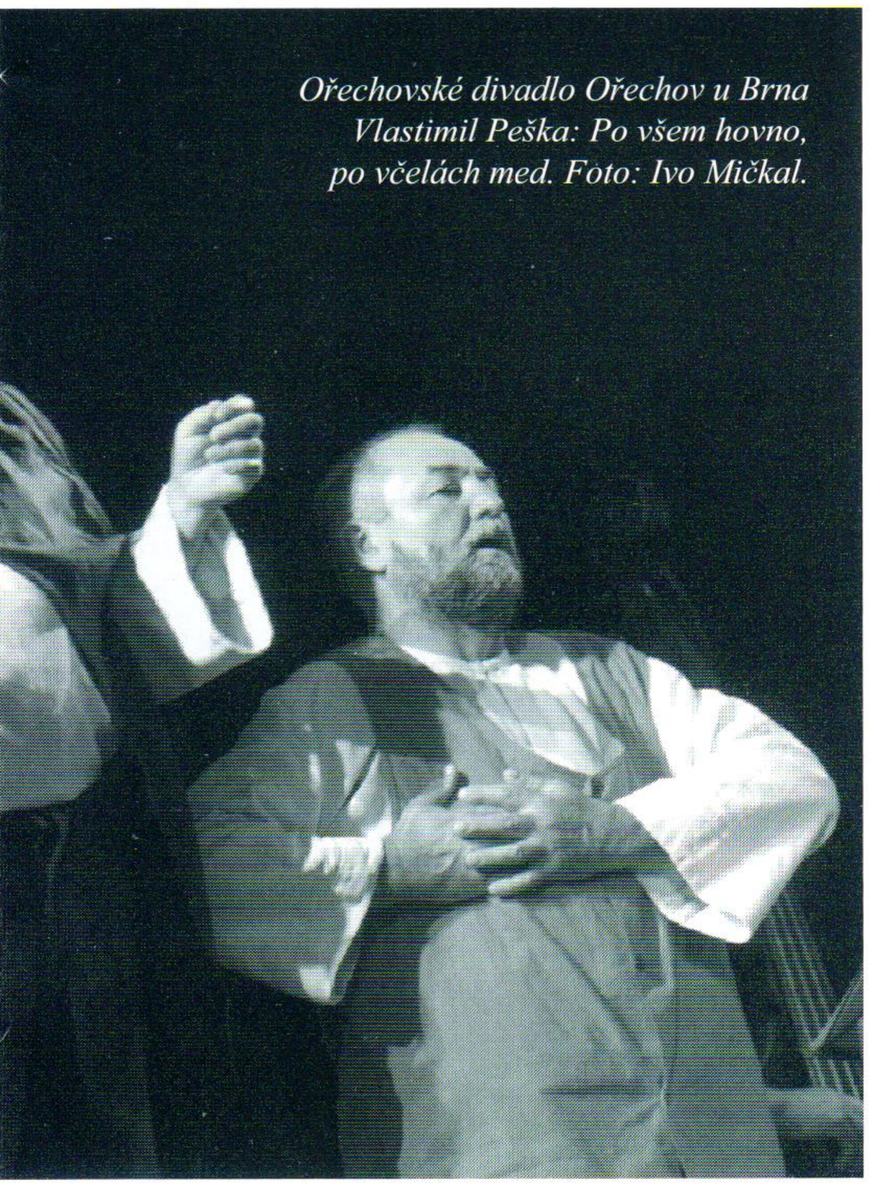

Ořechovské divadlo Ořechov u Brna Vlastimil Peška: Po všem hovno, po včelách med. Foto: Ivo Mičkal.

a to jsme se nestačili divit. Pan zastupitel, současně bývalý učitel v místní škole, začal boj na obranu stromů, které by se musely v případě stavby kácet, protože on je se svými žáky asi před 40 léty začal vysazovat. Paní starostka navrhla tedy místo kousek dál, aby se uchránilo co nejvíce stromů. Ale ani to nepomohlo a pan učitel, ještě se svými kolegy, obcházeli vesnici a přesvědčovali obyvatele Ořechova, že my chceme vykácet stromy v parku, jak se tomuto místu najednou začalo říkat, a to kvůli 20 lidem, kteří si pro své potěšení hrají divadlo. Dokonce mezi těmito stromy udělali setkání s dětmi ze školy a děti volaly hesla – nechceme divadlo, kdo dnes stojí o divadlo? Páni učitelé se rozhodli, že musí být referendum, aby celá obec rozhodla o tom, že se nebudou kácet stromy a nebude ani kulturní centrum. Byli jsme z toho zaskočeni a svolali jsme také diváky na naše představení, aby se diskutovalo o tom, co vlastně zamýšlíme a uvedli celou věc na pravou míru. Na této besedě jeden z diváků uvedl pravý důvod, proč naši odpůrci nesouhlasí s umístěním kulturního centra na uvedeném místě – blízký příbuzný pana učitele měl zájem o stavební místo pro své aktivity.

Našim odpůrcům se podařilo prosadit referendum, které proběhlo v září 2004. Nezúčastnila se ho polovina voličů a je tedy neplatné. Ale boj proti nám nekončí. Znovu se musíme babrat v blbostech, pomluvách, zášti a nenávisti a ztrácíme čas i peníze na něco, co by mohlo sloužit mnoha obyvatelům naší obce a co by obec zvelebilo.

Bohužel je v těchto zeměpisných šířkách normální, že když se někdo o něco smysluplného snaží, postaví se proti němu ti, co nejsou schopni ničeho, ale zato jsou přímo přeborníky v pomluvách a v tom, aby co nejvíce škodili. V současné době na nás skupina těchto lidí podala trestní oznámení pro urážku na cti a my se nestačíme při výsleších na policii divit, co jsme vlastně všechno udělali a řekli. Někdy té špíny, co se kolem nás šíří, už máme plné zuby a říkáme si, že se na to vykašleme, ale potom si vzpomeneme na všechny ty, kteří nám věřili a na náš projekt nám přispěli, a tyto lidi bychom vlastně podvedli a v Ořechově je ještě stále dost lidí, kteří si kulturní centrum přejí a fandí nám, proto musíme bojovat dál. Netěší nás to, ale jak jsme zjistili, nejsme v takové situaci sami. Podobně bojovali i naši přátelé v Boleradicích, kterým se přes všechny překážky podařilo krásně opravit divadlo a my jsme moc rádi, že dobrá věc zvítězila a dodává nám to naději. Ale přece jenom, nemáte volné místo pro kulturní stánek?

Libuše Pehalová

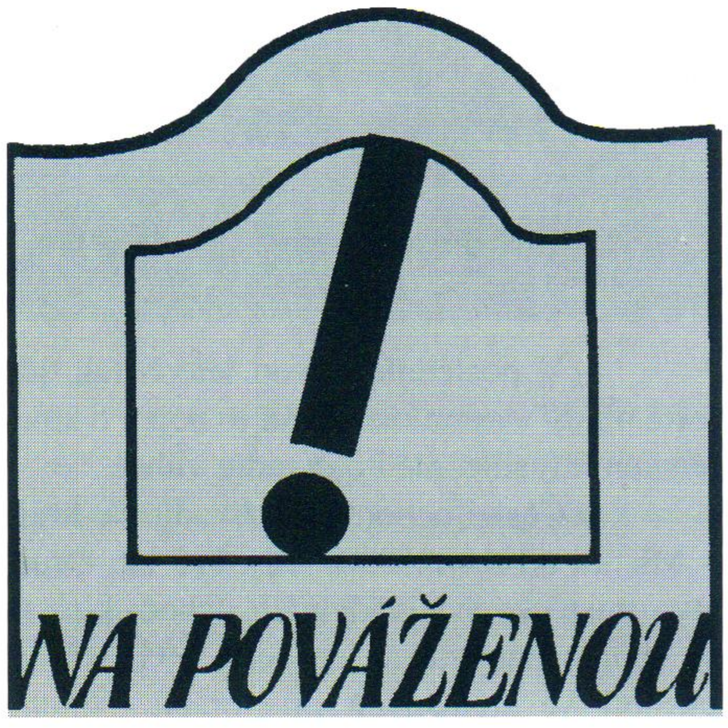

SPORT : KULTURA
ANEB VÝMLUVNÉ SKÓRE

Sport je u nás nejvíce dotovanou neziskovou oblastí. Rozbor financování nestátních neziskových organizací (NNO) z vybraných veřejných rozpočtů je dokumentem, který již od roku 1999 vyhodnocuje finanční podporu udělenou NNO. Sledován je jak státní rozpočet (podle jednotlivých ministerstev), tak rozpočty krajské a obecní, podle jednotlivých oblastí a i typů podpořených organizací. Z výsledků za rok 2003 vyplývá, že kulturní neziskové organizace (včetně záchrany kulturního dědictví a církví) od státu získaly 11 % z rozpočtu na podporu NNO, zatímco sport 3x více – 34 %. Z krajských rozpočtů pro NNO získala kultura 21 %, přičemž sport 32 %. Z obecních rozpočtů pro NNO bylo pro kulturu poskytnuto 15 %, ovšem neziskové sportovní organizace získaly více než polovinu – 54 %! Celý text najdete na: http://www.proculture.cz/index.php?a_id=504

Převzato z ***Informačního servisu NIPOS č. 19/2004***

Ořechovské divadlo Ořechov u Brna / Iva Peřinová, Vlastimil Peška: Zrzavá subreta aneb Zvířecí divadlo. Foto: Ivo Mičkal.

JAK SE DAŘÍ DIVADLU VE FRÝDKU-MÍSTKU ?

V posledních dvou letech tak, jak ještě nikdy v minulosti. Platí to nejen o amatérském divadle, ale i o divadle vůbec.

České ochotnické divadlo se hraje v Místku od roku 1890, tedy 115 let. Družstvo místeckých divadelních ochotníků, tak se spolek nazýval až do roku 1951 10 let působil ve stísněných prostorách jednoho z místních hostinců. Jeho představení se však těšila značné přízni obecenstva, což bylo citelně znát v pokladně spolku. Ochotníci výrazně přispěli finančními prostředky na stavbu Národního domu, kde od roku 1900 našli na plných 75 let útočiště. Národní dům se pyšnil krásným sálem s bohatou štukovou výzdobou a prostorným jevištěm. Pro počátek 20. století to byl pro tehdy pětitisícové město skvost. Dodnes je centrem kulturního a společenského života ve městě. Jenže koncem 70. let díky necitlivé rekonstrukci se stal pro divadlo nevhodným stánkem. Lidé přestávali na divadlo, ať ochotnické či profesionální, chodit, školy odmítaly divadelní představení navštěvovat. Příčinou byla narušená akustika. Nejen že nebylo z židlí na rovné podlaze sálu dobře vidět, od 5. řady nebylo ani dobře slyšet.

Na počátku 60. let postavily Válcovny plechu na svém sídlišti ve Frýdku, na opačném konci dnes více než šedesátitisícového města Frýdku-Místku, kulturní dům s dobře vybaveným jevištěm, avšak rovněž s víceúčelovým sálem. Podmínky pro divadlo v něm byly o něco lepší, v hledišti bylo sice dobře slyšet, avšak v druhé polovině sálu nebylo na jeviště příliš vidět. Přesto v sedmdesátých a osmdesátých letech měl kulturní dům až čtyři skupiny divadelního předplatného. Na jevišti se střídaly většinou pražské profesionální soubory. Ochotníci zde působili 30 let až do roku 1991.

Město Frýdek-Místek tak nikdy nemělo divadlo, myslím tím zařízení, ačkoliv základní kámen byl k jeho stavbě v roce 1948 slavnostně položen na místě památných Czajánkových kasáren. O deset let později neslavnostně „ s tichou duší“ byl odstraněn. Stavba se nekonala, nebyla shoda mezi konšely za Frýdek a Místek. Později už nebyly peníze, ani při rekonstrukci města v 70. a 80. letech. Jen v územním plánu je dosud vytyčeno místo, kde má divadlo jednou stát.

Když říkám nemělo, myslím tím, že už dva roky má. Je jím Nová scéna Vlast, vybudovaná z mého popudu městem v letech 2002 až 2003 z bývalého kina Vlast. Nachází se v centru města poblíž Národního domu a autobusového stanoviště a tvoří jeden kulturní komplex s Městskou knihovnou. Nahrazuje i zrušené divadélko DUO, původně loutkové divadlo Říše pohádek, jež se nacházelo 61 let o 100 m vedle.

Dlužno říci, že je to malý zázrak. Vzniklo krásné zařízení, do něhož chodí velcí i malí diváci rádi, neboť v něm nalézají veškeré pohodlí. Z každého místa, kterých je 200, je výborně vidět a slyšet. Profesionální či amatérští herci v něm mají k dispozici poměrně veliké jeviště s moderní technikou. Nová scéna Vlast není divadlem tak, jak bychom si představovali. Soubory zde mohou jen vystupovat. Vedle pražských, brněnských a jiných profesionálních společností, vedle Těšínského divadla i amatérské a agenturní soubory včetně loutkářů. Svá představení zde hrají i všechny frýdecko-místecké soubory ochotnické - Divadlo DUO, Soubor divadla Čtyřlístek a Studentský soubor Gymnázia a SOŠ Frýdek, dále pak agenturní Divadelní společnost JANEK a školní divadelní a hudební soubory.

Na řadě je nyní loutkové divadlo. V městě byla do roku 1993 dvě. Tedy budovy sloužící loutkovému divadlu. Jednak zmíněné divadélko DUO (Divadlo u Ostravice) v Místku, jednak Čtyřlístek, divadlo Na Slezské ve Frýdku. Obě budovy byly původně sokolské. Každá do roku 1951 patřila jiné sokolské jednotě. Pak byly včleněny do závodního klubu Slezan. Obě budovy byly v roce 1993 v rámci restituce vráceny obnovené, teď už jediné Tělocvičné jednotě Sokol. Sokol divadélko DUO zrušil. Ochotníkům a loutkářům pronajal budovu divadla Čtyřlístek. V něm má svou základnu Soubor divadla Čtyřlístek včetně skupiny ING, Divadlo DUO s činoherním a loutkářským souborem a dvě hudební skupiny. Uvedené soubory tvoří občanské sdružení FAMUS.

Jenže budova Čtyřlístku je značně zchátralá. Předrevoluční uživatel DK Slezan zcela zanedbával její údržbu a TJ Sokol nemá na opravu či rekonstrukci peníze. I v případě Čtyřlístku se „blýská na časy“. Díky poloze na okraji velkého sídliště a díky snaze představitelů města zachovat alespoň jedno loutkové divadlo ve Frýdku-Místku, zastupitelstvo města na konci minulého roku objekt Čtyřlístku odkoupilo s tím, že ještě v roce 2005 začne jeho rekonstrukce. I občané pomohli celé věci svým hlasováním v rámci projektu Plzeňského Prazdroje „Občanská volba“ . Již třikrát získal FAMUS finanční prostředky na obnovu technologického vybavení Čtyřlístku, které je jeho majetkem.

Je tedy veliká naděje, že v roce 115. výročí založení našeho ochotnického souboru se rozběhne rekonstrukce jeho stánku a že v roce 2006, kdy budeme slavit 75 let našeho loutkového souboru, se tak bude dít v novém prostředí. Zájem ze strany mládeže o hraní divadla včetně loutkového je ve Frýdku-Místku neutuchající, zájem obecenstva rovněž. Jak se to vše daří? Je nutno mít stále připraveny příslušné projekty a taky být vždy včas na pravém místě.

Jan Krulikovský,
umělecký vedoucí Divadla DUO

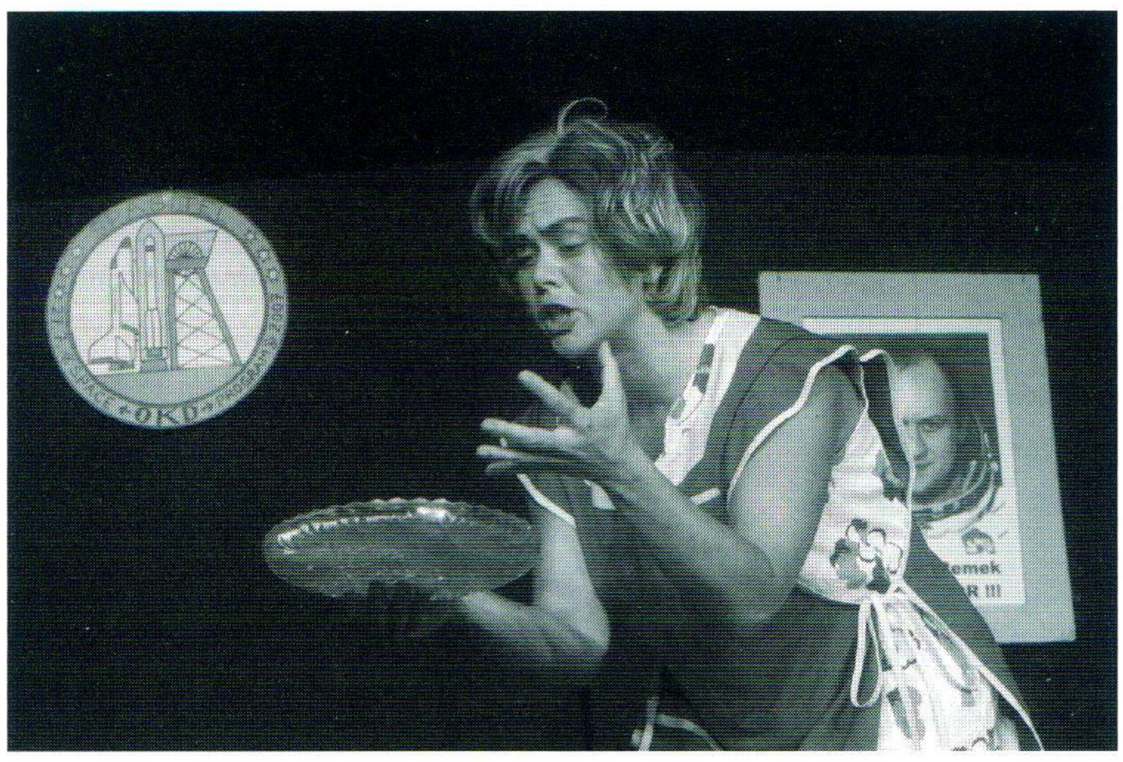

Divadlo Čtyřlístek poskytuje zázemí také skupině ING Kolektiv, která zaujala na Jiráskově Hronově 2004 svou hrou Impérium vrací uhlo. Foto z inscenace: Ivo Mičkal.

ZROD LOUTKOVÉHO DIVADLA V POLNÉ

Jeho počátky sahají do roku 1926, kdy dětský čtenář Miloš Vítek věnoval knihovně své loutkové divadlo. Od toho se odvinula idea hrát veřejná loutková představení a výtěžek z nich věnovat na nákup dětských knih. Hrálo se v prostorách půjčovny každou neděli a vždy bylo potřeba divadlo nově postavit a po skončení představení zase celé rozebrat a společně s loutkami uklidit. Loutky byly asi 25 cm vysoké a žádná z nich se nedochovala. Pamětníci dodnes s dojetím vzpomínají na krásné chvíle s Kašpárkem, Škrholou, Kalupinkou a dalšími. V roce 1946 se uvolnily prostory v přízemí knihovny a město rozhodlo věnovat je právě loutkovému divadlu. Budovalo se s velkým nadšením, vzniklo potřebné zázemí, jeviště a prostorné hlediště. Tomu odpovídají i současné loutky vysoké od 50 do 80 cm. Jsou převážně z dílny polenských řezbářů - Joukla, Lorence a Vencelidese. Až v 70tých letech byly dokupovány další loutky. Aby se dětem v novém divadle líbilo, vyzdobil polenský malíř Otto Matula stěny pohádkovými motivy. Najdete zde čerta s Káčou, vodníka a další pohádkové bytosti. V roce 1972 pan Matula kresby opět opravil a před pěti lety - na základě zachovalých šablon - restauroval jeho syn Ota Matula. Hraje se každou druhou neděli od listopadu do dubna, v závislosti na počasí. Průměrně se představení účastní 120 dětí a asi 50 dospělých. Dětské vstupné je 5 Kč, dospělí zaplatí 10 Kč. Veškeré výdaje hradí Městský úřad v Polné, jehož organizační složkou samostatné Loutkové divadlo v současné době je.

Eva Horníčková

Převzato z časopisu Místní kultura č. 9/2004.

DRAMATURGICKÝ POZORNÍK

DRAMATURGICKÉ INSPIRACE NA STRÁNKÁCH AMATÉRSKÉ SCÉNY

Dramaturgický pozorník Amatérské scény je rubrika, která je pomůckou pro dramaturgické hledání amatérských divadelních souborů. Snaží se usnadnit orientaci v dnes poněkud spletitějším spektru zdrojů k nalézaní a získávání vhodných textových předloh a v neposlední řadě poskytovat impulsy k neotřelé dramaturgické volbě.

Zcela záměrně a pokud možno systematicky se od roku 1996 redakce časopisu snaží upozorňovat na institucionální, časopisecké a další možnosti přístupu k textům divadelních her. To proto, že zdroje, z nichž lze čerpat, jsou oproti minulosti rozkošatělé tak, že se stávají stále méně přehlednými. Dříve tu byla pouze monopolní DILIA a několik málo knižních nakladatelství a vydavatelství.

Pro oživení paměti připomeňme, že dramaturgický pozorník poukázal v roce 1966 na proměněné možnosti divadelní a literární agentury Dilia a současně na kvalitní českou dramatiku, která byla v období před listopadem 1989 upozaďována či pomíjena vůbec. Zdrojem zde byla ediční činnost IPOS-ARTAMA (Jarmila Černíková-Drobná: Padesát příběhů a dva navíc), v rámci níž vyšel třídílný katalog českých divadelních her. Impulzů tohoto zaměření se dostávalo čtenářům AS od roku 1996 do 4. čísla ročníku 1998. Poté se časopis snažil představit možnosti divadla pro děti prostřednictvím synopsí her z katalogu ASITEJ, obsahujícího příspěvky nejrůznějších národních dramatik z celého světa (AS 5/1998 – 2/1999). Dále se AS zaměřila svými dramaturgickými pozorníky na produkci Divadelního ústavu v Praze, zejména na jeho edici Současná hra (AS 3/1999 – 6/2001). Následovalo poukázání na zdroj časopisecký, konkrétně na Svět a divadlo (AS 1/2002 – 1/2004). V AS 5/2003 na Divadelní revui. Zájemci o jednoaktové hry mohli čerpat z dramaturgického pozorníku v AS 5/1999. V roce 2004 AS představila v č. 2 produkci brněnských Větrných mlýnů a až do č. 6/2004 byly obsahem dramaturgického pozorníku novinky tohoto nakladatelství z edice Současná česká hra. Spolu s tím celým ročníkem 2005 prostupoval seriál V.K. Klicpera neobjevený, v němž jeho autor Přemysl Rut upozornil na 7 her českého klasika, který je stále v nejednom ohledu dramatikem velice moderním. Nelze pominout rezervoár her, uveřejňovaných v repertoárové příloze Amatérské scény a v ediční řadě Divadlo pro děti, čítající k dnešku 46 textových předloh, jehož sumář (s výjimkou her, které byly otištěny v pozdějších číslech AS) byl zveřejněn v příloze časopisu d´ARTAMAn č. 4/2004 včetně tiskopisu objednávky.

CO CHYSTÁME PRO ROČNÍK 2005

V letošním ročníku AS setrváme u modelu roku předchozího. Poskytneme amatérskému divadlu impulzy jak z odkazu doby minulé, tak novinky současných dramatiků.

Úkolu upozornit na díla kdysi slavná a na jevištích značně frekventovaná, ale v současnosti nehraná a téměř zapomenutá, se ujal profesor PhDr. Jan Císař, CSc. **Celoroční seriál nazvaný Kdysi slavné...** není zamýšlen jako pouhé ohlédnutí do minulosti, ale zejména jako impuls k dramaturgické volbě. Nebude v něm chybět zamyšlení nad možnostmi současné jevištní realizace té které hry. Seriál otevírá profesor Císař hrou Viktora Dyka Posel již v tomto čísle AS.

K seznámení se s díly proslulých a významných světových dramatiků jsme přistoupili v AS již v č. 3, 4 a 6/1999 a 1/2001 poukázáním na nově koncipovanou edici Divadelního ústavu v Praze nazvanou Divadelní hry. V té době především na texty Thomase Bernharda, které vyšly v jejích prvních svazcích. Dnes nabízíme k pozornosti režisérů-dramaturgů amatérských divadelních souborů přehled o tom, co v této edici doposud vyšlo. V dalších číslech AS se budeme zabývat blíže jednotlivými autory a jejich hrami.

Pro seznámení s novinkami světové dramatiky navážeme na ročník AS 2001, kdy jsme amatérským divadelníkům představili poslední novinky edice Současná hra Divadelního ústavu v Praze. Od tohoto čísla AS budou čtenáři nacházet v dramaturgických pozorních synopse her, které byly vydány v dalších svazcích edice.

Suma sumárum v roce 2005 naleznete pod logem Dramaturgický pozorník tři podtituly: Kdysi slavné..., Hry významných dramatiků a Novinky světové dramatiky. Nechť pod nimi objevíte i inspiraci pro dramaturgické směřování.

Milan Strotzer

KDYSI SLAVNÉ...

VIKTOR DYK: POSEL

Ten první titul Kdysi slavné... se v AS doufám objeví ještě několikrát, neboť pojmenovává jakýsi „dramaturgický“ seriál. Za ty jeho tři tečky se může – ne-li přímo musí - ještě doplnit: ...hry, hojně hrané, ale dnes už minimálně či vůbec ne a prakticky zapomenuté. A tím je také dán smysl toho seriálu. V době „tekuté modernity“, jež bleskově plyne po povrchu a historie ji moc nezajímá, by chtěl upozornit na to, že česká dramatická tvorba se od přelomu 19. a 20. století zdárně rozvíjela, že měla své události, jež tvořily její pověst i kvalitu. Tento seriál se bude snažit je nejenom, byť jen letmo, připomenout, ale také nenápadně nápadně upozorňovat na to, že by se možná dalo o uvedení některého z kdysi slavných textů možná i uvažovat. Proto se vždycky pokusí zamyslet nad tím, proč ten nebo onen text byl tou událostí, proč už jí přestal být a jak by se k němu třeba dalo dnes přistoupit a nechat jej zaznít v současném divadle.

Začínáme jej Poslem Viktora Dyka. Když roku 1937 F.X. Šalda vážil naši moderní kulturu dramatickou, tak napsal, že „ tak zvaná generace let devadesátých dala českému dramatu dva dramatiky opravdu rozené“, z nichž jeden byl Viktor Dyk, u něhož „ romantická ironie životní dává některým jeho hrám příliš suché vynalézavosti a konstruovanosti, ale *Posel* z roku 1907 zůstává přesto vážným pokusem o historické drama pobělohorské a odvážným pohledem do pedantsky těžkopádného a syrového klimatu české duše“. A takto charakterizoval Šalda dramatika Dyka obecně: „Dyk je úzký, ale skutečný talent dramatický, jemuž ostrá dialektika myšlenková a slovná i navozuje i zužuje postřeh životně společenský a historický. Epigramaticky přebroušený až do subtilnosti míjí velmi často hlubší tok životní a znemožňuje si zaujatý pohled do mihotavého dění podvědomého; tak zejména smyslná vášeň studívá u něho jako oheň spíše malovaný než prožívaný.“ Tohle – plus minus - platí i o Poslovi, takže v Šaldových názorech je tak přesně i dostatečně formulováno, co Posel znamenal, i problémy, jež jeho divadelní kvalitu oslabovaly až ji pro repertoárovou politiku zcela znehodnotily.

Posel je hra *ideová*, jejíž hlavní osou je diskuze o „českém národním charakteru“, která vytryskla z podnětů přelomu 19. a 20. století i z vášnivého zaujetí občana-umělce Dyka českou otázkou. Už v sezóně 1932-1933, když chystal v Národním divadle premiéru Posla Jiří Frejka, tak o tomto hlavním tématu měl své pochybnosti; diskuze o české povaze zdála se mu „ve změněných poměrech již poněkud jiná“. Snad v jednom by se i v naší přítomnosti mohla ozvat. Postava Posla je pro Frejku Evropanem. Ač rodák z Čech přerostl místní poměry, „patří mu Evropa“, říká Frejka. A proti němu stojí hluboce nevyvratitelná víra zapuštěná v domácích kořenech a uzavírající se zneklidnělému cizímu světu. Možná, že tudy by ta Dykova horoucí a přitom opravdu výsostně diskurzivní a konstruovaná centrální idea mohla získat jistou aktuálnost. Ale rozhodně nemůže být tématem hlavním, pouze vedlejším, ne-li přímo epizodním. Přesto však právě z ní vyrůstá největší síla tohoto textu – jeho dramatická situace.

Samota v jižních Čechách, počátek listopadu 1620

DRAMATURGICKÝ POZORNÍK

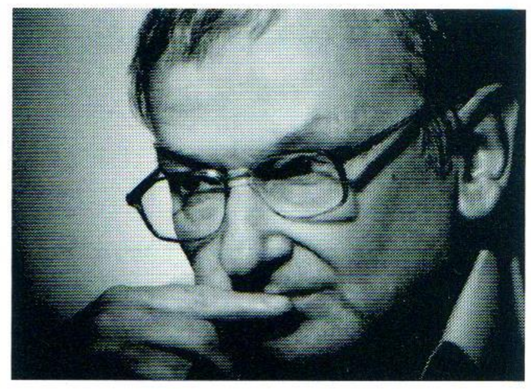

určuje autor. Na této samotě žije Tomáš Roh s ženou Barborou a dcerou Annou. Krajem ustupuje k Praze vojsko vzbouřených českých nekatolických stavů – teď už vojsko nově zvoleného českého krále Fridricha Falckého – za ním postupují císařští. Na tuto samotu přijede císařský důstojník nesoucí velmi důležitou zprávu, která může ovlivnit celé tažení. Zabloudil za soumraku v neznámé krajině, požádá nejprve o možnost odpočinout si a potom o nocleh. Neučiní tak z únavy či obavy, že ve tmě nenajde cestu. Nikoliv, uzavírá sázku s osudem. Neboť v okamžiku, kdy zjistí, že je v domě zapřísáhlých odpůrců katolické víry a proto i císaře, ví, že mu jde o život. Proti němu jsou ještě Tomášův bratr kněz Matyáš a mladý Petr Skalník, jemuž je zaslíbena Anna za ženu. A někde nedaleko ve městě jsou královští vojáci, pro něž lze poslat, což se na konec stane. Posel se o tom od Anny doví, a přesto ve své sázce s osudem pokračuje: Rozhodne se odejít, až kohout zakokrhá po třetí.

Frejka hovoří o poslu jako o pyšném českém kondotiérovi, jenž letí Evropou za štěstím, aby „se zahleděl někdy do hvězd, v nichž je něco, co jej zneklidňuje“. Dyk se v dopise přiznal, že když psal postavu Posla, měl před očima velkého českého dobrodruha a kondotiéra třicetileté války Albrechta z Valdštejna. Stejně jako autorovo určení času svádí samozřejmě k domněnkám, že ten list, jejž Posel nese, se vztahuje k 8. listopadu, dnu bitvy na Bílé hoře. Ale to opravdu není důležité a podstatné, Dyk nepsal „jiráskovské“ historické drama s důrazem na věrnost reáliím. Tu dobu zvolil zřejmě proto, že sama o sobě ztrátou samostatnosti českého státu zvyšovala závažnost základní ideje, základního tématu, ale v žádném případě mu nešlo o historická fakta. Koneckonců – kdybychom hledali v tomto dramatickém textu za každou cenu „stopy dějin“, tak bychom je daleko spíše asi nalezli v samotné volbě tohoto námětu a tématu jako výrazu „českého ducha“ ze začátku 20. století. Ale to je skutečně jenom pozadí textu, jeho podstata je v konfrontaci dvou životních postojů. V Čechách zrozeného Evropana, jenž vzal svůj život do svých rukou a v němž ještě žije přesvědčení renesance, že člověk může činit co chce a co se mu zachce, že svou vůlí určuje své jednání, své činy a tím běh svého bytí. A proti stojí Tomáš Roh, pro něhož smysl bytí je v tom, že chce „slyšet Boha a rozumět jeho hlasu.“

V tom je konkrétní jádro situace. Tomáš Roh i všichni další vědí, že mají možnost nějak ovlivnit probíhající válku ve prospěch své strany. Ale znamená to zadržet násilím posla, buď jej zabít, nebo udat královským vojákům. Ani jedno, ani druhé nemůže Tomáš Roh udělat. Proti zabití Posla stojí neúprosně a nesmlouvavě boží přikázání Nezabiješ!, proti jeho vydání do rukou královských to, že je Rohovým hostem v jeho domě. Jistě v tomto kontextu platí hodně ze soudu Šaldova o Dykově zobrazení pedantické a těžkopádné české duše. Dyk to také v zásadě tak mínil: jako obvinění české povahy z vlažnosti a z nerozhodnosti, jež nedospěje k činu. Myslím si však, že pravdu má Frejka, když prohlašuje, že jak Posel, tak Tomáš

Roh jsou muži činu, že oba ze své vůle pevně a nekompromisně jednají. Jeden uskutečňuje svůj život jako velký životní riskantní let, jenž zápasem, bojem chce dosáhnout toho, co skutečnost teď a tady nabízí, druhý směřuje k pevnému postoji v mravní pravdě, kterou nelze zradit. Tomáš Roh v tomto smyslu stejně jako Posel jedná, uskutečňuje svůj život svými činy.

Základem každé skutečné dramatické situace je její nesnesitelnost, jež nutí postavy jednat. Velikost dramatické situace vzniká však až tehdy, když toto jednání není jen vynucené vnějšími okolnostmi, ale je naprosto svobodnou vlastní volbou postav. A velikost vzrůstá tím, že nikdo z aktérů tohoto rozhodování není předem ničím handicapován, protože postoje žádného z nich nejsou svou vahou a kvalitou menší než postoje ostatních. Tohle všechno platí o dramatické situaci a dramatických postavách Dykovy hry. Potvrzují Šaldova slova, že Dyk byl „ skutečný talent" dramatický, stejně jako Frejkův názor, že v textu je stále vidět vůle po činu. Skalník chce zabít Posla, ale nedokáže to. Anna pochopí Posla jako výzvu k rozhodnutí o svém životě. To není jen erotické okouzlení po noci strávené s dráždivě jiným cizincem, ani sentimentální či vášnivé láskyplné vzplanutí, jež ji vede k tomu, že odchází s Poslem z domova. Je to volba žít jinak, než jí nabízí její otec, volba zjitřená snem o světě, jenž může být dobýván a dobyt.

Řeč Dykových postav je nezvyklá, protože vyostřuje a zvětšuje stanoviska a názory jednotlivých postav, připomíná občas úsečnost dialogu expresionistických dramat skrývajících pod svou zkratkovitostí vášnivý citový náboj, prudké vzedmutí emocí. To znovu prozrazuje, že se tu pohybujeme v poli prudkých myšlenkových svárů, jež nese vůle projevit se a uskutečnit jednáním, činy, za něž každá z postav nese svou plnou a ničím nezastupitelnou odpovědnost, osobní postoj jako nevývratné přesvědčení o smyslu života. V době, již francouzský sociolog Gilles Lipovetsky nazývá érou narcisismu a prázdnoty, by možná bylo zajímavé pokusit se vrátit českému jevišti toto drama snažící se takto pochopit princip dramatičnosti, dramatu.

Jan Císař

Foto autora: Ivo Mičkal

HRY VÝZNAMNÝCH DRAMATIKŮ

Thomas Bernhard - Hry I

Výběr z her nejvýznamnějšího rakouského dramatika a prozaika druhé poloviny 20. století Thomase Bernharda (1931-1989) přináší tituly Divadelník (přel. V. Tomeš), Náměstí hrdinů (přel. T. Langášková), Zdání klame (přel. J. Bílý a J. Balvín), Před penzí a Minetti (přel. J. Balvín) a je doplněn bernhardovským esejem Hanse Höllera Tanec smrti, sněžení a kosmická bouře.

Thomas Bernhard - Hry II

Druhý svazek her T. Bernarda zahrnuje tituly Slavnost pro Borise (přel. W. Spitzbart), U cíle (přel. D. Ulrichová), Společnost na lovu, Světanápravce a Síla zvyku (přel. J. Balvín). Svazek je doplněn esejem Wendelina Schmidta-Denglera Tragédie jsou komedie…

August Strindberg - Hry I

První část výboru z her klasika švédské moderní literatury Augusta Strindberga poskytuje českému čtenáři - spolu s druhou částí - doposud nejucelenější pohled na dodnes provokujícího velikána. První svazek se soustřeďuje na ranější Strindbergovu tvorbu ovlivněnou naturalismem (Otec, Slečna Julie, Věřitelé, Ta silnější, Hra s ohněm, Pouto) a na dramata historická (Mistr Olof, Gustav Vasa, Erik XIV., Karel XII., Kristina). Svazek doplňuje esej Gunnara Olléna Strindberg dramatik.

August Strindberg - Hry II

Druhý, závěrečný svazek her švédského klasika Augusta Strindberga (1849-1912) přináší nové a zčásti vůbec první české překlady osmi dramat a dvou nedokončených fragmentů. Všechny vznikly po autorově takzvané Inferno-krizi (devadesátá léta devatenáctého století), kdy prodělal duševní a umělecký zlom a radikálně změnil své společenské, politické i estetické názory. V jeho dramatické tvorbě se tyto změny projevily odklonem od naturalismu a orientací na nové směry a proudy, především symbolismus a expresionismus. Právě svými pozdními hrami se Strindberg zapsal do dějin světového divadla. Texty dramat doplňuje studie Strindbergova postinfernální dramatická tvorba od předního švédského znalce Strindbergova díla Hanse-Görana Ekmana.

Tom Stoppard - Hry

V průřezu tvorbou současného anglického dramatika českého původu Toma Stopparda (1937) nechybí jeho nejslavnější hry, které jsou

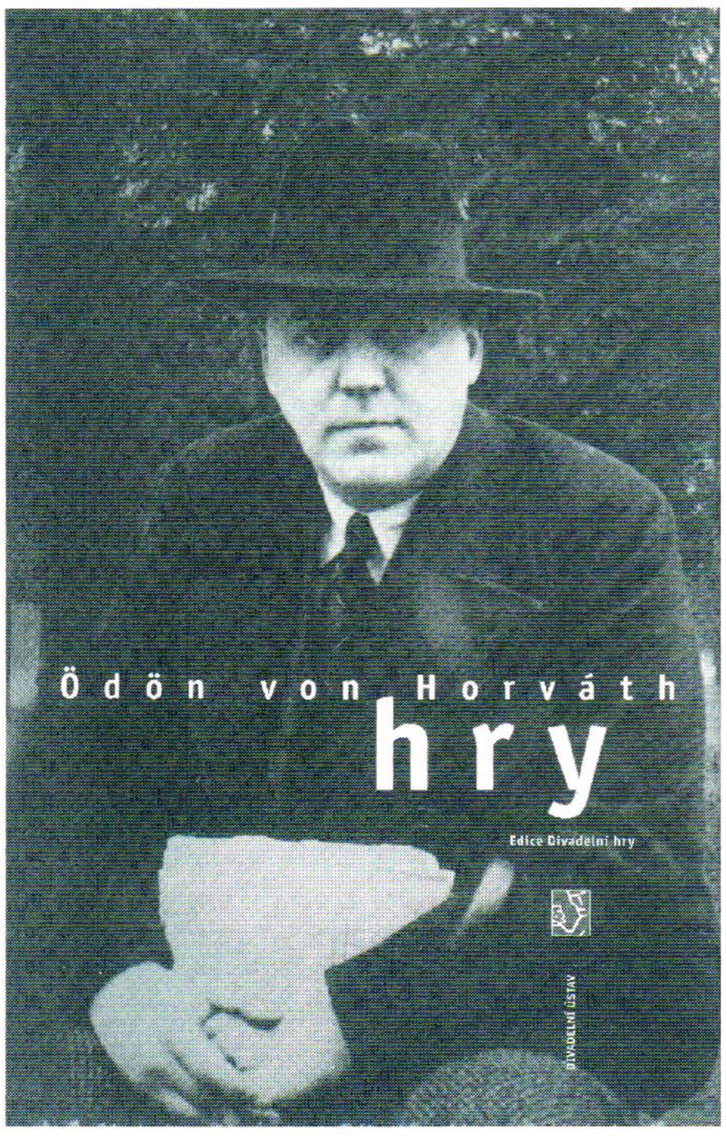

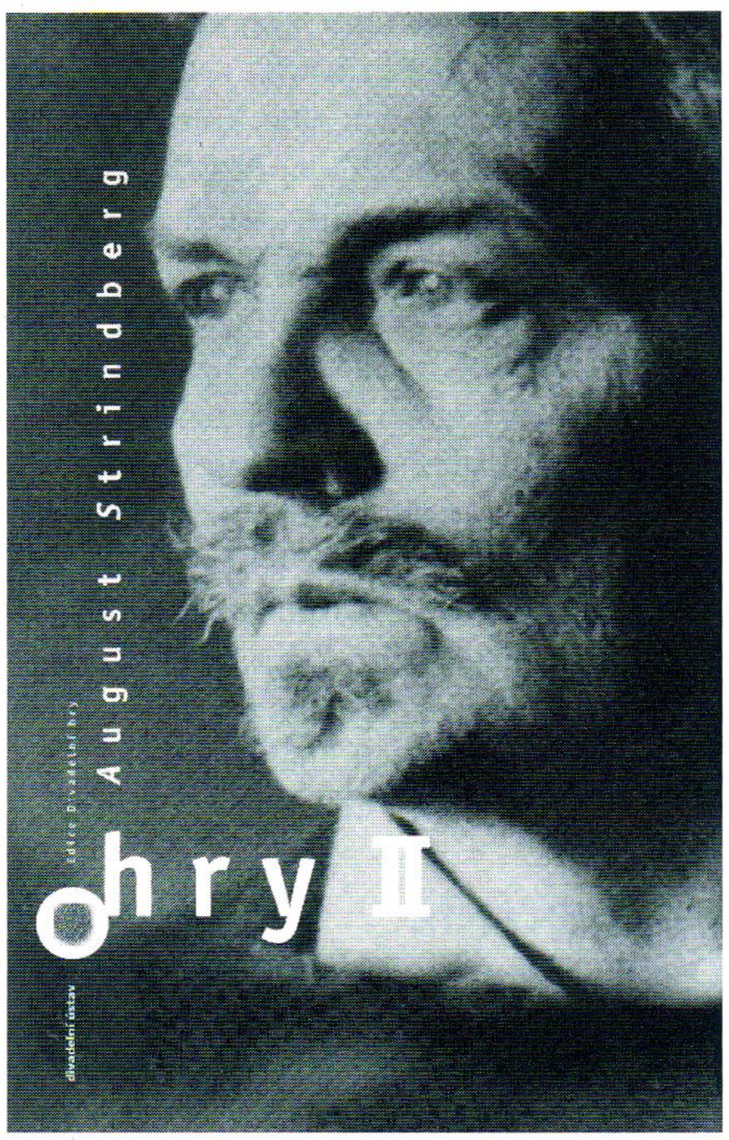

zároveň charakteristické pro jednotlivá dramatikova tvůrčí období: brilantní Stoppardova absurdistická hra Rosenkrantz a Guildenstern jsou mrtvi (1968, př. Jaroslav Kořán), jež založila jeho slávu, pronikavá wildeovsko-historická parodie Travestie (1974, př. Michael Žantovský) a milostné komedie To pravé (1982, př. Jitka Sloupová) a Arkádie (1994, př. Jaroslav Kořán). Svazek doplňují u nás dosud neuvedené ani nepublikované Stoppardovy aktovky: detektivní fraška Pravý inspektor Hound (1968), kterou pro tento výbor přeložila Dana Hábová, a diptych Doggův Hamlet, Krhútův Makbeth (1979, př. Jaroslav Kořán), inspirovaný osudy českých disidentských divadelníků. Autorem aktuální doprovodné studie Tom Stoppard (z r. 2000) je dramatikův krajan Jim Hunter.

Ödön von Horváth - Hry

Obsáhlý výbor z divadelních her rakouského dramatika Ödöna von Horvátha, tvůrce moderní lidové hry, který ve svém díle jasnozřivě odhalil povahu nastupujícího fašismu i hrůzně komickou mentalitu tzv. obyčejného člověka a jeho nikdy nekončící touhu po lásce, víře a naději. Obsahuje známé tituly jako Povídky z Vídeňského lesa nebo Kazimír a Karolína, ale i dosud v češtině nevydané nebo méně známé autorovy texty, například Na krásné vyhlídce, Don Juan se vrací z války nebo Sládek, voják černé armády. Horváthovy divadelní hry vyšly v překladech Jarmily Hrubešové, Josefa Balvína a Jiřího Stacha ke stému výročí autorova narození.

Poznámka: Jednotlivé tituly edice Divadelní hra vyšly v letech 1998 až 2004. S výjimkou vyprodaného prvního titulu jsou výše uvedená knižní vydání divadelních her stále v prodeji v Divadelním ústavu, v knihkupectví Prospero, Celetná 17, Praha 1. Přehled o titulech edice byl zpracován z materiálů Divadelního ústavu v Praze.

Připravil ***Milan Strotzer***

NOVINKY SVĚTOVÉ DRAMATIKY

JEAN-CLAUDE GRUMBERG

NEJSPÍŠ SNÍŠ

PŘELOŽIL MICHAL LÁZŇOVSKÝ

Jean-Claude Grumberg se narodil roku 1939 v Paříži. Je typickým dítětem východoevropských židovských uprchlíků. Své dětství prožil v „závětří" svobodné zóny. Trauma ze skrývání a trauma z nepřítomnosti otce, který zahynul v koncentračním táboře, se táhne celým jeho dílem. Například ve hře *Dílna (L´Atelier)* evokuje svět krejčovské dílny, která je jeho domovem (sám se v duchu rodinné tradice vyučil krejčím) a je spojena se světem matky. Ze stejného zážitku vychází i *Svobodná zóna (Zone libre)* a tak je možno číst většinu Grumbergova díla jako jedinou hru na pokračování. Napsal asi dvacet her, z nichž některé byly ve Francii oceněny Akademií, Syndikátem novinářů aj. Příležitostně se věnoval i herectví. V současné době působí jako administrátor agentury SACD v oblasti divadla.

Kromě psaní her se Grumberg věnoval také dramatizacím klasických textů, překladům a úpravám (*Kocour v botách*, *Smrt obchodního cestujícího* A. Millera, Čechovovy *Tři sestry* aj.). Podílel se na řadě filmových scénářů, například *Poslední metro* F. Truffauta nebo *Malá Apokalypsa* C. Gavrase.

NEJSPÍŠ SNÍŠ

Osoby: 5 mužů (Gérard B., Soudní zřízenec, Soudce, Advokát, Režisér) **+ 2 ženy** (Žena – manželka nebo matka Gérarda B., Četnice) **+ několik dalších.** Věk postav není určen, může a nemusí jít o generační inscenaci.

Místo děje: „Jako výprava by se hodila postel. Postel Gertrudy, kde byl počat Hamlet, divadelní postel, zájezdová postel, postel s nebesy a závěsy, postel okázalá, proměnlivá /.../ takže postel, s místností, nebo bez ní." Tolik praví autor. Inscenátor se tím pochopitelně řídit může, ale nemusí. Děj se odehrává v několika prostředích (domov Gérarda, soud, divadlo, Afrika ve stylu Hollywoodu...), ale možná jen ve snu, proto je tolik akcentovaná postel.

Děj hry je spletí reality a snů, přičemž životní realitou Gérarda B. je život herce, který zkouší postavu Hamleta a život ženatého člověka, který každou noc intenzivně sní a ve snech mimo jiné páchá zločiny. Některé jsou podobné situacím ze hry Hamlet, ale páchá i jiné. Gérard je předvolán k soudu, aby se ze zločinů ze snu zodpovídal. Je obviněn z vraždy, což pokládá za omyl, který se jistě vysvětlí. Je unavený ze zkoušení Hamleta, cítí potřebu hodně spát – v noci pracuje – hodně sní a z toho čerpá.

Soudce se vyptává na Hamleta, o kterém mluví jako o mstiteli a ujišťuje Gérarda, že jeho a postavu nezaměňuje. Přesto žaluje Gérarda pro vraždu Polonia (postava z Hamleta, kterou Hamlet skutečně zabil). Soudu to ohlásilo středisko pro odhalování a dešifrování snů kriminální a přestupkové povahy. Sny prý nejsou zakázané, ale záleží na tom, co se zdá...

Gérard si připadá jak v absurdním dramatu, obviňují ho ze snu! Soudce trvá na svém – Gérard je tvůrce, autor a protagonista toho snu. Na jedné straně slibuje Gérardovi, že ho z té šlamastyky vytáhne, doporučuje Advokáta, na druhé straně chce od Gérarda znát totožnost zavražděného.

Advokát upozorňuje Gérarda, že měl sen popřít. Tím, že ho uznal, se začal do případu zamotávat. Měl se svým snům bránit. Advokát vyšetřuje, jak se Gérard ve snech chová – zkrátka, vše co se odehrává v jeho snech, je důležitější než život. Ve snech jsou Soudcem i Advokátem hledány Gérardovy viny. Advokát tvrdí, že jemu se nikdy nic nezdá.

Příští den vypráví Gérard manželce svůj sen o soudci. V tom snu měl soudce sukni a Gérard viděl jeho chlupaté nohy. Vzápětí Advokát Gérardovi oznamuje, že u soudu už vědí i detaily z onoho snu a Soudce je teď terčem posměchu. Má přezdívku „Chlupatý Hnát". To Gérardovi přitíží. Advokát se ptá na Polonia, Gérard ujišťuje, že ho v divadle jako Hamlet zabíjí, ale to je divadlo, ne realita. Tam hraje, co napsal autor. Na to advokát oponuje, že tak se hájili i žalovaní v norimberském procesu – „jen plnili rozkazy". Advokát Gérarda neustále ponouká, aby se hájil, aby dokázal, že v něm je lidskost. Měl by ji ale prokazovat ve snu, ne v životě. A obhajování Hamleta, který vraždí Polonia, protože si myslí, že je to strýc, který zavraždil Hamletova otce, to Gérardovi už vůbec nepomáhá. Může se obhájit jedině snem, který by překypoval láskou k bližnímu, dobrotou a nevinností. Ale pochopitelně by to muselo být tak, jak chce Soudce a Advokát, nikoli jak si představuje Gérard.

I do Gérardova života začne prolínat děj Hamleta. Mluví se svou manželkou jako s Gertrudou – Hamletovou matkou, která si začala se strýcem Klaudiem. Hledá v posteli elektrody přístroje, který přenáší sny k soudu, ale zároveň hledá krysu – Polonia, kterého chce zabít.

Na zkouškách v divadle začíná mít Gérard problém se scénou zavraždění Polonia. Vykládá režisérovi o jednom americkém souboru, ve kterém hrají Hamleta bez Polonia, protože se jim stalo, že dvakrát byl herec hrající Polonia skutečně zabit, takže od té doby ve hře nevystupuje raději vůbec. Gérard svým

sugestivním vyprávěním dosáhne toho, že režisér postavu Polonia skutečně škrtne.

Dál vidíme narežírovanou scénu, ve které Gertruda rodí Hamleta. Je to těžký porod, jde o život matce i dítěti, nakonec Gertrudin švagr Klaudius přetne pupeční šňůru a oba zachrání. Jde o scénu, která v Hamletovi pochopitelně vůbec není, ale Režisér se raduje, že se tím zpochybní Hamletův původ. Gérard protestuje. Kdyby hráli o tom, že Klaudius je ve skutečnosti otcem Hamleta, šlo by Hamletovi ne o mstu, ale o otcovraždu, a to on nechce. Režisér byl taky předvolán k soudu, aby svědčil ve věci Gérarda. Má vypovídat o tom, jak se Gérard chová v Režisérových snech. Gérard klade otázku, v čím snu vlastně teď oba jsou? Tudíž je otázkou, zda tento odstavec popisuje scénu něčího snu, či scénu Gérardovy reality… A otázka, zda právě čteme situaci něčího snu či realitu některé postavy, se bude opakovaně vracet až do konce hry.

K soudu se dostavuje další svědek – Četnice, která nosila Gérardovi předvolání – dosvědčuje, že Gérard vždycky spal, když přišla. Advokát i Soudce se nakonec víc hádají spolu než o klienta. Oba toho jeden na druhého hodně vědí z Gérardových snů, a tak se mohou urážet. Gérardovy obhajoby už nikdo neposlouchá, všimnou si ho až když usne, protože je zajímá jeho další sen. Ten se odehrává v Africe. Soudce i Advokát ho sledují. Gérard s Režisérem se vyptávají tančících Pygmejů, kdo zabil otce. Ale Pygmejové nerozumějí, smějí se, Gérard tvrdí, že prostě neznají gramatiku a to Režiséra rozčiluje a nutí Gérarda střílet. Gérard střílí podle rozkazu, ale tím rozčílí Soudce a Advokáta, kteří ho probudí a napadají jej za popírání gramatiky! Obviňují ho za nelidskost vůči Pygmejům, za rasismus. Gérard se brání, ale je to marné, jedinou pravdou jsou pro Soudce a Advokáta jeho SNY – to je motiv, který ve hře stupňuje až do té míry, že Gérard radši sám začne chodit k soudu vypovídat o svých snech. Jako v předchozích snech i v těch dalších jsou motivy, které lze číst i jako antisemitistické, rasistické atd. Jenže ve chvíli, kdy začne Gérard vypovídat sám, přestanou mu soudci věřit. Přístroj jim nedává žádné zprávy o jeho snech. A přitom jsou to složité sny, kde se prolínají motivy z Hamleta – matka nutí syna, aby přijal jejího nového partnera, aby si hrál s dívenkou Ofélií, dále motivy, které připomínají válku – zákaz vycházení, zatemnění… Děj hry začne evokovat praktiky soudců, kteří svým souzeným dokážou vnutit jakoukoli vinu, jakkoli překroutit realitu, aby měli svou pravdu. Gérard je obětí, maličkým chlapcem, kterému vzali tatínka, Hamletem, který se nemůže bránit. Ve hře *Nejspíš sníš* se absurdní kolotoč vnucované viny vystupňuje až k okamžiku, kdy soudní zřízenec zabavuje spícímu Gérardovi sny. Gérardovi se právě zdá, že všechno zapomíná. A to je možná pravda, anebo „jen" sen.

Jak bylo řečeno výše, autora značně ovlivnila válečná zkušenost, zkušenost dítěte, kterému válka vzala otce. Celou hrou pronikají motivy s tím spojené, motivy antisemitismu, viny a nevinny. Motivy nevinných, kteří se absurdně musejí obhajovat.

Sám autor v doslovu ke hře uvádí: „Jednoho dne, nebo spíš jedné noci, se mi náhle vyjasnilo. Pochopil jsem, co mě tak neodolatelně nutilo do té spleti volně navazujících snů, co mě dovedlo dovnitř a pak opustilo uprostřed tohoto labyrintu: fakt zapomnění! Zapomnění zmizelého, nehledaného, neoplakaného, nepomstěného otce. I já jsem patřil do toho velkého spiknutí, i já jsem chtěl žít a dokonce – hrůza hrůzoucí – žít šťastně, a proto jsem si musel zavražděného otce držet v odstupu, vybudovat mezi ním a sebou nepřekonatelné hradby. Copak si i on nevybíral pro své zjevování ty bledé a malátné hodiny, kdy vás spánek vydává na milost a nemilost nepohřebným přízrakům, a to až do chvíle, kdy najdete, v posledním vytržení ze spánku, sílu vyrvat hlavu z polštářů, abyste zaslechli, jak se ptáte: „Je tělo dobře ukryté?". A tak, v domnění, že tomu všemu unikám v zákrutách snu vyšperkovaných přibližnostmi a bonmoty hodnými almanachu Vermot, ocitám se, když už je dílo hotovo, v oáze, uprostřed toho všeho… Někteří, některé řeknou: Už zase!? To snad stačilo! Ať už píše o něčem jiném. O.K., chápu je stoprocentně, zkusil jsem, ale nešlo to. /…/

Nejspíš sníš je lodní deník, vedený noc co noc osiřelým písařem, který se považuje za Hamleta – syna všech synů a který se, prostoupen strachem i radostí, vydává na plavbu nazdařbůh, křečovitě svíraje násadku husího brku, aby se noc co noc utkával na pomezí snu a přeludu s největší snově-soudní instancí… Ale pozor, zákony se změnily: tady je člověk zodpovědný za své činy, spáchané ve snu. Noc zvítězila nad dnem. Život, pravý život, navždy unikl do spánku…"

Text uvedené hry vyšel knižně, vydal jej Divadelní ústav Praha v roce 2001. Lze jej objednat na adrese: Divadelní ústav knihkupectví Prospero, Celetná 17, 110 00 Praha 1, tel./fax: 224 809 156, e-mail: prospero@divadlo.cz, http://www.divadlo.cz/prospero. **Cena 70,- Kč.**

Dramaturgický pozorník připravila a napsala
Pavlína Morávková
Autobiografické údaje byly převzaty z doslovu ke hře od Michala Lázňovského k vydání hry v edici
Současná hra Divadelního ústavu v Praze

ČTENÁŘI SE PTAJÍ ? AS ODPOVÍDÁ

Čas od času přichází do redakce Amatérské scény či na adresu odborného pracovníka pro amatérské divadlo v NIPOS-ARTAMA dotazy s žádostmi o radu tohoto znění: *„Kde najdeme prodejnu divadelní techniky, existuje ještě? Poraďte, kde seženeme líčidla, vlásenky, příčesky, vousy a podobné divadelní pomůcky. Taky bychom potřebovali vědět, kde se dají koupit žárovky do reflektorů, popřípadě nové reflektory a co to stojí."* Frekvence takových a jim podobných dotazů není sice překotná, ale poptávka po informacích tohoto druhu trvá a neutuchá. Někdejší národní podnik Divadelní technika dávno neexistuje a tak, babo, raď.

Mladším, kteří se sžili s počítačovou technikou a internetem, může takové dotazování připadat úsměvné a nesmyslné. Vždyť stačí kliknout a otevřít Internet Explorer, do patřičného okénka napsat heslo líčidla, paruky, osvětlovací technika atp. a během několika sekund máme na monitoru počítače překvapivě rozsáhlou nabídku požadovaného sortimentu, včetně vyobrazení, parametrů, cen, kontaktů na prodejce a namnoze se nám nabízí i služba okamžitého objednání cestou internetu.

Navzdory možnostem, které skýtá internet, jsme se rozhodli zařadit v průběhu roku 2005 na stránky AS **seriál – Servis / Divadelní technika** aneb Čtenáři se ptají – AS odpovídá. Možná tomu bude naposledy pro ty, pro něž není internet, ať z jakýchkoliv důvodů, dostupný. Je však dost dobře možné, že takový servis nebude zbytný ani v budoucnosti, a to třeba z toho důvodu, že šíře nabídky bude natolik rozsáhlá a nepřehledná, že výběr z přehršle možností a praktické poznatky zkušených budou tím nejcennějším.

Právě ty zkušené a nejzkušenější redakce AS oslovila a požádala, aby se podělili se svými poznatky z praxe a prostřednictvím našeho časopisu odpověděli na nejčastější dotazy potřebných. V tomto čísle přinášíme první dva příspěvky. Jeden je o líčidlech z pera Kristiny Herzinové, která spolu s režisérem Pavlem Trdlou nasbírala cenné zkušenosti v této oblasti díky zaměření a způsobu divadelní práce souboru Mladá scéna z Ústí nad Labem, jehož jsou vůdčími osobnostmi. Druhý příspěvek je o divadelním osvětlení. Ten bude mít četná pokračování. Jeho autorem je zkušený technik a amatérský scénograf Pavel Hurych, známý z několika souborů, naposledy z Rádobydivadla Klapý, ale také z mnoha divadelních přehlídek, na nichž se podílel na technickém zabezpečení hracích prostor, včetně někdejšího FEMADu v Libici n. C. a v současnosti i Jiráskova Hronova.

Věříme, že touto cestou předané zkušenosti budou amatérské divadelní obci k užitku, ačkoliv si jejich poskytovatelé nečiní nárok na vyčerpávající odpovědi, natož aby je považovali za jediné jsoucí a nenahraditelné recepty.

Milan Strotzer

KDE SEŽENEME DIVADELNÍ LÍČIDLA?

SVÉ ZKUŠENOSTI NABÍZÍ DIVADELNÍ SOUBOR MLADÁ SCÉNA Z ÚSTÍ N.L.

Po více než dvacetileté činnosti prošlo naše divadlo, které se specializuje na pohádky pro děti, mnoha proměnami v oblasti líčení.

Před rokem 1989 byly k dispozici líčidla celkem slušné kvality ze SSSR, které se daly při vycestování bez problému dovézt, ale mimo divadelníků neměl o tento sortiment nikdo zájem, a proto se tato líčidla vyskytovala pouze v divadelních kruzích. Náš soubor je získal ze známosti v našem městském divadle a několik let jsme na ně byli odkázáni. Byla to základní paleta barev v pastelových odstínech v kazetě s několika kalíšky. Líčidla se dala odstranit pouze kosmetickou vazelínou, a to byl v té době další problém. Další z možností byly specializované kosmetické prodejny, kde se daly koupit různé výrobky z dílen AB Barrandov, ale jejich krémy měly pouze základní paletu odstínů. Kosmetika z dovozu se dala získat v prodejnách tehdejšího Tuzexu, ale ani tam nebyla líčidla určena výhradně pro divadelní líčení.

Amatérské soubory působící v příhraničních oblastech, stejně jako naše divadlo, využívaly možnosti výjezdů do tehdejší NDR, kde se dala v období jarních karnevalů a masopustů sehnat velmi lacino líčidla, která nebyla příliš kvalitní (zejména krátká záruční lhůta), ale pro jednoúčelové záležitosti se dala využít.

Po listopadové revoluci se nám otevřela možnost nákupu různých druhů líčidel od mnoha světových výrobců, a to i na našem trhu. V současné době internetu, je velice snadné si najít firmu, která se zabývá výrobou či distribucí divadelních líčidel.

Za posledních deset let získal náš soubor nejlepší zkušenost s německou firmou Kryolan. Tato firma má přímé zastoupení v Praze, kde má svou prodejnu i svého zástupce: Mgr. Petr Sirový, Kryolan, Roháčova 6, Praha 3, Žižkov.

Tato líčidla nejsou zrovna laciná, ale jestliže se rozhodnete pro tuto značku, oceníte nejen její široký sortiment, který tato firma nabízí, ale hlavně vysokou kvalitu těchto výrobků. Jejich katalog obsahuje vedle hlavní linie líčidel, jako jsou palety barevných tělek, stínů, rtěnek apod., další nezbytné doplňkové zboží, jako jsou pudry, štětce, odličovací materiály, lepidla, tmely atd. Líčidla mají různé zaměření (pro divadla, film, televizi a pro uměleckou a reklamní fotografii).

Daleko lacinější jsou tzv. karnevalová líčidla. Ta ovšem nedosahují takové dokonalosti, jako líčidla určená speciálně k divadelním účelům. Jedna ze známých firem, která se distribucí tohoto materiálu zabývá je Peter Dreck, s.r.o. (adresa: Střechovice 47, Prostějov), ale líčidla jsou u ní jako vedlejší sortiment vedle hlavní nabídky klobouků, čepic a rukavic. Další firma s tímto zaměřením je Robert Šmíd – firma R-Kontakt (adresa: Bělohorská 211, Praha 6), která zajišťuje tzv. zprostředkovatelskou činnost.

Jedna z možností nákupu těchto karnevalových líčidel je nákup v prodejnách „ptákovin“, které se rozšířily hlavně ve větších městech, kde je větší kupní síla. V případě, že i tato líčidla jsou pro vás cenově nedostupná, můžete využít nabídky v síti prodejen kosmetiky a parfumerie, kde seženete ty nejzákladnější materiály, jako jsou tónovací krémy, různé korektory, stíny, linky, řasenky, rtěnky, tvářenky apod. Při líčení pamatujte, že herců obličej je jeho nástrojem, a proto dodržujte určité zásady, které jej budou chránit.

- Nekupujte výrobky od podomních prodejců, trhovců a dalších pochybných firem.
- Při nákupu nepřehlédněte záruční lhůtu, která by měla být uvedena na obalu líčidla.
- Pro líčení celého obličeje doporučujeme používat podkladové krémy.
- Použití líčidel vyžaduje šetrné odlíčení (kosmetické vazelíny, pleťová mléka, pleťové oleje, či různé kosmetické kapesníčky, které jsou těmito prostředky napuštěné).

Kristina Herzinová

Nahoře světlomet FHR 1000 W, pod ním projekční světlomet 12 506 B 1000 W s elektromagnetickým měničem barev.

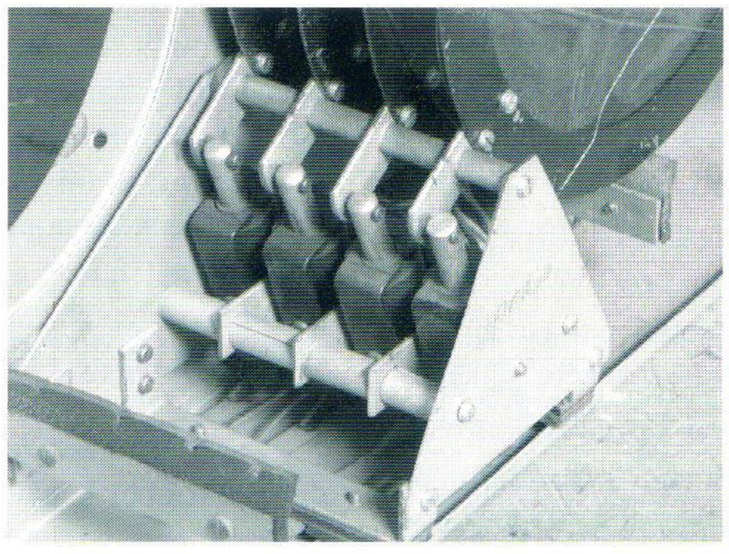

Elektromagnetické zařízení na změnu barevných filtrů.

SERVIS TECHNIKA

MÁME STARÉ REFLEKTORY A NEJSOU DO NICH ŽÁROVKY, CO DĚLAT?

Nevyhazovat! Většinou se dají upravit na žárovky, které jsou k sehnání.

Nejprve si ujasněme, co jsou to staré reflektory. Podle současné terminologie správně světlomety, protože reflektor je „zařízení soustřeďující odrazem světlo ze zdroje do blízkého nebo vzdáleného bodu“, tedy zjednodušeně, je to tvarované zrcadlo, většinou parabolické, které je umístěno za zdrojem světla.

Jsou to většinou zařízení typu B (podle mezinárodní komise pro osvětlení CIE), ve kterých byla zdrojem světla klasická vysokowattová žárovka se svisle orientovaným vláknem a paticí E 27 (jako u běžné žárovky) nebo E 40 (tzv. Goliáš). U těchto světlometů lze posunovat žárovkou a zrcadlem dopředu a dozadu a tím měnit velikost světelného kužele (nazýváme divergence). Světlomet je osazen optikou, většinou ploskovypouklou nebo Fresnelovou čočkou. Většinou se setkáme se světlomety, které vyráběl n. p. Elektrosvit Nové Zámky, nebo se starší variantou, kterou vyráběl pan A. Vohralík za první republiky. Pokud na nich nalezneme výrobní štítek, tak si přečteme, že se jedná např. o:

EPISKOP 12 511 – 500 W,
KINO 12 607 – 500 W zvaný také Maul nebo Filmáč,
PROJEKČNÍ – 12 506 1000 – 1500 W,
PROJEKČNÍ A/B. – 12 506 1000 – 1500 W s elektromagnetickým měničem barev.

Do všech těchto světlometů lze místo původní žárovkové objímky namontovat adaptér na halogenovou žárovku typu GX 6,35 – 650 W / 230 V nebo GX 6,35 – 1000 W / 230 V v cenové relaci 320 - 350 Kč, včetně DPH. Patice je k sehnání ve specializovaných prodejnách s domácími osvětlovacími tělesy. Jsou to patice ke 12V reflektorovým žárovkám. Vyrábí se několik druhů, je potřeba vybrat některý robusnější typ. Cena se pohybuje okolo 40 až 50 Kč. U některých takto upravených

Světlomet Kino 12 607 500 W, nazývaný též Maul či filmáč.

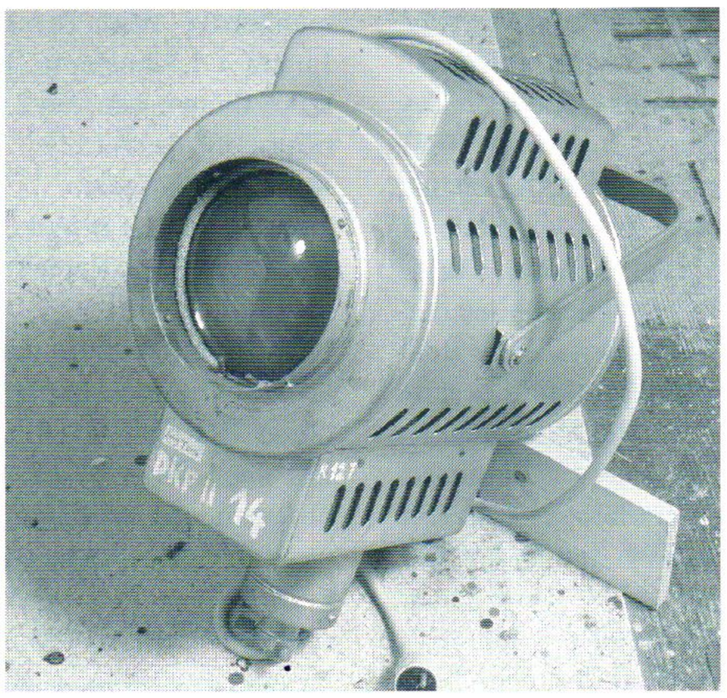

Světlomet od firmy A. Vohralík 1000 W.

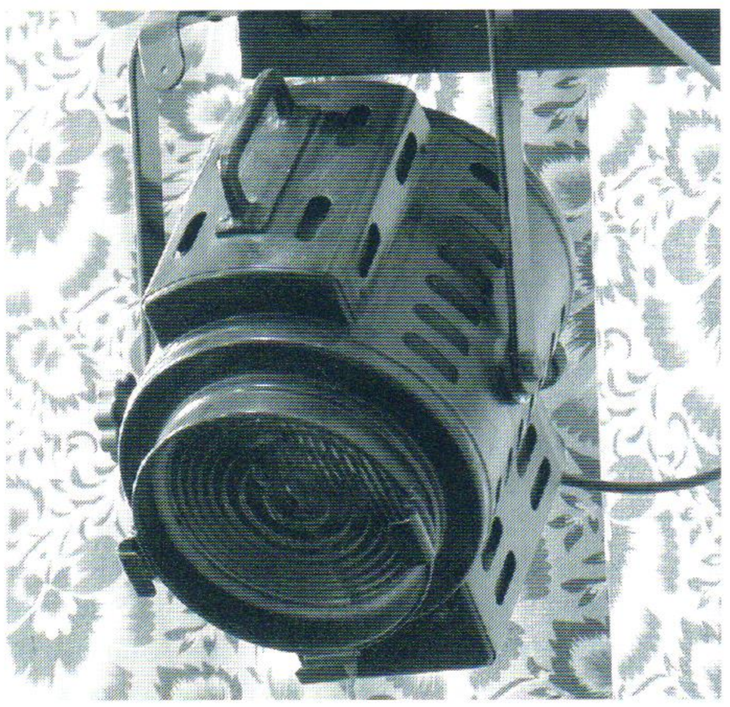

Světlomet s Fresnelovou čočkou (patrně od fy A. Vohralík).

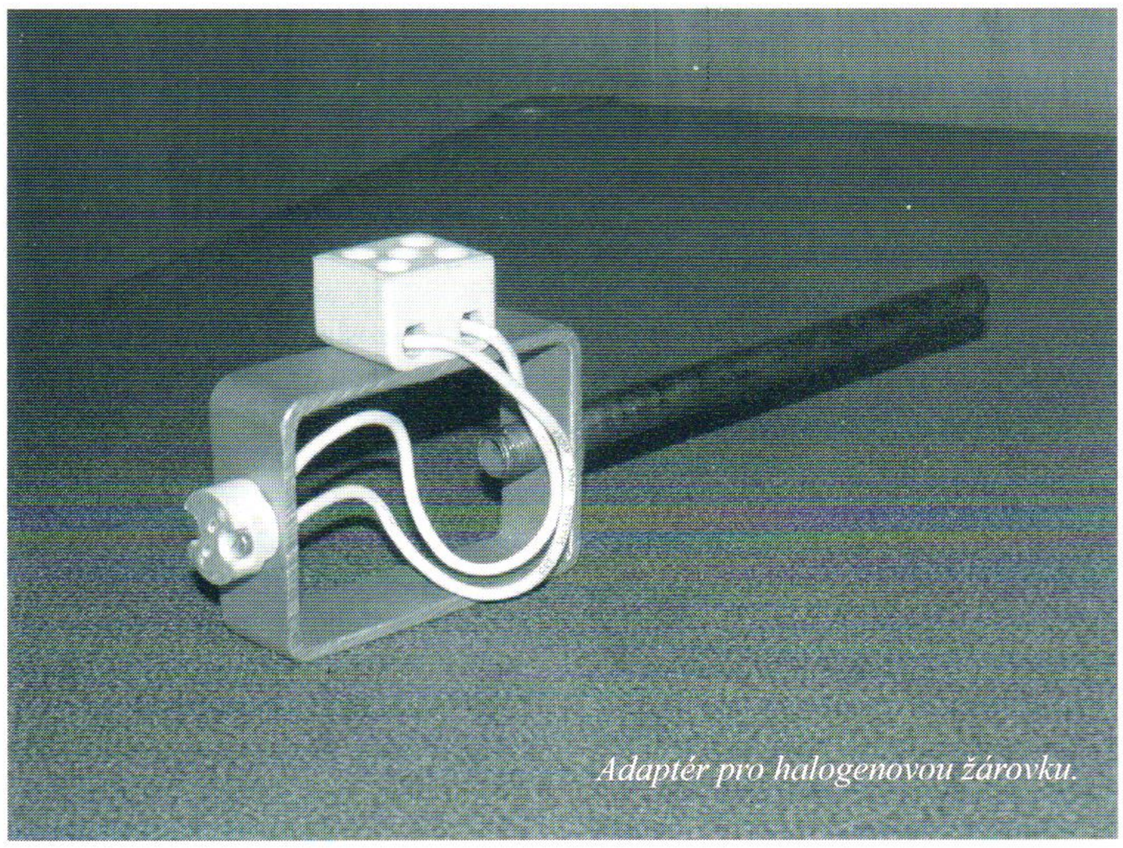

Adaptér pro halogenovou žárovku.

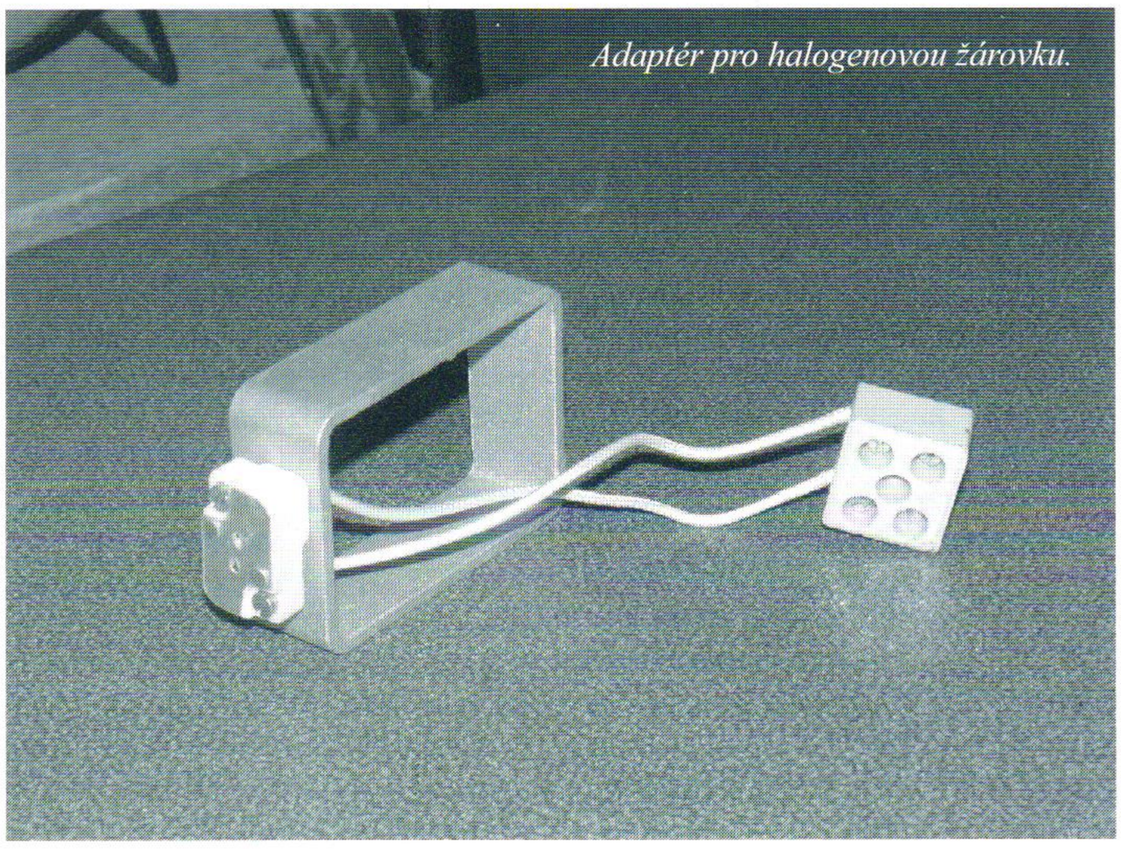

Adaptér pro halogenovou žárovku.

světlometů je potřeba mírně odklonit nebo demontovat zrcadlo, protože se stává, že se nám promítá vlákno žárovky na dekoraci, tzv. píše.

Můžeme také narazit na světlomet Typ P1, 500 od Divadelní techniky Újezd u Brna. Jedná se o světlomet podobný tzv. nízkovoltu DPR 200 od Technoartu Újezd u Brna (stejná fa, mladší název, dnes Art Lighting International). Do světlometu P1, 500 patřila žárovka 250 V/500 W se zrcadleným vrchlíkem a paticí E 40. Tuto žárovku lze nahradit normální žárovkou 230 V / 300 – 500 W s paticí E 40. Pokud je vepředu mechanický kondenzor (soustředné kruhy z plechových pásků), je potřeba ho odstranit, protože píše. Světlomet lze použít jako širokozářič pro stejnoměrné vykrytí větší plochy.

UPOZORNĚNÍ!

Světlomet je elektrické zařízení, a proto montáž adaptéru může dělat pouze osoba mající příslušné oprávnění v oboru elektro.

Opět se na trhu objevily žárovky do nízkovoltových světlometů, ale ty ceny!
NV 24 V lamps Radium
Halogenová žárovka **200 W/24 V B24s-3**, cena 660,- Kč, s DPH 785,- Kč;
Halogenová žárovka **250 W/24 V E 40**, cena 1.250,- Kč, s DPH 1.488,- Kč;
Halogenová žárovka **500 W/24 V E 40**, cena 1.540,- Kč, s DPH 1.833,- Kč;
Halogenová žárovka **1000 W/24 V K39d,** cena 2.820,- Kč, s DPH 3.356,- Kč;
Halogenová žárovka **200 W/24 V Ba 20s (TESLA),** cena 165,- Kč, s DPH 196,- Kč.
Použití: Nízkovoltové světlomety DPR 200, DPR 200A, DPR 500, DPR 1000.
K sehnání např.: Art Lighting International (bývalý Technoart), Újezd u Brna.
Text: ***Pavel Hurych***
Foto: ***Jaroslav Vondruška ml.***

VYBRÁNO Z DATABÁZE NIPOS

BOSKOVICE (12 tis. obyv., okres Blansko): Ve dnech 13. a 14.11. se v Boskovicích konal 1. ročník festivalu amatérských divadel, v jehož programu se představily např. soubory Divadlo Naboso a Ochotnické divadlo Boskovice. (Deník Blanenska-Rovnost, 15.11.2004)

BRNO (386 tis. obyv.): Ve dnech od 2. do 5.12. pořádalo středisko dramatické výchovy Centra volného času Lužánky ve spolupráci se Středoškolskou divadelní společností Kšandy 10. ročník nesoutěžní přehlídky a dílny studentského a jiného mladého divadla nazvaný Nadělení. Do Brna přijelo 15 souborů z celé ČR a přivezlo s sebou 17 inscenací. Součástí akce byly dílny mladého divadla, úvodní a závěrečný happenning. Letošním tématem se stalo motto Nebe, peklo, ráj. (Rovnost-Deník Břeclavska, 6.12.2004)

BRUNTÁL (18 tis. obyv.): Speciální škola v Bruntále pořádala ve dnech 22. až 24.11. již 4. ročník divadelního a hudebního festivalu Kytka. V jeho programu se prezentovaly dětské soubory před publikem, které tvořily děti z mateřských a základních škol. (Náš domov, č.19, 2004)

BŘEZNICE (3700 obyv., okres Příbram): Divadelní spolek v Březnici má 25 členů, kteří v něm působí již 11 let. Soubor nastudoval celkem 6 inscenací, které hraje půl roku. V místech, odkud pocházejí členové souboru, dosahuje návštěvnost jeho představení až 150 lidí, v dalších městech je menší. (Příbramský deník, 28.12.2004)

ČERVENÝ KOSTELEC (8000 obyv., okres Náchod): V sále kina Luník v Červeném Kostelci 6.11. zahájili Loutkářský festival 2004, a to představením hry Bezhlavý rytíř v podání LS Boďi Jaroměř. Přehlídka pokračovala každou sobotu až do konce listopadu. (Noviny Náchodska, 4.11.2004)

ČERVENÝ KOSTELEC (8000 obyv., okres Náchod): Hrou Tři zlaté vlasy oslavil dne 27.11. loutkářský soubor Radost působící v Červeném Kostelci 50 let své činnosti. Od r. 1922 pracoval v tomto městě loutkářský soubor Československého Orla, na jehož činnost v r. 1945 navázal soubor nazvaný Výraz. V r. 1949 bylo dokonce jednáno o profesionalizaci divadla v rámci připravovaného komplexu divadelní centrály - pražského Ústředního loutkového divadla. Vzhledem k emigraci vůdčích osobností divadla k profesionalizaci nedošlo. V prosinci 1954 - tedy právě před 50 lety - byl založen soubor Radost závodu Grafotisk (později působící při Závodním klubu n.p. Severografia). V 90. letech divadlo přešlo pod Městské kulturní středisko. V současnosti má 15 členů, převážně se věnuje marionetám, ale nevyhýbá se jiným loutkářským technikám. V jeho historii bylo v 80. letech pozoruhodné tzv. kočovné období, kdy se jeho členové o vlastní dovolené vydávali s oslem a krytým vozem po táborech, vsích a domovech důchodců za malými i velkými diváky. V současné době se zúčastňuje krajských i celostátních přehlídek. Od r. 1997 pořádá vždy o listopadových sobotách v Červeném Kostelci přehlídku souborů z regionu. (Loutkář, č.6, 2004)

ČESKÉ BUDĚJOVICE (100 tis. obyv.): Pod názvem Budějcká Thálie se v průběhu listopadu v divadelním sále JČE v Českých Budějovicích konala přehlídka ochotnických divadelních souborů. (Listy Písecka, 3.11.2004)

HVOZDNÁ (950 obyv., okres Zlín): Do prosince 2004 se podařilo dokončit několikaletou rekonstrukci budovy Kroužku divadelních ochotníků ve Hvozdné. Veškeré finanční prostředky a koordinaci oprav si divadelníci zajistili sami. Rekonstrukce stála cca 5 mil. Kč. V roce 2004 slaví ochotníci 95. výročí založení svého kroužku a 75. výročí postavení spolkového domu. (Zlínské noviny, 14.12.2004)

CHRUDIM (24 tis. obyv.): Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi otevřelo v lednu 2005 dvě nové expozice – výstavy. První je věnována nedávné a současné tvorbě kladenského Divadla Lampion. Druhá s názvem Posvícení v Hudlicích představuje návštěvníkům výsledky práce řezbářů loutek, kteří se v létě 2002 zúčastnili 7. ročníku Křivořezání, jehož se na hradě Křivoklátě zúčastnilo na padesát řezbářů. Hlavním tématem ročníku byla hra kočovných loutkářů Posvícení v Hudlicích, jejíž děj se odehrává v křivoklátských lesích. Otevřeny i nadále zůstávají stálé expozice Bez bariér (základní průřez dějinami loutkářství), Tradiční české loutkové divadlo, Rodinné loutkové divadlo, Zahraniční loutky a Luminiscenční divadlo. Od 15. února je otevřena třetí nová expozice, a sice Šašci a kašpaři pražské Říše loutek. V galerii muzea se v průběhu roku uskuteční pět krátkodobých výstav. Do 3.3. zde bylo možné zhlédnout práce Miroslava Alexy. Loutky Evy Jasenské představí muzeum 10.3., malujícího loutkáře Rudolfa Zezulu 9.6., svět loutek na pohlednicích 8.9., Výstava prací Milana Ďuriše s názvem Světlo za světlem bude otevřena 27.10. a betlémy a loutky Bedřicha Šilara budou zpestřením v čase vánočním od 15.12.2005. (MS)

KLADNO (72 tis. obyv.): Statutární město Kladno pořádalo v Zámecké galerii dvě výstavy loutek. První, která nesla název „55 let profesionálního loutkového divadla v Kladně", prezentovala loutky a dekorace z inscenací Divadla Lampion. Druhá expozice „Loutky našich pradědečků" návštěvníky seznámila s loutkami ze sbírek Sládečkova vlastivědného muzea. Obě výstavy byly otevřeny do 16.1. 2005. (Loutkář, č.6, 2004)

LIBCHAVY (1500 obyv., okres Ústí nad Orlicí): Konec masopustu oslavili v Libchavách. Místní spolky zde připravily na 5.2.2005 masopustní průvod, soutěž o nejlepší maškaru, tradiční zabíjačkové hody, jarmark, soutěže pro děti a veselici s muzikou. Téhož dne oslavilo v Libchavách v penzionu Hůrka 5. výročí svého založení Občanské sdružení divadelních ochotníků v Ústí nad Orlicí. (MS)

LYSICE (1900 obyv., okres Blansko): Na stálou expozici o spisovatelce Ebner-Eschenbachové, která je od roku 2003 instalována na zámku v Lysicích, naváže v roce 2005 výstava o zaniklém divadle, kterou připravují památkáři. Zámecké divadlo, které sídlilo v severním křídle zámku, před 100 lety zničil požár. Podařilo se zachránit jeho kroniku, fotografie a návrh kulis od jednoho z majitelů zámku, Emanuela Dubského. Odehrávaly se zde premiéry her autorky Ebner-Eschenbachové a W. Shakespeara, kterého překládala. Tato spisovatelka je sice řazena mezi rakouské autory, ale pocházela z moravského šlechtického rodu Dubských. (Rovnost-Deník Blanenska, 20.12.2004)

MANĚTÍN (1300 obyv., okres Plzeň-sever): Ve dnech 13. až 14.11.2004 se v kulturním domě v Manětíně konal festival ochotnických souborů ze severního Plzeňska, který má název Manětínská opona. V jeho programu vystoupili např. ochotníci z Kaznějova, Trnové a Horní Břízy. (Rokycanský deník, 18.11.2004)

MIKULOV (7740 obyv., okres Břeclav): Divadelní spolek v Mikulově se zaměřil na divadelní zpracování témat z historie města Mikulova. V roce 2002 uvedl pod názvem Vysvobození krále hru o tom, jak mikulovští těžkooděnci vysvobodili českého krále Václava IV. z vídeňského vězení. V následujícím roce spolek divadelně zpracoval příběh ze života kardinála Fr. Ditrichštejna, který byl základem hry Kardinálův prsten. V roce 2004 divadelníci nastudovali hru Bílá paní, líčící nešťastné třicetileté manželství paní Perchty s rytířem Janem z Lichnštejna, pánem na mikulovském hradě. Na 23. března 2005 připravují mikulovští premiéru hry Kapucíni, pojednávající o unikátním „mezinárodním projektu" své doby, a sice o příchodu kapucínů do Mikulova z Itálie. (MS)

NOVÁ ŘÍŠE (800 obyv., okres Jihlava): Od konce listopadu 2004 se v Nové Říši konal Divadelní festiválek aneb Novořížské kejklování. V programu se představily 4 soubory - divadlo De Facto Mimo, Tyláček z Dačic a z Jihlavy NaKopTyjátr a soubor Klicpera. Festiválek byl vyvrcholením projektu Kulturní rok na vsi 2004, který pořádal Novořížský kulturní spolek. (Vysočina-Noviny Havlíčkobrodska, 30.11.2004)

PARDUBICE (93 tis. obyv.): V pardubickém divadle Exil obdržela 13.11.2004 neprofesionální herečka Olga Vetešníková cenu Zlatý Tyl. Mnohé z hereckých rolí, které ztvárnila v posledních letech, byly oceněny nejen v regionálních, ale i na celostátních soutěžích a festivalech. (Noviny Náchodska, 15.11.2004)

PRAHA: Divadlo Xaver uspořádalo pod záštitou českých center nevládních mezinárodních organizací ASSITEJ a UNIMA 3. ročník Přehlídky sólové tvorby pro děti. Záměrem bylo představit tvorbu sólových loutkářů, která se v zahraničí, ale i u nás, těší stále větší pozornosti. Ve dnech 19. – 27.2.2005 se přehlídka uskutečnila v Kulturním domě Vltavská a v divadle Vikadlo v Praze. V programu se tentokrát objevily vedle inscenací pro děti i dětské divadelní dílny. Pořadatelé pozvali i hosty ze zahraničí. Ze Slovenska Bábkové divadlo Na rázcestí z Banské Bystrice s inscenací Dobrodružstvo smelého zemiaka a dílnou bramborového divadla, dále z Bratislavy Studio Bibiana s inscenací Janko polienko a z polského Białystoku studenty Akademie Teatralnej s inscenací Emil a Matěj a s marionetovými etudami. Dílnu žonglování vedla po svém představení Velký Fuk Adéla Kratochvílová, čerstvá absolventka JAMU z Brna (Divadlo Kufr). K účasti na přehlídce byli pozváni LS Kordula s Plechovými pohádkami, Václav Strasser s obřími Duhovými bublinami a jinými klauniádami, SLD Poli z Hradce Králové s Pohádkami z kouzelné knížky, Hana Voříšková z Chocně s Voříškovou pohádkou a další. Přehlídku finančně podpořily ministerstvo kultury a International Visegrad Fund. (MS)

PRAHA: V pražském Divadle Na Prádle se ve dnech 26. - 28.11.2004 konala první nesoutěžní přehlídka vybraných divadelních souborů pražských gymnázií, která dostala název Pereme se s Thálií. (MF Dnes, 26.11.2004)

PRAHA: V pražském Divadle Akcent se ve dnech 13. a 14.11.2004 uskutečnila přehlídka nazvaná Smíchovská rolnička, která prezentovala inscenace sokolských a amatérských loutkových divadel. V programu již 6. ročníku této akce vystoupily pražské soubory Divadlo Pimprle, Divadlo Klika a domácí soubor Kováček. (Loutkář, č.6, 2004)

PRAHA: Od 7.2. je na pražské Staroměstské radnici otevřena jubilejní výstava věnovaná zakladatelům Osvobozeného divadla Jiřímu Voskovcovi a Janu Werichovi, od jejichž narození letos uplyne 100 let. Tuto expozici, která bude jednou z několika akcí „století V+W", pod názvem Vždy s úsměvem pořádá vydavatelství Lotos ve spolupráci s hlavním městem Praha a ministerstvem kultury. Kostýmy, divadelní fotografie, gramofonové desky, knihy, filmové, divadelní i jiné plakáty, portréty grafické i sochařské, karikatury, programy, vstupenky, časopisy, novoročenky, noty i korespondence spojená se životem obou protagonistů naplní 3 sály Staroměstské radnice do konce března. Expozice zaznamená nejen slavné časy Osvobozeného divadla (1927-1938), ale i válečnou emigraci V+W a Jaroslava Ježka a rovněž těsně poválečnou divadelní činnost těch, kteří z tvůrčí trojice zbyli. Autorem výstavy je sběratel Jaromír Farník, který soustředil kolem tisíce dokladů o činnosti Osvobozeného divadla, Divadla Satiry, Divadla ABC, o filmech, veřejných vystoupeních, besedách atd. Na výstavě jsou k vidění i videoprogramy, jsou připraveny také doprovodné akce. (Lidové noviny, 19.1.2005)

PRAHA 3: Vikadlo (Vinohradské kavárenské divadlo), které zahájilo svou činnost v r. 2002 ve zrekonstrouvaném polosuterénu na pražské Vinohradské třídě, ve svém programu přineslo desítky inscenací profesionálních i amatérských souborů, koncerty, různých kapel, autorské večery málo známých básníků, křty knih, pravidelné výstavy fotografií a dokonce celostátní přehlídku loutkové tvorby pro děti a mezinárodní festival free-jazzu. Po 2 letech se toto divadlo (především kvůli vysokému nájmu) přestěhovalo. Nový prostor nalezlo v Bořivojově ulici v Praze 3. Z bývalé konírny tu vzniklo klasické kukátkové divadlo pro 80 lidí, které zahájilo v lednu 2005 normální provoz. Opět bude otevřené souborům profesionálním i amatérským, bude však produkovat také vlastní inscenace s hostujícími herci. Veliký nádvorní prostor má být využíván pro pouliční divadlo, výstavy pod širým nebem a další akce, např. mikulášské a vánoční tržiště, kde budou své výrobky nabízet hlavně zdravotně postižení z chráněných dílen. Vikadlo se nebude zaměřovat jen na divadlo. V nedaleké Štítného ulici má svůj klub, zkušebnu a také galerii, která již v prosinci 2004 vystavila obrazy P. Čampulky. (Radniční noviny Prahy 3, č.12, 2004)

PRAHA 16: Státní dotaci na rekonstrukci Divadla Jana Kašky, které

před 2 lety vážně postihla povodeň, dostává Zbraslav (část Prahy 16). Přijetí 2,2 mil. Kč od ministerstva pro místní rozvoj dne 14.12. schválila rada hlavního města. Vzhledem k rozsahu bylo rekonstrukci divadla třeba rozdělit do 2 etap. První zahrnovala sanaci hlavní budovy, ve druhé bylo obnoveno zázemí divadelní scény. Původní skladové prostory musely být strženy, protože byla narušena statika objektu. Nahradila je nově postavená budova, která je přímo spojená s divadlem. Stavební práce byly zahájeny v říjnu 2002 a v polovině loňského října bylo divadlo slavnostně otevřeno. Celkové náklady přesáhly 11 mil. Kč. Z toho si oprava divadelní budovy a nová jevištní technologie vyžádaly téměř 9 mil., výstavba zázemí stála zhruba 2,4 mil. Hlavní město věnovalo ze svého rozpočtu na rekonstrukci tohoto divadla téměř 1 mil. Kč. (Právo, 15.12.2004)

PROSTĚJOV (49 tis. obyv.): Ve dnech 17. až 19.11.2004 se v Městském divadle v Prostějově konal festival, který byl věnován 30. výročí založení HaDivadla. Hanácké divadlo vzniklo v Prostějově, odkud přesídlilo do Brna. Součástí přehlídky byla projekce dokumentu nazvaného Hanácké divadlo, později HaDivadlo. (Prostějovský týden-Olomoucký den, 16.11.2004)

ŘÍČANY (11 tis. obyv., okres Praha-východ): V Městském kulturním středisku U labutě v Říčanech se v listopadu 2004 konal festival amatérských souborů nazvaný Divadelní podzim Jiřího Šatopleta. (Říčanský kurýr, č.11, 2004)

SLANÝ (16 tis. obyv., okres Kladno): Ve dnech 12. a 13.11. se konal již 5. ročník divadelní přehlídky Slánské křižovatky. V programu vystoupilo 5 souborů - kladenské divadlo V.A.D., pražská Jiskra, Dividlo ze ZŠ Krouna, LDO ZUŠ Litvínov a domácí soubor Vrtule. Součástí akce byla výstava obrazů místního malíře E. Vyskočila. (Loutkář, č.6, 2004)

SOBĚSLAV (7000 obyv., okres Tábor): Loutkové divadlo má v Soběslavi dlouhou tradici. Již za první republiky tu působily 2 soubory, které zanikly v 50. letech. Před téměř 42 lety tu vznikl soubor Ladováček, který pro místní děti hraje dodnes. Původně soubor tvořilo asi 30 dětí ve věku 10-15 let. V r. 1963 nastudoval první premiéru, v r. 1971 se poprvé zúčastnil okresní soutěže a krajské přehlídky. V 70. letech soubor prožíval své nejlepší období. V r. 1975 získal na přehlídce Skupovy Strakonice kromě hudby všechny hlavní ceny. Od r. 1972 v něm působily 3 skupiny - v jedné bylo kolem 30 dospělých, v dalších dvou po 15 dětech. Průměrně se hrálo 6 titulů za sezónu, z toho jeden soutěžní. V 2. polovině 70. let začal soubor používat techniku černého divadla. V r. 1979 byl po úspěchu na krajské soutěži nominován na mezinárodní loutkářský festival v Chrudimi a byl ministerstvem kultury vyslán na turné do Maďarska. V té době získal řadu ocenění, včetně nejvyššího uznání krajského národního výboru za přínos kultuře. Koncem 80. let přestal jezdit na festivaly. Zmenšila se jeho základna, v 90. letech se členové orientují na soukromé podnikání, a tak soubor v r. 1997 zanikl. Po 2 letech bylo v Soběslavi loutkové divadlo obnoveno, tentokrát však bez festivalových ambicí. Má asi 23 členů ve věku 8-56 let, za sezónu nacvičí 2 pohádky, které jsou několikrát reprízované. (Táborské listy, 7.1.2005)

SOBOTKA (2300 obyv., okres Jičín): Město Sobotka získalo v loňském roce 1,78 mil. Kč na rekonstrukci místní solnice. Cílem oprav je odstranit moderní přístavby v objektu, snížit kapacitu kinosálu a upravit ho na případné promítání multifunkčních projektů. Plánují se zde představení klasického a loutkového divadla. Objekt byl poprvé využit jako divadelní sál v roce 1849. V roce 1921 tu byl i kinosál. Bývalá solnice (postavená městem roku 1778) je jedním z nejstarších sálů v Čechách. Jedná se o celonárodní památku. (Noviny Jičínska, 8.1.2005)

TURNOV (15 tis. obyv., okres Semily): Kulturní centrum a Městská knihovna v Turnově uspořádaly 7. ročník recitační soutěže Poetika 2004, která je určena dětem a mládeži. Účastníci ve věku od 6 do 25 let byli rozděleni do několika kategorií. (Hlasy a ohlasy Turnovska, č.12, 2004)

ÚJEZD U BRNA (2700 obyv., okres Brno-venkov): Zhruba půl století pracuje v Újezdě u Brna amatérské Tylovo divadlo - jeden z aktivních vesnických souborů, který působí v bezprostřední blízkosti velkého města s bohatě diferencovanou divadelní nabídkou. Nejprve se zaměřovalo na tradiční operety, postupně se však začalo orientovat na náročné tituly jak klasické (např. Revizor, Maryša, Radúz a Mahulena), tak moderní (mj. Rozmarné léto, Stromy umírají vstoje, Stará dobrá kapela). Soubor úspěšně reprezentuje jižní Moravu na různých soutěžích a přehlídkách. V r. 2004 nastudoval Stroupežnického Naše furianty. Inscenace se vedle mnoha repríz dočkala i řady individuálních diplomů a celkového ocenění na regionální přehlídce v Němčicích nad Hanou. (Rovnost, 28.12.2004)

VÍTKOV (7000 obyv., okres Opava): V Kulturním domě ve Vítkově se 4.12.2004 konala soutěžní přehlídka ochotnických divadelních souborů, na kterou se sjelo 7 divadel z oblasti Nízkého Jeseníku. Jednalo se o soubory, které v první polovině roku získaly grant od Nadačního fondu Via Vitae na nastudování divadelního představení. Představily se např. soubory Magnet z Bruntálu, Wessidler z Veselí u Oder, místní soubor Hádanice a další. První cenu ve formě finanční odměny 10 tis. Kč získal soubor Odřivous z Bílovce. (Vítkovský zpravodaj, č.1, 2005)

KALENDÁŘ AKCÍ

BŘEZEN – KVĚTEN 2005

11.3.	**Ústí nad Labem -** Krajská postupová přehlídka uměleckého přednesu a divadel poezie
11. – 12.3.	**Valašské Meziříčí – Malé jevištní formy**, krajská postupová přehlídka studentského a experimentujícího divadla (pro Olomoucký, Ostravský a Zlínský kraj)
11. – 13. 3.	**Praha – ZŠ Újezd nad Lesy**, pražská krajská postupová přehlídka činoherního a hudebního divadla
11. – 13.3.	**Horažďovice –** Západočeská krajská postupová přehlídka činoherního a hudebního divadla (pro kraje Karlovy Vary a Plzeň)
11. – 13.3.	**Louny** – Krajská postupová přehlídka činoherního a hudebního divadla
11. – 13.3.	**Praha – Stodůlecký Píseček**, pražská krajská postupová přehlídka studentského a experimentujícího divadla
13. – 27.3. (neděle)	**Prachatice – O Štítek města Prachatice**, 9. ročník nepostupové přehlídky činoherního divadla pro děti
15.3. – 1.4. (út. a pá.)	**Prachatice – O Štít města Prachatice,** 33. ročník nepostupové přehlídky činoherního divadla
15. – 20.3.	**Kojetín -** Krajská postupová přehlídka činoherního a hudebního divadla
16. – 17.3.	**Pardubice -** Krajská postupová přehlídka uměleckého přednesu (jednotlivci)
17. - 19.3.	**Nový Jičín -** Krajská postupová přehlídka studentského a experimentujícího divadla
17. – 20.3.	**Červený Kostelec -** Krajská postupová přehlídka činoherního a hudebního divadla a činoherního divadla pro děti
17. – 20.3.	**Česká Třebová – Tyjátr na trati**, krajská postupová přehlídka studentského a experimentujícího divadla a divadla poezie
18. – 19.3.	**Třebíč – 39. Třebíčské jaro**, krajská postupová přehlídka amatérských loutkářů (pro kraje Vysočina, Jihomoravský a Zlínský)
18. – 20.3.	**Praha, DDM Spektrum Karlín - Karlínská tříska**, pražská krajská postupová přehlídka činoherního a hudebního divadla a činoherního divadla pro děti
18. – 20.3.	**Ústí nad Orlicí – Zlom vaz po V.**, krajská postupová přehlídka činoherního a hudebního divadla
18. – 20.3.	**Otrokovice – Forbína**, postupová přehlídka činoherního a hudebního divadla a venkovských divadelních souborů Zlínského kraje
18. – 20.3.	**Nové Strašecí – Prima setkání ve Strašecí**, středočeská krajská postupová přehlídka studentského divadla

18. – 20.3.	**Český Krumlov** – Jihočeská krajská postupová přehlídka činoherního divadla pro děti
18. – 20.3.	**Praha – 30. festival pražských amatérských loutkářů,** pražská a středočeská krajská postupová přehlídka amatérských loutkářů
19.3.	**Kolín –** Středočeská krajská postupová přehlídka uměleckého přednesu a divadel poezie
19.3.	**Brno -** Krajská postupová přehlídka uměleckého přednesu a divadel poezie
19.3.	**Brandýs nad Labem – Kandrdásek SČDO**, národní kolo soutěže monologů a dialogů pro děti a mládež
19. – 20.3.	**Turnov – Turnovský drahokam**, krajská postupová přehlídka amatérských loutkářů
21. – 27.3.	**Studénka – Studenecký Harlekýn**, krajská postupová přehlídka činoherního a hudebního divadla pro studentské a mládežnické divadelní soubory
23. – 27.3.	**Rakovník – Wintrův Rakovník,** středočeská krajská postupová přehlídka činoherního a hudebního divadla
24. – 26.3.	**Klenová u Klatov** - Krajská postupová přehlídka uměleckého přednesu a divadel poezie (pro Plzeňský a Karlovarský kraj)
25. – 27.3.	**Děčín – Děčínská brána**, krajská postupová přehlídka činoherního a hudebního divadla
28.3.	**Liberec -** Krajská postupová přehlídka uměleckého přednesu a divadel poezie
29.3. – 3.4.	**Praha, ZŠ Újezd nad Lesy –** Pražská krajská postupová přehlídka činoherního divadla pro děti
30. – 31.3.	**Prostějov -** Krajská postupová přehlídka uměleckého přednesu a divadel poezie
30.3. – 1.4	**Žďár nad Sázavou – Pohádkový mlejnek**, krajská postupová přehlídka amatérského činoherního divadla pro děti
30.3. – 2.4.	**Uherské Hradiště – Žebřiňák -** Krajská postupová přehlídka uměleckého přednesu a divadel poezie (30.3.) + Regionální postupová přehlídka dětského divadla (31.3.) + Krajská postupová přehlídka studentského a experimentujícího divadla (1. – 2.4.)
30.3 – 2.4.	**Strakonice** – Jihočeská krajská postupová přehlídka amatérských loutkářů
31.3.	**Sezimovo Ústí** - Krajská postupová přehlídka uměleckého přednesu a divadel poezie
31.3. – 2.4.	**Ostrava – Poruba** – Krajská postupová přehlídka činoherního divadla pro děti
31.3. a 4.4.	Uzávěrka přihlášek na Náchodskou prima sezónu, celostátní přehlídku studentského divadla
31.3. a 4.4.	Uzávěrka přihlášek na Šrámkův Písek, celostátní přehlídku divadla v pohybu (experimentující divadlo)
duben	**Chomutov -** Postupová přehlídka dětského divadla pro Ústecký kraj
duben	**Chomutov – Den poezie 2005** - postupová přehlídka dětských recitátorů Ústeckého kraje
1. – 3.4.	**Karolinka** – Krajská postupová přehlídka činoherního a hudebního divadla a činoherního divadla pro děti
1. – 3.4.	**Kostelec nad Orlicí – Audimafor aneb Kostelecký kostlivec**, krajská postupová přehlídka studentského a experimentujícího divadla a divadel poezie
1. – 3.4.	**Praha – Hostivař**, krajská postupová přehlídka amatérských loutkářů Prahy a Středočeského kraje
1. – 3.4.	**Ostrava - Mariánské Hory, DDM Korunka** – Okresní a městská postupová přehlídka dětského divadla a dětských recitátorů
2.4.	**Karviná -** Krajská postupová přehlídka uměleckého přednesu a divadel poezie
2. – 3.4.	**Ostrov –** Západočeská krajská postupová přehlídka studentského a experimentujícího divadla (pro kraje Karlovy Vary a Plzeň)
2. – 3.4.	**Praha – Pražský kalich**, pražská krajská postupová přehlídka uměleckého přednesu a divadel poezie
2. – 3.4.	**Praha, Karlínské Spektrum – Otvírání 2005**, pražská krajská postupová přehlídka dětského divadla
4.4.	Uzávěrka přihlášek na FEMAD Poděbrady / Divadelní Třebíč, celostátní přehlídku činoherního a hudebního divadla
4.4.	Uzávěrka přihlášek na Wolkrův Prostějov, celostátní festival poezie
6.4.	**Chrudim -** Postupová přehlídka dětského divadla pro Pardubický kraj
8.4.	**Brno, CVČ Lužánky –**Jihomoravská krajská postupová přehlídka dětského divadla
8.4.	**Olomouc – (P)ODÉS 2005**, krajská postupová přehlídka dětského divadla a dětských recitátorů
8. – 10.4.	**Brněnec – Sněhový Brněnec**, postupová přehlídka venkovských divadelních souborů pro Pardubický kraj
8. – 10.4.	**Plzeň, Divadlo Dialog –** Postupová přehlídka amatérských loutkářů pro Plzeňský a Karlovarský kraj
8. - 10.4.	**Hradec Králové, Divadlo Jesličky -** Postupová přehlídka amatérských loutkářů Královéhradeckého kraje
8. – 10.4.	**Opava –** Postupová přehlídka amatérských loutkářů pro Moravskoslezský a Olomoucký kraj
8. – 10.4.	**Jeseník – Divadelní žatva**, nesoutěžní přehlídka amatérského divadla Jesenicka
9.4.	**Chrudim –** Postupová přehlídka amatérských loutkářů Pardubického kraje
10.4.	Uzávěrka přihlášek na Loutkářskou Chrudim, celostátní přehlídku amatérského loutkářství
12. – 13.4.	**Holice** – Postupová přehlídka dětského divadla pro kraj Pardubice

12. – 17.4.	**Kolín - X. OTEVŘENO, národní přehlídka pantomimy a pohybového divadla s mezinárodní účastí**
14.4.	**Liberec -** Krajská postupová přehlídka dětského divadla
14. – 15.4.	**Strakonice** – Jihočeská krajská postupová přehlídka dětských recitátorů
14. – 17.4.	**Ostrava, Mariánské Hory, DDM Korunka –** Moravskoslezská krajská postupová přehlídka dětského divadla a přehlídka dětských recitátorů
15. – 17.4.	**Sadská – Klicperovy divadelní dny**, středočeská postupová přehlídka venkovských divadelních souborů
15. – 17.4.	**Stochov –** Středočeská krajská postupová přehlídka dětského divadla
15. – 17.4.	**Hradec Králové, Divadlo Jesličky –** Krajská postupová přehlídka dětských recitátorů
15. – 17.4.	**Brno, CVČ Lužánky – Základy dramatické výchovy –** Kurz Práce s recitátorem a Práce s materiálem
15. - 17.4	**Bechyně - XIII. Jaro,** jihočeská krajská postupová přehlídka dětského divadla
15. - 17.4	**Plzeň -** Postupová přehlídka dětského divadla pro Plzeňský
16. - 17.4	**Kaznějov - DIVADLO JEDNOHO HERCE SČDO, memoriál Slávky Trčkové, VII. ročník národní přehlídky**
18. – 19.4.	**Hradec Králové, Divadlo Jesličky -** Krajská postupová přehlídka dětských recitátorů I. a II. kategorie
20.4.	**Brno, SDV Labyrint -** Postupová přehlídka dětských recitátorů Jihomoravského kraje
20.4.	Uzávěrka přihlášek na Dětskou scénu Trutnov, celostátní přehlídku dětského divadla a dětských recitátorů
21.4.	**Třebíč -** Postupová přehlídka dětských recitátorů kraje Vysočina
21. – 24.4.	**Poděbrady – Poděbradské dny poezie**
21. – 22.4.	**Pardubice -** Krajská postupová přehlídka dětských recitátorů I. a II. kategorie
22.4.	**Třebíč -** Postupová přehlídka dětského divadla pro kraj Vysočina
22. – 23.4.	**Tanvald – O zlatý člunek města Tanvaldu**, krajská postupová přehlídka amatérského činoherního divadla pro děti
22. – 24.4.	**Trhové Sviny –** Jihočeská postupová přehlídka venkovských divadelních souborů
22. – 24.4.	**Miletín – Miletínské divadelní jaro**, postupová přehlídka venkovských divadelních souborů a amatérského činoherního divadla pro děti pro Královéhradecký kraj
22. – 24.4.	**Žďár nad Sázavou – Divadlo – pohyb – tanec**, XI. festival tanečního a pohybového divadla
22.4. a 6. – 28.5. (pátky a soboty)	**Dobrovice – Pojizerské divadelní hry,** nesoutěžní přehlídka amatérských divadelních souborů
23.4.	**Plzeň, SVČ Pallova -** Postupová přehlídka dětských recitátorů Plzeňského kraje

23. – 24.4.	**Velká Bystřice – POHÁREK SČDO, memoriál Zdeňka Kokty, XXXIII. národní přehlídka divadelních monologů, dialogů a individuálních výstupů s loutkou**
23.4.	**Mělník –** Středočeská krajská postupová přehlídka dětských recitátorů
23. – 24.4.	**Praha, DDM Praha 8, Přemyšlenská – Pražské poetické setkání 2005**, pražská krajská postupová přehlídka dětských recitátorů
25. – 26.4.	**Hradec Králové, Divadlo Jesličky -** Krajská postupová přehlídka dětských recitátorů III. a IV. kategorie
25. – 26.4.	**Pardubice -** Krajská postupová přehlídka dětských recitátorů III. a IV. kategorie
27.5. - 24.6. (pá. a so. krom 18.6.)	**Libochovice – Libochovické divadelní léto**, přehlídka komediálního divadla (2 úterky představení pro děti)
28.4.	**Uherské Hradiště -** Postupová přehlídka dětských recitátorů Zlínského kraje
29.4. – 1.5.	**Štítina – Štivadlo**, postupová přehlídka venkovských divadelních souborů Moravskoslezského kraje
30.4.	**Ostrov -** Postupová přehlídka dětských recitátorů Karlovarského kraje
30.4.	**Liberec** - Postupová přehlídka dětských recitátorů Libereckého kraje
30.4. – 7.5.	**Němčice nad Hanou – Hanácký divadelní máj**, krajská postupová přehlídka venkovských divadelních souborů a amatérského činoherního divadla pro děti
květen	**Praha, Ruské středisko vědy a kultury – Ars poetica – Puškinův památník,** ústřední kolo soutěže v uměleckém přednesu děl ruských autorů
2. – 6.5.	**NÁCHOD – NÁCHODSKÁ PRIMA SEZÓNA, 3. celostátní přehlídka studentského divadla**
6. – 7.5.	**Nymburk – Mateřinka**, celostátní nesoutěžní přehlídka pódiových vystoupení předškolních zařízení
6. – 8.5.	**Havlíčkův Brod – Dospělí dětem**, krajská postupová přehlídka amatérského divadla pro děti pro kraj Vysočina
6. – 15.5.	**Hvozdná – Hvozdenský měšec plný pohádek**, nesoutěžní přehlídka divadla pro děti
7. – 8.5.	**Radnice – Radnický dráček**, západočeská postupová přehlídka amatérského divadla pro děti
7. – 9.5.	**Josefův Důl – Josefodolské divadelní jaro**, postupová přehlídka venkovských divadelních souborů pro Liberecký kraj
12. – 13.5.	**Ostrava – Mariánské Hory, DDM Korunka** – Přehlídka divadelních pokusů mateřských škol Ostravy a okolí
12. – 15.5. **18. – 22.5.**	**PODĚBRADY A TŘEBÍČ – XXXII. FEMAD PODĚBRADY / XIII. DIVADELNÍ TŘEBÍČ, celostátní přehlídka činoherního a hudebního divadla**

AMATÉRSKÁ SCÉNA